

LEDEGEM

Duurzaam energie- en klimaatactieplan 2030

DEFINITIEVE VERSIE | 09/11/2023

08842

Baron Ruzettelaan 35
8310 Brugge

+32 50 36 71 71
info@wvi.be

www.wvi.be

INLEIDING 5

1. DE KLIMAATUITDAGING.....	5
2. KADER.....	7
2.1. Het Burgemeestersconvenant.....	7
2.2. Het Lokaal Energie- en Klimaatpact 1.0 (LEKP 1.0).....	8
2.3. Het Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.0 (LEKP 2.0).....	9
2.4. Het Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.1 (LEKP 2.1).....	10
2.5. De gemeente Ledegem.....	11
2.6. Duurzaam energie- en klimaatactieplan (SECAP).....	12
3. TOTSTANDKOMING EN UITVOERING VAN HET DUURZAAM ENERGIE- EN KLIMAATACTIEPLAN: EEN GEDRAGEN ACTIEPLAN DOOR EEN PARTICIPATIEVE AANPAK.....	14
3.1. Project en visie.....	14
3.2. Aanpak.....	14

INVENTARISATIE 21

1. CO₂-UITSTOOT IN DE GEMEENTE LEDEGEM.....	21
1.1. In het jaar 2011.....	21
1.2. In het jaar 2030 zonder bijkomende maatregelen.....	23
1.3. Rapport klimaat en energie – provincies.incijfers.be.....	26
2. RISICO- EN KWETSBAARHEIDSANALYSE OP VLAK VAN KLIMAAT.....	35
2.1. Primaire klimaateffecten.....	36
2.2. Secundaire klimaateffecten.....	38
2.3. Kwetsbaarheidsanalyse.....	41

KLIMAATDOELSTELLINGEN 46

1. ALGEMENE UITGANGSPUNTEN.....	46
2. MITIGATIE.....	48
2.1. Nagestreefde reductie.....	48
2.2. Cijfers per thema.....	48
3. ADAPTATIE.....	50

KLIMAATACTIES 51

1. OVERKOEPELENDE MAATREGELLEN.....	51
1.1. Klimaatrobuust beleid.....	51
1.2. Iedereen mee! – communicatie en participatie.....	52
2. MITIGATIEMAATREGELLEN.....	56
2.1. Gemeente als organisatie.....	56
2.2. Wonen.....	63
2.3. Mobiliteit.....	67
2.4. Landbouw.....	73
2.5. Industrie (niet-ETS).....	75
2.6. Tertiaire sector.....	77
2.7. Lokale energieproductie.....	78
3. ADAPTATIEMAATREGELLEN.....	83
3.1. Water.....	83
3.2. Blauw-groen netwerk.....	91
3.3. Erosie.....	95
3.4. Hitte.....	96

MIDDELEN EN OPVOLGING 98

1. MIDDELEN.....	98
2. OPVOLGING.....	101

BIJLAGE 1: LIJST MET AFKORTINGEN 102

BIJLAGE 2: LEGENDE TABEL REGIONALE ACTIES & INDIVIDUELE ACTIES 104

ANNEXEN

105

1. **KLIMAATPLAN LEDEGEM – ANNEX 1: UITGEBREIDE RESULTATEN VAN DE KLIMAATENQUÊTE..... 105**
2. **KLIMAATPLAN LEDEGEM – ANNEX 2: VERSLAG KLIMAATATELIER VOOR INWONERS EN ONDERNEMERS..... 105**
3. **KLIMAATPLAN LEDEGEM – ANNEX 3: SAMENVATTING VAN DE VERZAMELDE INPUT GEDURENDE DE 'KLIMAATATELIERS VOOR EXPERTS' 105**
4. **KLIMAATPLAN LEDEGEM – ANNEX 4: RISICO- EN KWETSBAARHEIDSANALYSE OP VLAK VAN KLIMAAT 105**

INLEIDING

1. DE KLIMAATUITDAGING

De klimaatuitdaging is één van de grootste wereldwijde uitdagingen. Het staat onomstotelijk vast dat de aarde opwarmt en dat deze opwarming verband houdt met de uitstoot van broeikasgassen (IPPC, Vijfde evaluatierapport, 2014). Ten opzichte van het pre-industriële tijdperk komen steeds grotere hoeveelheden broeikasgassen in de atmosfeer door menselijke activiteit. Deze oplopende concentraties versterken het natuurlijk broeikaseffect, wat leidt tot een stijging in gemiddelde temperatuur op aarde en een globale klimaatverandering.

De klimaatuitdaging aanpakken gebeurt via 2 sporen:

- Mitigatie: het tegengaan of beperken van klimaatverandering door de uitstoot van broeikasgassen te beperken. Belangrijke broeikasgassen zijn CO₂, methaan en lachgas.
- Adaptatie: aanpassen van de natuurlijke en menselijke systemen aan de reeds optredende gevolgen van klimaatverandering en zich voorbereiden op de toekomstige gevolgen.

Op mondiaal vlak worden de doelen gesteld in het wettelijk bindend Klimaatakkoord van Parijs (12 december 2015). Het wil de stijging van de wereldwijde gemiddelde temperatuur duidelijk onder 2°C houden t.o.v. de pre-industriële periode en de inspanningen nastreven om deze stijging te beperken tot 1,5°C. Verder wil dit akkoord de capaciteit van de landen verhogen om zich aan te passen aan klimaatopwarming en om de klimaatweerbaarheid te verhogen, wil het de transitie maken naar een koolstofarme maatschappij en wil het de financiële stromen compatibel maken met de transitie naar deze koolstofarme en klimaatweerbare ontwikkeling.

Klimaatverandering vormt sedert jaren een topprioriteit in het beleid van de Europese unie. De Europese Green Deal (11 december 2019) is de huidige routekaart voor de EU om haar klimaatambities te realiseren. Toonaangevende resultaten zijn de Europese Klimaatwet en een nieuwe Europese Klimaatadaptatiestrategie:

- De Europese Klimaatwet trad in werking in juli 2021. Deze verhoogt de EU-doelstelling voor het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 (met referentiejaar 1990) van 40% naar minstens 55%, alsook de doelstelling om tegen 2050 klimaatneutraliteit te behalen op Europees niveau. Met het Fit for 55 pakket (14 juli 2021) presenteerde de EU een groot pakket aan maatregelen. Aanvullend publiceerde de Commissie in december 2021 richtsnoeren om de Green Deal te helpen realiseren. Via het plan REPowerEU (8 maart 2022) werden nieuwe maatregelen

gepresenteerd om de groene transitie te versnellen en de afhankelijkheid van de Europese lidstaten van Russisch gas te verminderen.

- De Europese klimaatadaptatiestrategie (24 februari 2021) bouwt voort op de strategie uit 2013. In deze nieuwe strategie wordt de klemtoon gelegd op een slimmere, snellere en meer systemische aanpassing.

De Europese ambities worden doorvertaald naar de lidstaten. In Vlaanderen wordt dit opgenomen via de Vlaamse Klimaatstrategie 2050 (20 december 2019) en het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (9 december 2019 - bijkomende maatregelen, 5 november 2021). Om gemeenten te ondersteunen in het uitvoeren van concrete klimaatacties werd het Vlaams Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP) ontwikkeld (met versie 1.0: 4 juni 2021, versie 2.0: 8 juli 2022 en versie 2.1: 16 december 2022).

Het lokaal beleidsniveau is een essentieel niveau in het voeren van klimaatbeleid en het nemen van concrete mitigatie- en adaptatiemaatregelen. Naast het nemen van acties binnen de eigen organisatie, vanuit de voorbeeldfunctie, is het de taak om verbindend te werken en klimaatdoelstellingen vanaf het begin in elk relevant dossier te integreren. Het lokaal bestuur is echter niet de enige partner in dit verhaal. Het bereiken van de mondiaal en Europees uitgestippelde doelstellingen kan enkel indien elk beleidsniveau en elke stakeholder vanuit de eigen mogelijkheden inzet op de klimaattransitie.

2. KADER

2.1. Het Burgemeestersconvenant

Klimaatbeleid is een belangrijk aspect geworden in het gemeentelijk beleid. Vele steden en gemeenten kiezen ervoor om gebruik te maken van het raamwerk en de richtlijnen van het Europese Burgemeestersconvenant of Covenant of Mayors (CoM) om dit in te bedden.

In 2008 werd het Burgemeestersconvenant voor Lokale Duurzame Energie vanuit de Europese Commissie gelanceerd, met doelstellingen tot 2020 (CoM 2020). Het was rechtstreeks gericht naar lokale besturen, met focus op energie. Activiteiten op het grondgebied van steden en gemeenten zijn immers verantwoordelijk voor 80% van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot.

Besturen die het kader onderschreven engageerden zich om de uitstoot van CO₂ op het grondgebied tegen 2020 te laten dalen met minstens 20% t.o.v. een gekozen referentiejaar, een doelstelling in lijn met de Europese doelstellingen. Op basis van een inventarisatie van de uitstoot (nulmeting) dienden de deelnemers in een duurzaam energieactieplan (SEAP) uit te zetten met welke acties deze doelstelling zou worden bereikt. Deze acties richtten zich op twee grote pijlers nl. het verhogen van de energie-efficiëntie enerzijds en het gebruik van duurzame energiebronnen (hernieuwbare energie) anderzijds.

Gelet op de naderende einddatum van het convenant ontwikkelde Europa een opvolger zijnde het Burgemeestersconvenant voor Klimaat en Energie, met doelstellingen tot 2030 (CoM 2030). In dit traject is niet enkel het verminderen van de CO₂-uitstoot, nu met 40% tegen 2030, opgenomen om zo te zorgen voor het beperken van klimaatverandering (mitigatie), maar is ook het zich aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering (adaptatie) geïntegreerd. Opnieuw zijn deze doelstellingen in lijn met de Europese doelstellingen.

Deelnemers aan het convenant maken een klimaatplan (SECAP) op, op basis van de inventarisatie van CO₂-uitstoot op het grondgebied (nulmeting) en een analyse van de risico's en kwetsbaarheden op vlak van klimaatverandering.

Net zoals in het SEAP richten de mitigatieacties zich op het verhogen van de energie-efficiëntie en het gebruik van duurzame energiebronnen, maar bijkomend komen in het klimaatplan nu ook adaptatie-acties, gericht op het zich aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering.

Binnen het Burgemeestersconvenant (2020 en 2030) wordt voornamelijk gefocust op die zaken waar lokale besturen een impact hebben. Om die reden moet verplicht gewerkt worden rond de volgende sectoren: gemeente als organisatie (met eigen patrimonium, vloot en openbare verlichting), residentiële sector, commercieel, particulier en openbaar vervoer en tertiaire sector. Keuzesectoren zijn

landbouw en industrie, deze dienen dus niet verplicht in het traject opgenomen te worden. Indien er echter voor gekozen wordt deze sectoren mee te nemen, moet er ook actie naar gericht worden. Daarnaast kan ook gewerkt worden rond lokale energieproductie. Verder is in het convenant de mogelijkheid ontwikkeld om intergemeentelijk samen te werken.

2.2. Het Lokaal Energie- en Klimaatpact 1.0 (LEKP 1.0)

Begin juni 2021 riep de Vlaamse regering alle gemeenten op om het Lokaal Energie- en Klimaatpact 1.0 (LEKP 1.0), dat de transitie in het energie- en klimaatbeleid moet helpen waarmaken, te ondertekenen.

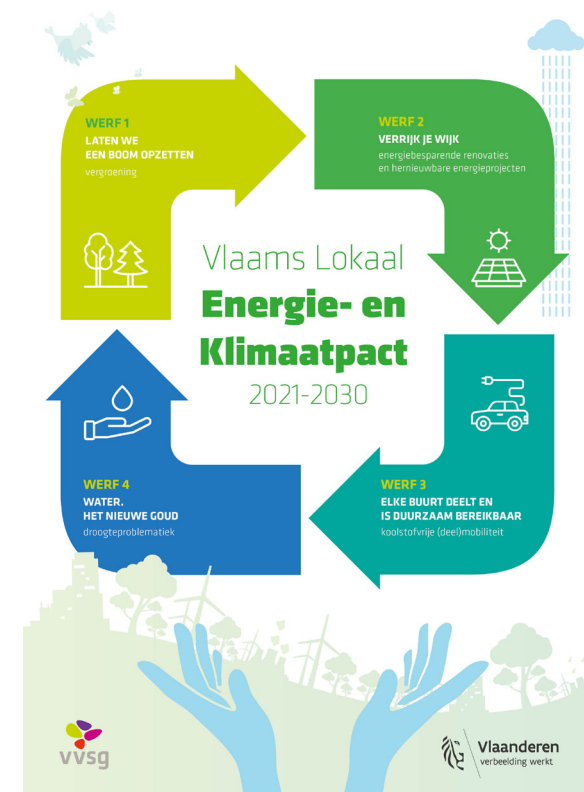
Met het systeem van het Lokaal Energie- en Klimaatpact wil de Vlaamse regering lokale besturen stimuleren om hun sleutelrol in het klimaatbeleid op te nemen.

Elke gemeente verbindt zich er via het LEKP 1.0 toe om:

- Het Burgemeestersconvenant 2030 te ondertekenen en uit te werken;
- Gemiddeld jaarlijks 2,09% primaire energie te besparen in eigen gebouwen (startpunt 2020);
- Tegen 2030 de CO₂-uitstoot van eigen gebouwen en technische infrastructuur met 40% te verminderen t.o.v. 2015 (i.e. met 29,3% t.o.v. 2019);
- Openbare verlichting tegen 2030 te verLEDden;
- Het draagvlak voor hernieuwbare energie te verhogen, geen heffingen op hernieuwbare energie-installaties in te voeren en bestaande heffingen tegen ten laatste 2025 af te bouwen;
- Lokale warmte- en sloopbeleidsplannen op te maken.

Op Vlaams niveau engageren de lokale besturen zich om samen tegen 2030 de streefdoelen uit de 4 werven van het LEKP 1.0 te realiseren:

- Werf 1: Laten we een boom opzetten (vergroening):
 - » Eén boom extra per Vlaming tegen 2030
 - » 1/2de meter extra haag of geveltuinbeplanting per Vlaming tegen 2030
 - » Eén extra natuurgroenperk per 1.000 inwoners tegen 2030
- Werf 2: Verrijk je wijk (energiebesparende renovaties en hernieuwbare energieprojecten):
 - » 50 collectief georganiseerde energiebesparende renovaties per 1.000 wooneenheden vanaf 2021 t.e.m. 2030;
 - » 1 coöperatief/participatief hernieuwbaar energieproject per 500 inwoners tegen 2030 die samen voor een totaal geïnstalleerd vermogen zorgen van 216 MW vanaf 2021 t.e.m. 2030.
- Werf 3: Elke buurt deelt en is duurzaam bereikbaar (koolstofvrije (deel)mobiliteit):
 - » Per 1.000 inwoners 1 "toegangspunt" voor een (koolstofvrij) deelsysteem tegen 2030;
 - » Per 100 inwoners 1 laadpunt tegen 2030;

- » 1 m nieuw of structureel opgewaardeerd fietspad extra per inwoner vanaf 2021 t.e.m. 2030.
- Werf 4: Water, het nieuwe goud: droogteproblematiek, ontharding en infiltratie:
 - » 1 m² ontharding per inwoner vanaf 2021 t.e.m. 2030;
 - » Per inwoner 1 m³ extra opvang van hemelwater voor hergebruik, buffering en infiltratie vanaf 2021 t.e.m. 2030.

Deze streefdoelen hebben een dubbele ambitie: ze dragen bij tot de realisatie van het reeds goed-gekeurde beleid en het regeerakkoord, maar zijn vooral een praktisch instrument voor een lokaal bestuur om burgers en bedrijven mee te mobiliseren om deze tastbare doelen te realiseren. Zo kan iedereen zich voorstellen welk effect een boom, haag of groenperk heeft op de vergroening in de stad, gemeente of op het platteland. Iedereen kan ook zien wanneer er een deelwagen in de buurt bijkomt. Het zijn zichtbare zaken die aan iedereen toelaten om eraan te participeren of gebruik van te maken.

Lokale besturen kunnen eveneens kiezen om ambitieuzer te zijn en/of rond bepaalde acties samen te werken met de omliggende gemeenten. Zo kan het LEKP worden aangewend om invulling te geven aan zowel de behoeften, knelpunten als opportuniteiten van een specifieke regio.

Gemeenten die het LEKP ondertekenen krijgen financiële ondersteuning. In 2021 trok de Vlaamse overheid er 24,3 miljoen euro voor uit, in 2022 24,87 miljoen euro. De gemeenten dragen zelf evenveel bij. De middelen worden verdeeld via trekkingsrecht. Gemeenten kunnen bovendien zelf bepalen op welke manier ze de financiële ondersteuning wensen in te zetten. De besteding van deze ondersteuning dient echter wel de doelstellingen van het LEKP 1.0 te helpen realiseren.

2.3. Het Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.0 (LEKP 2.0)

Door de aangescherpte Europese klimaatambities via het Fit for 55 pakket (zie hierboven) besliste de Vlaamse Regering op 5 november 2021 over een reeks bijkomende klimaatmaatregelen om de CO₂-uitstoot sterker te verminderen. Daarbij werd ook de rol van de lokale besturen herbevestigd en werden nieuwe doelstellingen vooropgesteld. Om dit te concretiseren werd op 8 juli 2022 het LEKP 2.0 goedgekeurd.

Gemeenten die het LEKP 2.0 ondertekenen engageren zich om:

- De doelstelling m.b.t. CO₂ voor eigen gebouwen en technische infrastructuur te verhogen van 40% naar 55% reductie in CO₂-uitstoot tegen 2030 t.o.v. 2015 (i.e. 40,3% reductie t.o.v. 2019) en de scope van deze doelstelling uit te breiden naar eigen mobiliteit;

- De primaire energiebesparingsdoelstelling voor eigen gebouwen en technische infrastructuur aan te scherpen naar -3% per jaar vanaf 2023;
- Geen nieuwe principiële schepencollege- of gemeenteraadsbeslissing meer te nemen m.b.t. lokale heffingen op elektriciteitsmasten en sleuven van ELIA;
- Samen tegen 2030 de bijkomende streefdoelen uit de 4 werven van het pact te realiseren:
- Onder werf 2:
 - » 25 fossielvrije renovaties onder de 50 collectieve renovaties per 1.000 wooneenheden tegen 2030
 - » Inwoners van 50 per 1.000 wooneenheden uitnodigen voor een klimaattafel ter bespreking van een wijkgerichte aanpak (met een focus op de synergie tussen de 4 werven) voor einde 2024.
- Onder werf 3:
 - » 1,5 (semi-) publieke laadequivalenten per 100 inwoners.

Het ondertekenen van het LEKP 2.0 is geen verplichting om verder te kunnen werken in het bestaande kader van het LEKP 1.0. De financiële middelen die Vlaanderen inzet voor het nieuwe pact zijn bijkomende middelen. In 2022 en 2023 voorziet Vlaanderen 8,75 miljoen euro voor de deelnemers, in 2024 is er 5 miljoen euro. De deelnemers dienen zelf evenveel bij te dragen.

2.4. Het Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.1 (LEKP 2.1)

In 2022 werd Europa geconfronteerd met een energiecrisis n.a.v. de oorlog in Oekraïne, wat leidde tot de Europese beslissing om versneld in te zetten op onafhankelijkheid van fossiele brandstoffen. Opnieuw gebruikte Vlaanderen het bestaande kader van het LEKP om lokale besturen in de bijkomende ambitie mee te nemen. Op 16 december 2022 werd hiertoe het LEKP 2.1 als addendum op het LEKP 2.0 goedgekeurd.

Steden en gemeenten die het LEKP 2.1 ondertekenen engageren zich tot volgende bijkomende doelstellingen binnen werf 2:

- Realisatie van minstens één thematisch wijkverbeteringscontract waarbinnen een collectieve renovatie wordt gefaciliteerd voor einde 2025. Een thematisch wijkverbeteringscontract kenmerkt zich door vier elementen:
 1. het is gericht op de uitvoering van een collectieve renovatie,
 2. het betreft een nieuwe samenwerkingsvorm,
 3. binnen een specifieke wijk,
 4. met oog voor sociale diversiteit;
- Opmaak van een voorgesteld renovatietraject op maat van elke bewoner waar de klimaattafel georganiseerd wordt, voor 50 per 1.000 huishoudens en dit voor einde 2025;

- Een verdubbeling en versnelling voor de doelstelling: '1 coöperatief/participatief hernieuwbaar energieproject per 500 inwoners tegen 2030': minstens 36 kWp in plaats van 18 kWp per 500 inwoners, waarvan 18 kWp per 500 inwoners wordt gerealiseerd voor einde 2025.
- Toegang tot de activiteiten van een energiegemeenschap operationaliseren voor 1 per 500 inwoners voor einde 2025.

Geheel gelijkaardig aan de reeds gekende werkwijze binnen het LEKP is het ondertekenen van LEKP 2.1 geen vereiste om verder te kunnen werken binnen de reeds genomen engagementen. De financiële middelen die Vlaanderen inzet voor het addendum zijn opnieuw bijkomende middelen. In 2023 voorziet Vlaanderen 9 miljoen euro subsidies, voor 2024 wordt 7 miljoen euro voorzien. Net zoals bij het LEKP 1.0 en 2.0 dienen deelnemers zelf evenveel bij te dragen.

2.5. De gemeente Ledegem

Op 14 oktober 2021 ondertekende Ledegem het Burgemeestersconvenant 2030 (CoM 2030).

Binnen CoM 2030 streeft de gemeente naar een reductie van 40% CO₂-uitstoot op het grondgebied ten opzichte van het referentiejaar 2011. Er wordt gewerkt rond thema's aangereikt vanuit het convenant zijnde gebouwen/installaties/voorzieningen van het gemeentelijk patrimonium, de residentiële gebouwen, de tertiaire sector, de industrie en de landbouw alsook de openbare verlichting, het gemeentelijk wagenpark, het commercieel en particulier vervoer en het openbaar vervoer. Om de doelstelling van 40% CO₂-reductie te halen, wordt daarenboven extra aandacht besteed aan lokale hernieuwbare energieproductie (elektriciteit en warmte/koude).

Het Burgemeestersconvenant 2030 werkt daarnaast aan het veerkrachtiger maken van de gemeente bij klimaatverandering (adaptatie). Ledegem werkt acties uit rond water, blauw-groen netwerk, erosie en hitte.

Het aangaan van het Lokaal Energie- en Klimaatpact gebeurt in een één-op-één relatie gemeente – Vlaanderen. Het eerste pact werd door Ledegem ondertekend najaar 2021, het tweede pact werd in najaar 2022 ondertekend.

Het werken aan de thema's wordt geconcretiseerd door verschillende acties op te zetten. Voor sommige acties wordt mogelijk samengewerkt met andere gemeenten binnen de regio. Zowel het convenant als het pact stimuleren intergemeentelijk samenwerken.

2.6. Duurzaam energie- en klimaatactieplan (SECAP)

Het Burgemeestersconvenant biedt gemeenten het raamwerk en de richtlijnen voor het opstellen en implementeren van een duurzaam energie- en klimaatbeleid. Centraal hierin staat de opmaak van het duurzaam energie- en klimaatactieplan, kortweg klimaatplan of SECAP (wat staat voor sustainable energy and climate action plan).

Stap 1: Aan de hand van de opgestelde nulmeting en risico- en kwetsbaarheidsanalyse wordt een Duurzaam energie- en klimaatactieplan opgesteld

CoM 2030 heeft een concrete en meetbare doelstelling op vlak van reductie in CO₂-uitstoot op het grondgebied (-40%) ten opzichte van een zelf gekozen referentiejaar. De CO₂-uitstoot op het grondgebied in dat referentiejaar wordt weergegeven door de nulmeting (of BEI, baseline emission inventory). De nulmeting kan voor elke gemeente in Vlaanderen opgemaakt worden aan de hand van een instrument opgesteld door de Vlaamse Instelling voor Technologisch onderzoek (VITO) in opdracht van de Vlaamse overheid. Het eerste jaar waarvoor dit instrument een overzicht van CO₂-uitstoot geeft is 2011, het eerste jaar waarvoor er voldoende gegevens beschikbaar waren om dit voor elke Vlaamse gemeente te doen.

Voor het luik adaptatie binnen CoM 2030 dient als uitgangspunt een risico- en kwetsbaarheidsanalyse te worden opgemaakt (RVA, of risk and vulnerability assessment). Voor het opstellen van deze analyse wordt eveneens ondersteuning geboden vanuit Vlaanderen, nl. via de impacttool van het Klimaatportaal Vlaanderen van de Vlaamse milieumaatschappij (VMM).

Het klimaatplan (SECAP) geeft op vlak van mitigatie een oplist van de meest geschikte acties om een CO₂-reductie van 40% te bekomen op het grondgebied. Anderzijds zijn er ook acties in het klimaatactieplan terug te vinden om de veerkracht van de gemeente bij klimaatverandering te vergroten. Het gaat hierbij om acties rond de thema's water, blauw-groen netwerk, erosie en hitte. Gezien het interessant kan zijn intergemeentelijk samen te werken, zijn er zowel regionale als individuele acties in het plan opgelijst. Bij regionale acties werken minstens twee gemeenten samen om een actie op te zetten en uit te voeren. Individuele acties worden op individuele basis door een gemeente uitgevoerd.

Stap 2: Indienen duurzaam energie- en klimaatactieplan

Het opgestelde SECAP moet, na goedkeuring door de gemeenteraad, ingediend worden bij de Europese Commissie. De Europese Commissie controleert of het plan aan de eisen voldoet. Indien dit het geval is, dan keurt ze het plan goed.

Stap 3: Uitvoering

De gemeente implementeert de acties in de praktijk. De goedkeuring van de Europese Commissie dient niet afgewacht te worden.

Het zwaartepunt van CoM 2030 ligt in deze fase.

Stap 4: Rapportering en monitoring

Europa eist een tweejaarlijkse rapportage over de stand van zaken van de uitvoering van de acties opgenomen in het klimaatplan. Deze tweejaarlijkse rapportage omvat een implementatierapport waarin de voortgang wordt beschreven (kwalitatieve rapportage). Nieuwe cijfers inzake de evolutie van de CO₂-uitstoot op het grondgebied dienen slechts elke vier jaar aangeleverd te worden (kwantitatieve rapportage). Deze cijfers kunnen eveneens gehaald worden uit het instrument aangereikt door VITO, gezien Vlaanderen zich ertoe engageerde voor elk kalenderjaar de cijfers ter beschikking te stellen via de tool.

3. TOTSTANDKOMING EN UITVOERING VAN HET DUURZAAM ENERGIE- EN KLIMAATACTIEPLAN: EEN GEDRAGEN ACTIEPLAN DOOR EEN PARTICIPATIEVE AANPAK

3.1. Project en visie

Dit duurzaam energie- en klimaatactieplan kwam tot stand door het toepassen van de methodologie ontwikkeld binnen het Horizon 2020-project PentaHelix, dat liep van 1 maart 2018 t.e.m. 30 september 2021. Horizon 2020 is hierbij het onderzoek- en innovatieprogramma van de Europese Unie.

Het project ontwikkelde een methodologie om goede en gedragen energie- en klimaatactieplannen op te maken en uit te voeren en/of om bestaande energieactieplannen te optimaliseren. Bij de opmaak en uitvoering van de energie- en klimaatactieplannen worden overheden (lokaal, regionaal, nationaal), de bedrijfswereld, kennisinstellingen, NGO's en burgers betrokken. Daarnaast is het voeren van een geslaagde, succesvolle klimaatcommunicatie op lokaal niveau een speerpunt.

3.2. Aanpak

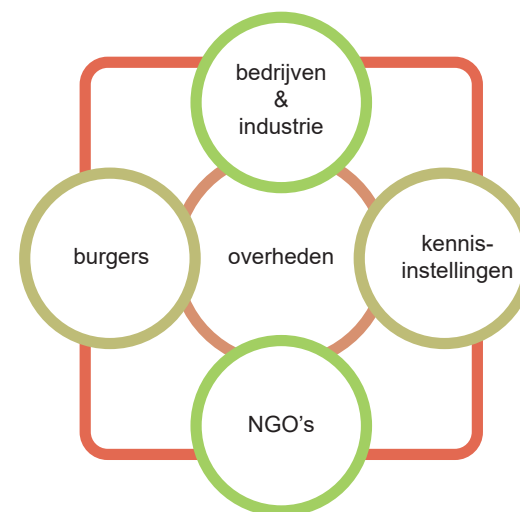
Voor het opstellen van duurzame energie- en klimaatactieplannen wordt gefocust op het betrekken van en het samenwerken met stakeholders verdeeld over vijf groepen (figuur 1):

- Overheden (lokaal, regionaal, nationaal en internationaal);
- Bedrijfswereld (waaronder KMO's, handel, industrie, landbouwbedrijven, vak- en belangenorganisaties, ...);
- Kennisinstellingen (onderzoek en educatie);
- NGO's (verenigingen, belangenverenigingen, ...);
- Burgers (individueel of georganiseerd via bvb. een coöperatie).

Door deze verschillende doelgroepen actief bij de planopmaak te betrekken en geïntegreerd te laten meedenken, worden gedragen energie- en klimaatactieplannen verkregen. Dit vergroot de kans dat de genomen acties effectief worden uitgevoerd, in samenwerking met de stakeholders.

Als territoriaal coördinator nam WVI de coördinerende rol op. Volgend co-creatietraject werd doorlopen bij de opmaak van het klimaatplan:

- Online enquête;
- Klimaatatelier voor burgers;
- Klimaatateliers voor experts;

Figuur 1: Voorstelling samenwerkingsmethode met de verschillende betrokken stakeholdergroepen

- Interne werking binnen de gemeenten;

Tijdens de uitvoeringsfase worden de actoren actief betrokken bij het uitwerken en/of uitvoeren van acties.

3.2.1. Instrumenten bij de planopmaak

■ Online enquête

De online enquête werd opgesteld als instrument om lokaal informatie te verzamelen over klimaat: wat wordt aanzien als belangrijke, lokale acties in het kader van de klimaatuitdagingen, welke lokale acties lijken minder zinvol en wat willen en kunnen de deelnemers aan de enquête rond de thema's doen. De enquête kon worden ingevuld vanuit de invalshoek inwoner, ondernemer of landbouwer.

Op het einde van de enquête konden deelnemers aangeven of ze verder wensten mee te werken aan het geven van een concrete invulling aan het klimaatplan. Door het invullen van hun contactgegevens werden ze vervolgens uitgenodigd voor het 'Klimaatatelier voor inwoners en lokale ondernemers', dat doorging op 17 november 2022.

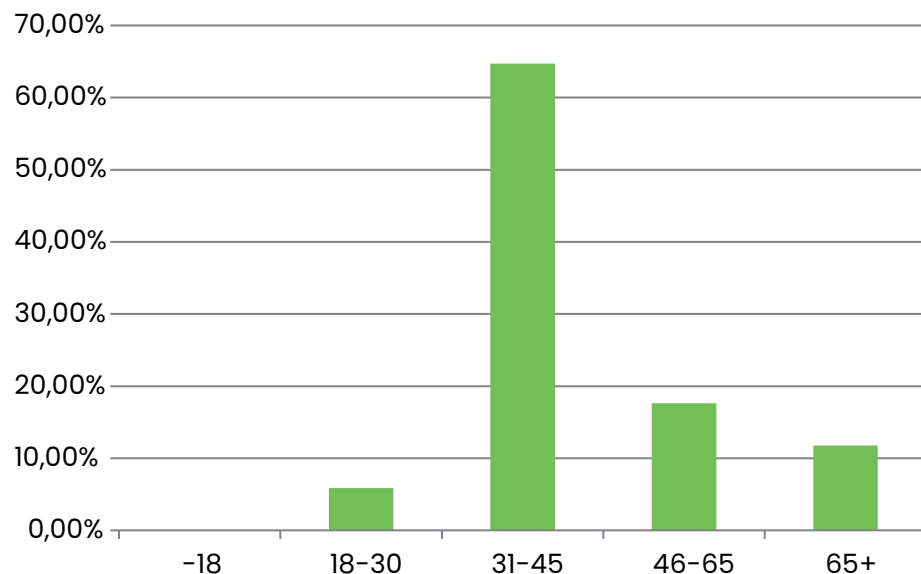
De resultaten van de enquête werden gebruikt om de inhoud van het klimaatatelier mee vorm te geven. Als voorbereiding op het atelier ontvingen de deelnemers vooraf een samenvatting van de resultaten van de klimaatenquête.

De enquête werd gelanceerd 28 april 2022 en liep tot en met 15 juli 2022. In totaal werd de enquête 23 keer ingevuld vanuit de rol inwoner. De enquête werd niet ingevuld vanuit de rol ondernemer of landbouwer.

■ Online enquête: resultaten inwoners

De enquête werd het meest (65%) ingevuld door inwoners uit de leeftijdsgroep 31 – 45 jaar. De tweede grootste groep bestond uit inwoners uit de leeftijdsgroep 46 – 65 jaar (18%). De verdeling van het aantal antwoorden per leeftijdsgroep kan teruggevonden worden in onderstaande grafiek (grafiek 1).

Leeftijd

beantwoord: 17 overgeslagen: 6

Grafiek 1: Verdeling van het aantal antwoorden per leeftijdsgroep

In een eerste reeks vragen werd gepolst naar wat voor de 6 meegenomen thema's nu reeds gebeurt aan acties binnen de gemeente en hoe deze door de deelnemers aan de enquête ingeschat worden, gaande van voldoende tot te weinig tot niet nodig. Als algemene trend kan gesteld worden dat inwoners vinden dat er te weinig acties gebeuren met betrekking tot groen. De cijfers per thema kunnen terug gevonden worden in tabel 1. Binnen de klimaatenquête kregen de deelnemers als tweede hoofdvraag de vraag welke acties ze zelf wensen te ondernemen om bij te dragen aan het behalen van de klimaatdoelstellingen.

Tabel 1: Weergave perceptie te weinig acties per thema

THEMA	ALLE ACTIES VAN THEMA: TE WEINIG (%)
Groen	Tussen 61 en 94%
Water	Tussen 47 en 71%
(Lokale) economie	Tussen 33 en 83%
Mobiliteit	Tussen 38 en 62%
Energie	Tussen 33 en 78%
Wonen	Tussen 26 en 63%

Voor de uitgebreide resultaten van de klimaatenquête wordt verwezen naar annex 1.

■ Klimaatatelier voor inwoners en lokale ondernemers

Tijdens de opmaak van het klimaatplan werden de inwoners en lokale ondernemers uitgenodigd om tijdens een interactieve sessie mee na te denken over de acties die opgenomen dienden te worden in het energie- en klimaatactieplan. Het projectteam van WVI organiseerde daarvoor, ondersteund door de gemeente, een klimaatatelier. Het klimaatatelier van Ledegem vond plaats op 17 november 2022. Als voorbereiding op het klimaatatelier ontvingen de deelnemers vooraf de resultaten van de klimaatenquête. Op deze manier kon gedurende het klimaatatelier, na een korte verwelcoming en een introductiefilmpje, direct inhoudelijk aan de slag gegaan worden.

Inhoudelijk werd er input verzameld rond de volgende thema's:

- Wonen en mobiliteit,
- Groen en water,
- Energie.

Om het klimaatatelier dynamisch te houden, werd na 30 minuten een ander thema behandeld. Het klimaatatelier werd afgesloten met een blik op de toekomst vanuit het beleid en de mogelijkheid tot evaluatie van het klimaatatelier door de deelnemers.

Alle acties die aangereikt werden door de burgers gedurende het klimaatatelier werden verwerkt per thema. Deze samenvatting werd overgemaakt aan de gemeente en meegenomen bij het uitwerken van het klimaatplan. Voor het uitgebreide verslag van het klimaatatelier wordt verwezen naar annex 2.

■ Klimaatateliers voor experts

De georganiseerde/professionele stakeholders (vanuit de bedrijfswereld, NGO's, overheden, kennisinstellingen en vertegenwoordigers van burgerorganisaties rond klimaat en energie) werden door het projectteam van WVI via directe mail uitgenodigd voor bovenlokale thema gerelateerde workshops.

Er werden vier 'klimaatateliers voor experts' georganiseerd:

- Energie efficiëntie (15 oktober 2021 te Hooglede);
- Ruimte voor groen en water (28 oktober 2021 te Koksijde);
- Lokaal circulair (17 november 2021 te Koekelare);
- Hernieuwbare energie (25 november 2021, digitaal o.w.v. COVID 19).

De ontwerp sessies werden begeleid vanuit WVI.

De ontwerp sessies verliepen telkens volgens eenzelfde opbouw. Er werd gestart met een inleidend plenair gedeelte waarbij in het eerste deel werd toegelicht hoever gemeenten, die een vroeger traject liepen, reeds stonden in de opmaak van het Klimaatplan 2030 en wat nog op de toekomstige planning stond. In het tweede deel werden vervolgens de resultaten van de klimaatenquête en de input uit de 'klimaatateliers voor inwoners en lokale ondernemers' van gemeenten die een vroeger traject liepen, betreffende het thema van het specifieke 'klimaatatelier voor experts', toegelicht.

Na de inleiding gingen de experts aan de slag in twee interactieve workshops van 1 uur. Dit liet de experts toe input te geven rond twee concrete deelonderwerpen van het thema. Voor de verschillende workshops werden de volgende deelonderwerpen behandeld:

- Energie efficiëntie:
 - » Hoe komen tot succesvolle collectieve renovaties;
 - » Slim energiegebruik;
 - » Mensen meenemen in het warmteverhaal.
- Ruimte voor groen en water:
 - » Landbouw als partner in de open ruimte;
 - » Samenwerken in de publieke ruimte;
 - » Daken en tuinen in de spotlight;

- Lokaal circulair:
 - » Water in en rond het bedrijf;
 - » Energiedelen in de praktijk;
 - » Deelmobiliteit.
- Hernieuwbare energie:
 - » Van plan naar actie;
 - » Slimme e-mobiliteit: waar, hoe en wanneer laden?
 - » Hoe draagvlak creëren voor de energietransitie.

Elk klimaatatelier werd afgesloten met een netwerkmoment.

Een samenvatting van de verzamelde input gedurende de 'klimaatateliers voor experts' kan terug gevonden worden in annex 3.

■ Interne werking binnen de gemeente

De thema's die aan bod komen binnen het Burgemeestersconvenant 2030 beperken zich niet tot de verantwoordelijkheden van de schepen bevoegd voor milieu, energie, duurzaamheid en/of klimaat en de milieu- en/of duurzaamheidsambtenaar. Om een gedragen plan binnen de interne werking van de gemeenten te hebben, dienen een groot aantal politiek bevoegden en diensten betrokken te worden bij de opmaak en de uitvoering van het plan.

Om het beoogde bereik te hebben stelde de gemeente (onder de leiding van de voor CoM 2030 bevoegde schepen en ambtenaar) een werkgroep op. Algemeen kan gesteld worden dat volgende mandatarissen en vertegenwoordigers deel kunnen uitmaken van deze werkgroep:

- Schepen(en) van leefmilieu, ruimtelijke ordening, woonbeleid, mobiliteit, lokale economie, patrimonium, toerisme, sport, groenbeheer- en onderhoud, land-, tuin- en bosbouw, integraal waterbeleid, onderwijs, veiligheid, energiebeleid en nutsvoorzieningen;
- Burgemeester;
- Diensten milieu, duurzaamheid;
- Dienst mobiliteit;
- Diensten sociale zaken en huisvesting;
- Dienst ruimtelijke ordening;
- Dienst patrimonium, technische dienst;
- Diensten sport, cultuur, jeugd, senioren;
- Dienst voor lokale economie;

- Communicatiedienst.

WVI organiseerde fysieke bijeenkomsten met de interne werkgroep van de gemeente om tot het klimaatplan te komen. Op deze bijeenkomsten werden de uitdagingen van het Burgemeestersconvenant 2030 en de mogelijke acties toegelicht en de resultaten uit de inventarisatie-oefeningen en het participatietraject voorgesteld. De interne werkgroep evalueerde vervolgens intern de mogelijke toekomstige acties. Deze toekomstige acties koppelen de visie en de streefdoelen van het Burgemeestersconvenant 2030 aan de langetermijnstrategie en – visie van de gemeente. Het integreren van het Burgemeestersconvenant 2030 in de meerjarenplanning maakt structurele veranderingen op lange termijn mogelijk.

3.2.2. Aanpak bij de uitvoering van het duurzaam energie- en klimaatactieplan

De uitvoer van het duurzaam energie- en klimaatactieplan wordt opgevolgd door de kerngroep, via het halfjaarlijks overleg. De kerngroep bestaat hierbij uit de bevoegde schepen en de betrokken ambtenaar. Dit halfjaarlijks overleg wordt getrokken door WVI vanuit diens functie als territoriaal coördinator voor het Burgemeestersconvenant. Het halfjaarlijks overleg wordt steeds georganiseerd voor een groep van gemeenten uit dezelfde regio. Voor Ledegem zal deze groep bestaan uit gemeenten uit de regio Midden-West-Vlaanderen. De kerngroep kan volgens noodzaak aangevuld worden met bijkomende bevoegde mandatarissen en ambtenaren (zie ook 'Overkoepelende maatregelen').

Het halfjaarlijks overleg wordt door WVI eveneens ingezet om verder te werken met relevante stakeholders binnen de verschillende sectoren. Daartoe zal per halfjaarlijks overleg een luik voorzien worden rond een welbepaald thema of een concrete actie, waarbij de stakeholders actief rond dit thema of deze actie mee uitgenodigd worden. Het doel van deze formule is een concrete uitwisseling tussen de gemeenten en de stakeholders op te zetten, te bespreken wie welke actie dient te ondernemen en hoe elkaars werking kan versterkt worden, om op deze manier een gedragen uitvoering van het actieplan te verkrijgen.

INVENTARISATIE

1. CO₂-UITSTOOT IN DE GEMEENTE LEDEGEM

1.1. In het jaar 2011

Binnen het convenant wordt gewerkt op de energiegebonden CO₂-uitstoot. Deze CO₂-uitstoot is een rechtstreeks gevolg van het energieverbruik. Bijgevolg kan de CO₂-uitstoot gebruikt worden als indicator om de hoeveelheid energieverbruik, de energie-efficiëntie en de aangewende hoeveelheid hernieuwbare energie in kaart te brengen.

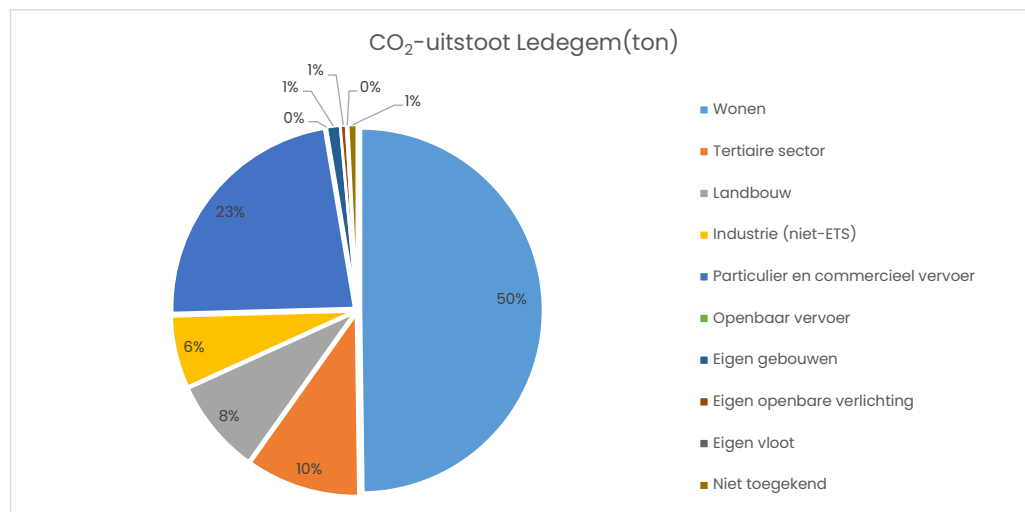
In opdracht van de Vlaamse overheid stelde VITO een Excel-tool op waarbij aan de hand van het energieverbruik en de CO₂-emissiefactoren per jaar automatisch de CO₂-uitstoot wordt berekend voor het grondgebied van een gekozen gemeente. De emissiefactor van een fossiele brandstof staat daarbij voor de hoeveelheid CO₂ die vrijkomt bij de verbranding per eenheid van deze brandstof. De emissiefactor van hernieuwbare energie is gelijkgesteld aan nul.

Door CoM 2030 te ondertekenen engageert de gemeente zich om de CO₂-uitstoot op het grondgebied met 40% te verminderen ten opzichte van het gekozen referentiejaar 2011.

De CO₂-emissies van volgende sectoren zijn in rekening gebracht in het klimaatactieplan:

- Gebouwen met inbegrip van installaties en voorzieningen voor zowel de residentiële sector (wonen), de tertiaire sector als het patrimonium van de gemeenten (verplichte sectoren);
- Mobiliteit, met name particulier en commercieel vervoer, openbaar vervoer en de gemeentelijke vloot (verplichte sectoren). Hierbij wordt de mobiliteit op snelwegen buiten beschouwing gelaten.
- Gemeentelijke openbare verlichting (verplichte sector);
- Gebouwen met inbegrip van installaties en voorzieningen voor industrie (niet-ETS) (keuzesector);
- Gebouwen met inbegrip van installaties en voorzieningen voor landbouw (keuzesector): de meegenomen emissies beperken zich net zoals in de andere sectoren tot de emissies ten gevolge van energieverbruik. Emissies ten gevolge van natuurlijke processen (bvb. methaan (CH₄)-uitstoot door vee) worden in het Burgemeestersconvenant niet meegenomen.
- Lokale energieproductie (elektriciteit en warmte/koude).

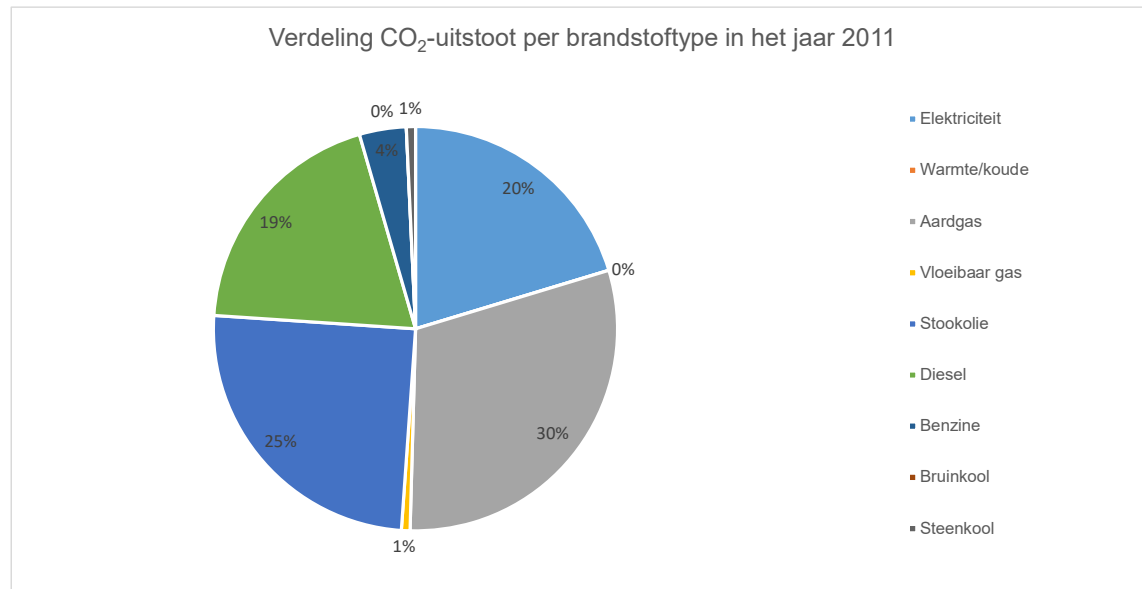
Natuur wordt in dit kader niet meegenomen binnen het luik klimaatmitigatie (het beperken van de energiegebonden CO₂-uitstoot). Binnen het luik klimaatadaptatie komt natuur wel aan bod.

Grafiek 2: Verdeling van de CO₂-uitstoot van de gemeente Ledegem in het referentiejaar 2011 over de verschillende sectoren

De sector wonen is verantwoordelijk voor de helft van de CO₂-uitstoot binnen de gemeente, het particulier en commercieel vervoer voor bijna een kwart (23%). Hierna zijn de tertiaire sector, de landbouwsector en de industrie (niet-ETS) de belangrijkste sectoren wat betreft de CO₂-uitstoot. De sector 'niet toegekend' omvat de verbruiken die door de netbeheerder (de dataleverancier) niet toegekend zijn aan een specifieke sector. VITO maakt hieromtrent geen verdere eigen aannames.

Om tot 40% CO₂-reductie te komen, dient vooreerst ingezet te worden op het beperken van de energievraag in de verschillende sectoren. Daarnaast zal er aanzienlijk moeten ingezet worden op de productie van hernieuwbare energie op het grondgebied.

Grafiek 3: Verdeling van de CO₂-uitstoot per brandstoftype in het referentiejaar 2011

Elektriciteit is verantwoordelijk voor een vijfde van de CO₂-uitstoot (20%). Aardgas en stookolie gebruikt voor de verwarming van de gebouwen zijn samen goed voor meer dan de helft van de uitstoot (55%). Diesel en benzine gebruikt voor transport zijn goed voor 23% van de CO₂-uitstoot.

1.2. In het jaar 2030 zonder bijkomende maatregelen

De CO₂-uitstoot in het jaar 2030 zonder dat er bijkomende maatregelen bovenop het wettelijk verplichte kader worden genomen, wordt weergegeven door het BAU-scenario of Business as usual-scenario. In opdracht van de Vlaamse overheid (Departement Omgeving) stelde VITO een maatregelentool op waarmee dit scenario kan berekend worden.

Het BAU-scenario is in de voor dit plan gebruikte versie van de maatregelentool gebaseerd op de CO₂-uitstoot in het jaar 2017. Om de CO₂-uitstoot in het jaar 2030 in te schatten, maakt de maatregelentool gebruik van autonome evoluties en het besliste Europese, federale en Vlaamse beleid.

De autonome evoluties worden beschouwd als evoluties waarop de lokale overheden geen impact hebben. Er wordt rekening gehouden met de EPB-norm voor nieuwbouw, de euronormen voor transport, de bevolkingsgroei, de economische groei en eco-design. Voor het Vlaamse beleid werd uitgegaan van het Vlaams klimaatplan.

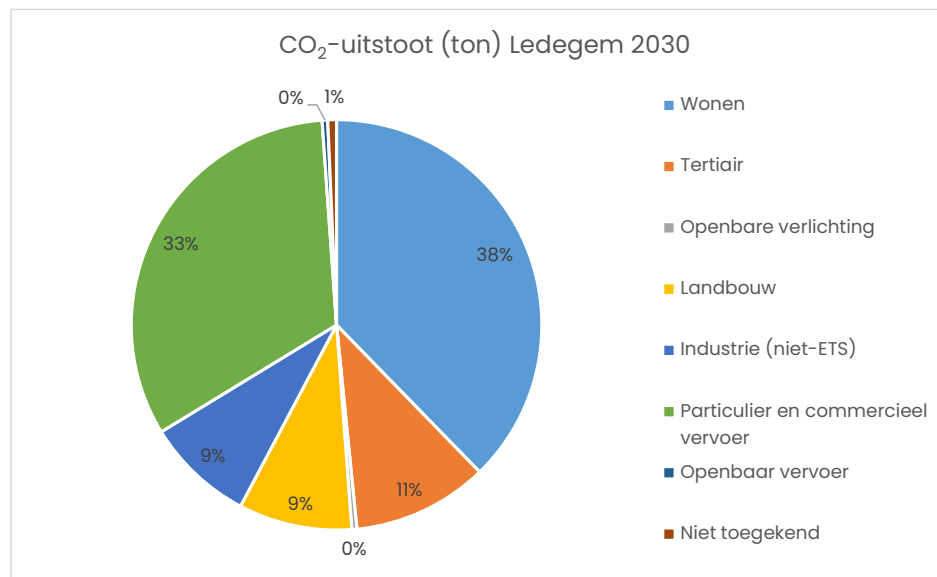
De tool maakt een inschatting van de CO₂-uitstoot in volgende sectoren: wonen, tertiaire sector, industrie (niet-ETS), particulier en commercieel vervoer, landbouw, openbaar vervoer en openbare verlichting. De inputdata zijn gemeente specifiek.

De resultaten van het BAU-scenario voor Ledegem kunnen in onderstaande tabel worden teruggevonden.

Tabel 2: Evolutie van de CO₂-uitstoot in ton per sector (2011 – 2019 – 2030) wanneer er geen verdere actie wordt ondernomen

SECTOR	CO ₂ -UITSTOOT 2011 (TON)	CO ₂ -UITSTOOT 2019 (TON)	PROCENTUEEL VERSCHIL 2011-2019	CO ₂ -UITSTOOT 2030 (TON)	PROCENTUEEL VERSCHIL 2011-2030
Wonen	17.891	14.718	-18%	11.543	-35%
Tertiair	4.041	3.126	-23%	3.280	-19%
Industrie (niet-ETS)	2.287	2.318	+1%	2.611	14%
Particulier en commercieel vervoer	8.240	10.444	+27%	9.975	21%
Landbouw	3.009	2.527	-16%	2.734	-9%
Openbare verlichting	188	127	-33%	123	-34%
Openbaar vervoer	187	152	-19%	133	-29%
Niet toegekend	283	95	-66%	212	-25%
TOTAAL	36.126	33.507	-7%	30.611	-15%

Door deze voorspelde evoluties daalt de totale CO₂-uitstoot op het grondgebied van de gemeente met 15% in het BAU- scenario. Deze daling in CO₂-uitstoot wordt veroorzaakt door een verwachte daling in de sectoren wonen, tertiair, openbare verlichting, openbaar vervoer en niet toegekend. Het aandeel van de sector wonen daalt van 50% in 2011 naar 38 in 2030. Het aandeel van het particulier en commercieel en commercieel vervoer stijgt van 23% in 2011 naar 33% in 2030.

Grafiek 4: Aandeel CO₂-uitstoot per sector in het jaar 2030

Om effectief 40% CO₂-reductie te bekomen in het jaar 2030 ten opzichte van het referentiejaar 2011, wordt de voorspelde daling in CO₂-uitstoot van 15% tegen 2030 meegenomen in het actieplan. De verwachte evoluties binnen het BAU-scenario tegen 2030 worden bijgevolg ook meegenomen in dit klimaatplan.

1.3. Rapport klimaat en energie – provincies.incijfers.be

1.3.1. Wonen

In 2022 telde Ledegem 9.730 inwoners of 4.061 huishoudens. Het aantal woongelegenheden steeg met 7,80% tussen 2011 en 2022. Dit betekent dat er 351 extra woongelegenheden bijkwamen in Ledegem in deze periode.

Tussen 2011 en 2020 steeg het aantal huishoudens met 7,40%. Daartegenover daalde het totaal energieverbruik van de huishoudens met 16,10%. Deze daling is groter dan in West-Vlaanderen (-13,1%) en in het Vlaams gewest (-12,9%).

Van het totaal energieverbruik van de woningen gaat er 22,4% naar elektriciteit, 70,1% naar fossiele brandstoffen en 7,4% naar overig. Overig verwijst hier naar hernieuwbare warmte (hout, zonneboilers en warmtepompen). Fossiele brandstoffen worden hoofdzakelijk gebruikt voor verwarming en sanitair warm water.

In 2020 bedroeg het gemiddeld elektriciteitsverbruik van een huishouden in Ledegem 4,00 MWh. Dit is iets meer dan het gemiddeld elektriciteitsverbruik in West-Vlaanderen (3,88 MWh) en in het Vlaams Gewest (3,86 MWh).

Het gemiddeld verbruik van fossiele brandstoffen per huishouden in Ledegem in 2020 bedroeg 12,51 MWh. In West-Vlaanderen bedroeg het gemiddeld verbruik van fossiele brandstoffen per huishouden in 2020 11,81 MWh, in het Vlaams Gewest 12,57 MWh.

1.3.2. Mobiliteit

Het rapport klimaat en energie Ledegem op provincies.incijfers.be vermeldt de volgende cijfers voor mobiliteit.

Tabel 3: Evolutie van de publieke laadpunten voor elektrische wagens in Ledegem (2021 –2023)

	2021	2022	2023
Publieke laadpunten	2	5	7

Tabel 3 geeft de evolutie van de publieke laadpunten voor elektrische wagens in Ledegem weer tussen 2021 en 2023. Er kan een lichte stijging, van 2 naar 7 laadpunten, worden waargenomen tussen 2021 en 2023.

Tabel 4: Evolutie ingeschreven speedpedelecs in Ledegem

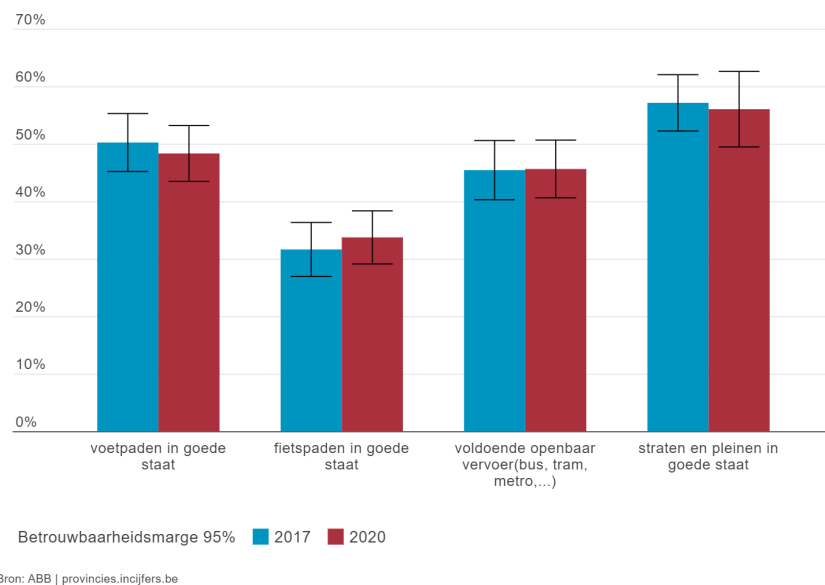
	LEDEGEM
2017	4
2018	5
2019	15
2020	18
2021	26
2022	30

In tabel 4 kan de evolutie van het aantal ingeschreven speedpedelecs te Ledegem worden terug gevonden. Het aantal ingeschreven speedpedelecs steeg van 4 in 2017 naar 30 in 2022.

Tabel 5: Evolutie van het dominant vervoersmiddel voor woon-werkverkeer (%)

	2017	2020
	LEDEGEM	LEDEGEM
Te voet	2,7	0,9
Fiets	12,9	15,2
Openbaar vervoer	10,9	6,3
Auto	70,5	73,6
Andere	3,0	4,1

De evolutie van het dominant vervoersmiddel voor woon-werkverkeer kan terug gevonden worden in tabel 5. In 2020 gaven 15,2% van de respondenten aan de fiets als dominant vervoersmiddel voor woon-werkverkeer te gebruiken t.o.v. 12,9% in 2017. Ook het gebruik van de wagen als dominant vervoersmiddel voor woon-werkverkeer kende een toename onder de respondenten (stijging van 70,5% naar 73,6%). Het gebruik van het openbaar vervoer of een verplaatsing te voet van en naar het werk daartegenover kenden een daling van respectievelijk 10,9% naar 6,3% en van 2,7% naar 0,9%.

Grafiek 5: Evolutie van tevredenheid over infrastructuur en openbaar vervoer in Ledegem, % respondenten die het eens zijn t.o.v. respondenten (2017 en 2020)

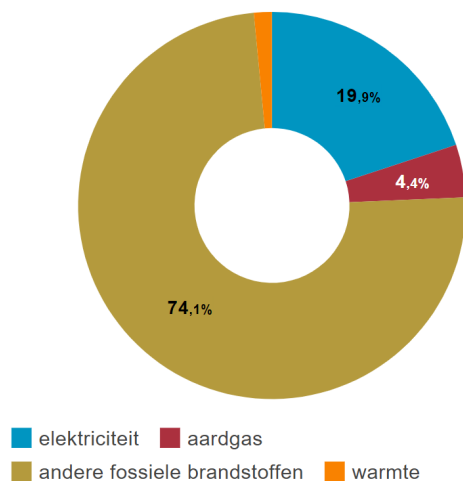
Grafiek 5 geeft de evolutie van tevredenheid over infrastructuur en openbaar vervoer tussen 2017 en 2020 weer in Ledegem. Er kan een daling van de tevredenheid worden vastgesteld voor de staat van de voetpaden, de straten en de pleinen. Er is een lichte stijging in de tevredenheid over de fietspaden bij de respondenten. Voor het openbaar vervoer blijft de mate van tevredenheid gelijk. Hierbij dient opgemerkt te worden dat geen enkele daling of stijging statistisch significant is.

1.3.3. Landbouw

Ledegem valt volgens de landbouwtyperingskaart van het departement Landbouw en Visserij in de categorie 'specialisatie intensieve veehouderij'.

In totaal zijn er 82 bedrijven met landbouwproductie in Ledegem. Van deze 82 bedrijven behoren er 5 tot de grootste varkens- en pluimveebedrijven. Drie van deze bedrijven zijn biologische landbouwbedrijven.

In grafiek 6 kan het verbruik door de landbouw per energiedrager in het jaar 2020 worden terug gevonden. Het grootste energieverbruik is afkomstig van de energiedrager 'andere fossiele brandstoffen'. Deze 'andere fossiele brandstoffen' omvatten o.a. stookolie, propaan, butaan, LPG en steenkool. Elektriciteit is met 19,9% verantwoordelijk voor het tweede grootste energieverbruik. Warmte staat voor warmte die geproduceerd wordt via warmtekrachtkoppeling (WKK). WKK's draaien hoofdzakelijk op aardgas.

Bron: VEKA | provincies.incijfers.be

Grafiek 6: Verbruik door landbouw per energiedrager in Ledegem, % t.o.v. totaal energieverbruik in de landbouw (2020)

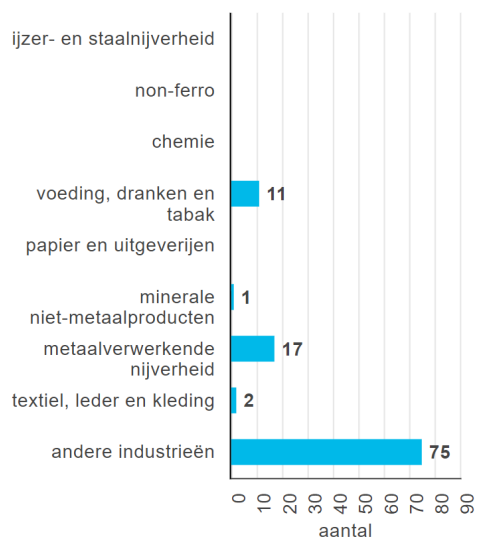
1.3.4. Industrie

Om de industrie van Ledegem te karakteriseren kan gebruik gemaakt worden van de aanwezige subsectoren op het grondgebied alsook van de grootte van de verschillende ondernemingen. De grafieken 8 en 9 geven respectievelijk het aantal vestigingen per industriële subsector en de loontrekkende tewerkstelling in de industriële subsector weer.

Grafiek 7 geeft aan dat het grootste aantal vestigingen in Ledegem zich bevindt binnen de subsector 'andere industrieën'. Onder 'andere industrieën' horen o.a. de bouwsector (aanleg wegen en spoorwegen, civieltechnische werken, elektriciteits- en loodgieterswerken, afwerken van gebouwen,...) en het vervaardigen van meubelen en producten uit kunststof thuis.

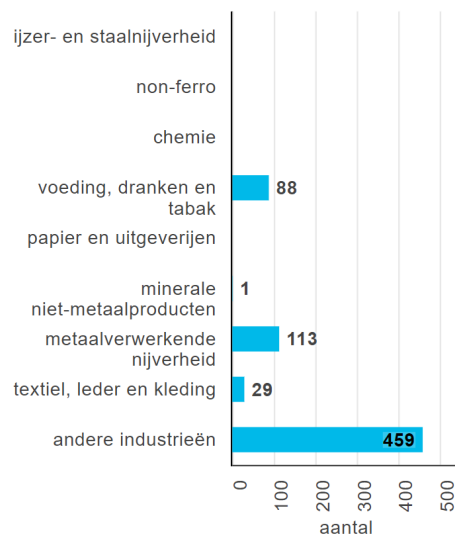
De tweede en derde grootste subsector zijn de metaalverwerkende nijverheid en de subsector 'voeding, dranken en tabak' met respectievelijk 17 en 11 vestigingen.

De loontrekkende tewerkstelling wordt weergegeven in grafiek 9. De subsector andere industrieën zorgt met 75 ondernemingen voor 459 loontrekkende tewerkstelling. De 17 bedrijven werkzaam in de metaalverwerkende nijverheid stellen 113 loontrekkenden te werk. De subsector 'voeding, dranken en tabak' heeft 88 loontrekkende tewerkgestelden voor 11 ondernemingen.

Bron: RSZ | provincies.incijfers.be

Grafiek 7: Vestigingen in industriële subsectoren (volgens de energiebalans) in Ledegem (2022)

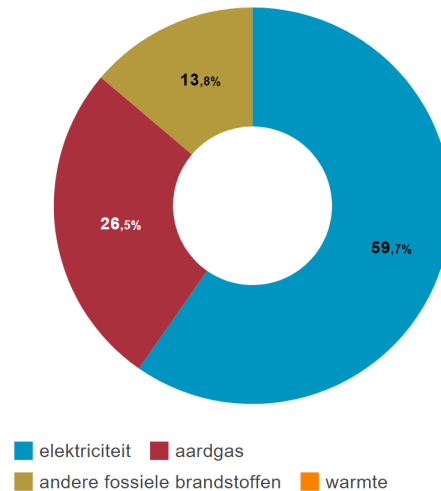

Bron: RSZ | provincies.incijfers.be

Grafiek 8: Loontrekkende tewerkstelling in industriële subsectoren (volgens de energiebalans) in Ledegem (2022)

Het verbruik van de industrie per energiedrager kan terug gevonden worden in grafiek 9. De verbruiken van aardgas en elektriciteit werden aangeleverd door de netbeheerder Fluvius. De andere verbruiken werden door het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) ingeschat aan de hand van de Vlaamse verbruiken per subsector. Warmte staat hoofdzakelijk voor warmte geproduceerd door niet-hernieuwbare warmtekrachtkoppelingsinstallaties (WKK's).

Voor Ledegem bestaat 59,7% van het energieverbruik in de industrie uit elektriciteit. Aardgas is goed voor 26,5% van het verbruik. Het verbruik van andere fossiele brandstoffen bedraagt 13,8%.

Bron: VEKA | provincies.incijfers.be

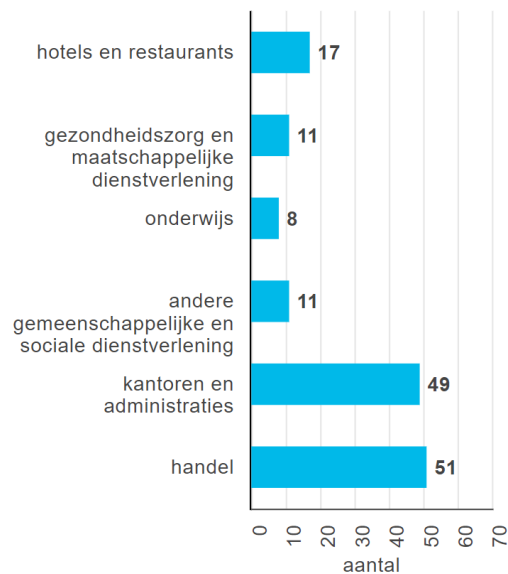
Grafiek 9: Verbruik door industrie per energiedrager in Ledegem, % t.o.v. totaal verbruik door industrie (2020)

1.3.5. Tertiaire sector

Om de tertiaire sector van Ledegem te karakteriseren kan gebruik gemaakt worden van de aanwezige subsectoren op het grondgebied alsook van de grootte van de verschillende ondernemingen. De grafieken 10 en 11 geven respectievelijk het aantal vestigingen per tertiaire subsector en de loontrekkende tewerkstelling in de tertiaire subsector weer.

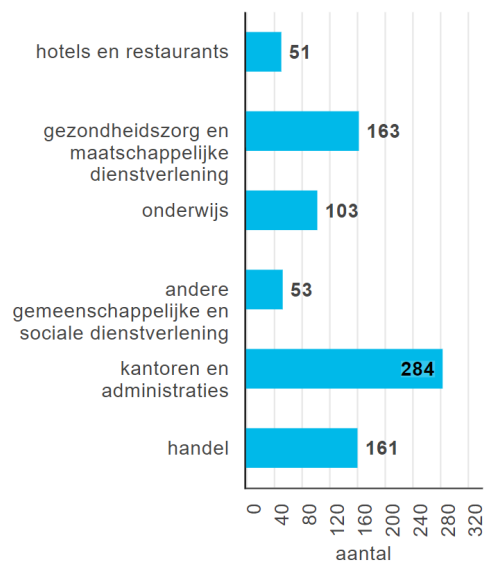
Grafiek 10 geeft weer dat het grootste aantal bedrijven binnen de tertiaire sector in Ledegem werkzaam zijn binnen de subsectoren 'handel' en 'kantoren en administraties' met respectievelijk 51 en 49 bedrijven. Uit grafiek 11 kan worden afgeleid dat de 49 bedrijven binnen de subsector 'kantoren en administraties' 284 loontrekkenden te werk stellen. De subsector 'handel' stelt 161 loontrekkenden te werk.

Grafiek 11 toont eveneens de grootte van de subsectoren 'gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening' en 'onderwijs' aan. De subsector 'gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening' stelt 163 loontrekkenden te werk voor slechts 11 instellingen (grafiek 10). De subsector 'onderwijs' is goed voor 103 loontrekkend tewerkgestelden voor slechts 8 instellingen.

Bron: RSZ | provincies.incijfers.be

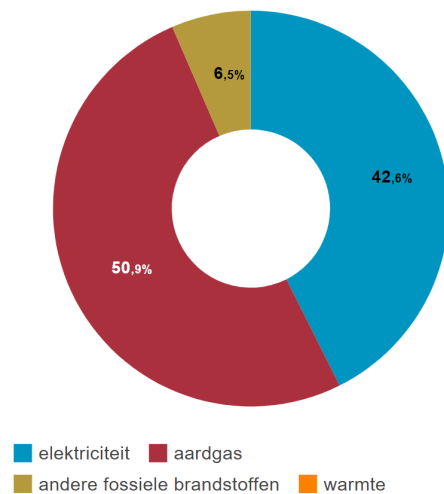
Grafiek 10: Vestigingen in de tertiaire subsectoren (volgens de energiebalans) in Ledegem (2022)

Bron: RSZ | provincies.incijfers.be

Grafiek 11: Loontrekkende tewerkstelling in tertiaire subsectoren (volgens de energiebalans) in Ledegem (2022)

Het verbruik van de tertiaire sector per energiedrager kan terug gevonden worden in grafiek 12. De verbruiken van aardgas en elektriciteit werden aangeleverd door de netbeheerder Fluvius. De andere verbruiken werden door VEKA ingeschat aan de hand van de Vlaamse verbruiken per subsector. Warmte staat hoofdzakelijk voor warmte geproduceerd door niet-hernieuwbare warmtekrachtkoppelingeninstallaties (WKK's). Voor Ledegem bestaat 50,9% van het energieverbruik in de tertiaire sector uit aardgas. Elektriciteit is goed voor 42,6% van het verbruik. Het verbruik van andere fossiele brandstoffen bedraagt 6,5%.

Bron: VEKA | provincies.incijfers.be

Grafiek 12: Verbruik door tertiair per energiedrager in Ledegem, % t.o.v. totaal verbruik door tertiair (2020)

1.3.6. Lokale hernieuwbare energieproductie

De geschatte lokale energie productie van groene stroom in de periode 2011 tot 2020 wordt weergegeven in tabel 6. WKK staat hierbij voor warmtekrachtkoppelingen die uitsluitend draaien op biomassa of biogas.

Lokaal werd in Ledegem groene stroom geproduceerd door PV-installaties en WKK in 2020.

De productie van hernieuwbare elektriciteit door PV-installaties steeg van 2044,26 MWh in 2011 tot 5608,93 MWh in 2020.

Sedert 2014 vond er eveneens groene stroom productie plaats door WKK's. De productie steeg van 10,91 MWh in 2014 tot 48,33 MWh in 2020.

Op 1 januari 2022 werd in Ledegem nog maar 4,5% van het zonnepotentieel van de daken benut. Voor West-Vlaanderen was dit 6,5% en voor het Vlaams Gewest 7,4%.

Tabel 6: Evolutie van de productie van hernieuwbare elektriciteit in MWh in Ledegem (2011 - 2020)

PRODUCTIE ELEKTRICITEIT - LEDEGEM					
	PV-INSTALLATIES TOTAAL	WINDTURBINES	WATERKRACHT	WKK	OVERIGE INSTALLATIES
2011	2044,26	0	0	0	0
2012	2544,68	0	0	0	0
2013	2568,92	0	0	0	0
2014	2598,5	0	0	10,91	0
2015	2675,42	0	0	43,65	0
2016	2903,08	0	0	43,65	0
2017	3404,33	0	0	43,65	0
2018	3926,42	0	0	43,65	0
2019	4355,39	0	0	43,65	0
2020	5608,93	0	0	48,33	0
Eenheid	MWh				
Bron	Vlaams Energie- en Klimaatagentschap en Fluvius - PV provincies.incijfers.be				
	Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, Fluvius en Elia - Windenergie provincies.incijfers.be				
	Vlaams Energie- en Klimaatagentschap provincies.incijfers.be				

2. RISICO-EN KWETSBAARHEIDSANALYSE OP VLAK VAN KLIMAAT

Voor Vlaanderen zijn er vanaf 1833 meteorologische metingen voor Ukkel beschikbaar. Hierdoor wordt het mogelijk de evolutie in de gemeten parameters tot op heden te analyseren en de klimaatverandering te documenteren. Prognoses op vlak van toekomstige klimaatverandering worden gebaseerd op klimaatmodellen, zowel mondiaal, regionaal (Europees) als lokaal (Vlaanderen/België).

In annex 4 is de uitgebreide risico- en kwetsbaarheidsanalyse voor Ledegem opgenomen. Deze is hoofdzakelijk opgebouwd met gebruik van 2 instrumenten: het MIRA Klimaatrapport 2015 en de impacttool van het Klimaatportaal Vlaanderen. Het MIRA Klimaatrapport 2015 behandelt de waargenomen en toekomstige klimaatveranderingen, en geeft aan de hand van verschillende scenario's over broeikasgasuitstoot en bevolkingsgroei de ranges in klimaatverandering met tijdshorizon 2030, 2050 en 2100. Het MIRA Klimaatrapport baseert zich hiervoor op een 200-tal mondiale klimaatmodelsimulaties, maar deze zijn te grof van ruimtelijke resolutie om specifieke elementen voor Vlaanderen in beeld te brengen. De effecten en mogelijke impact van klimaatverandering verschillen echter ook lokaal.

Het Klimaatportaal Vlaanderen toont daarover meer fijnmazige kaarten voor het huidige klimaat en prognoses tot 2100. Dit maakt het mogelijk zowel op het Vlaamse niveau als tot op het niveau van een gemeente om uitspraken te doen.

In het Klimaatportaal is het mogelijk de resultaten voor het huidige klimaat te vergelijken met deze voor het hoog- impactscenario, met uitzondering voor zeespiegelstijging waar het midden-scenario getoond wordt, en dit voor 2030, 2050, 2075 en 2100. In het hoog-impactscenario wordt uitgegaan van hoge broeikasgasconcentraties door het uitblijven van klimaatbeleid en een hoge groei van de wereldbevolking. De keuze om enkel dit scenario en de impact ervan op het portaal te tonen is vanuit 2 redenen ingegeven:

- Het hoog-impactscenario is niet langer uit te sluiten
 - Het hoog-impactscenario biedt een goed referentiekader om Vlaanderen meer weerbaar en klimaatbestendig te maken wanneer geanticipeerd wordt op de mogelijke klimaatverandering
- De werkelijke klimaatverandering zal, zoals gesteld in het eindrapport Klimaatportaal Vlaanderen, met hoge waarschijnlijkheid liggen tussen het huidig klimaat en het hoog-impactscenario. Waar precies is onbekend, gezien dit sterk afhankelijk is van de toekomstige uitstoot van broeikasgassen.

Gezien het Klimaatportaal de informatie van het MIRA Klimaatrapport 2015 heeft opgenomen en verder heeft verfijnd en geactualiseerd, is dit de belangrijkste basis voor de analyse voor Ledegem.

Bovendien is het Klimaatportaal in oktober 2021 en december 2022 grondig vernieuwd, waardoor daar de meest actuele informatie op het niveau van Vlaanderen en gemeenten te vinden is.

De analyse is als volgt opgebouwd:

- Beschrijving van de primaire klimaateffecten (ook klimaattoestanden genoemd) nl. de directe meteorologische parameters (zoals temperatuur, neerslag en wind) en hun veranderingen.
- Beschrijving van de secundaire klimaateffecten, die ontstaan onder invloed van de primaire klimaateffecten, het gaat dan over bvb. droogte, hitte en wateroverlast.
- Beschrijving van de impact en kwetsbaarheid in de regio voor de verschillende sectoren.

De belangrijkste elementen uit de analyse worden hieronder samengevat, de uitgebreide analyse is zoals vermeld, opgenomen in annex 4.

2.1. Primaire klimaateffecten

2.1.1. Temperatuur

De jaargemiddelde temperatuur bedraagt voor Ledegem in het huidig klimaat 9,9°C. Dit kan onder het hoog klimaatscenario in 2100 toenemen met 6,1°C tot 16,0°C.

De stijging in gemiddelde zomertemperatuur (juni-juli-augustus) is groter en bedraagt 8,0°C, wat het gemiddelde op 24,5°C brengt. Voor de gemiddelde wintertemperatuur (december-januari-februari) is deze stijging met 5,4°C lager, dit brengt het gemiddelde op 8,8°C in 2100.

2.1.2. Neerslag

Globaal valt in het hoog-klimaatscenario op jaarbasis meer neerslag te noteren tegen 2100. Van een gemiddelde jaarlijkse neerslag van 789,0 mm gaat het naar 995,8 mm voor Ledegem, dit is een stijging met 26%.

Wat opvalt is de grondige verschuiving in het neerslagpatroon, waarbij enerzijds de winterneerslag toeneemt met 29% tot 259,3 mm in 2100 en de zomerneerslag sterk afneemt met 39% tot 111,3 mm. Het aantal dagen met neerslag (i.e. 0,1 mm neerslag of meer per dag) neemt in de regio sterk af, van 191,8 dagen nu naar 127,8 dagen in 2100.

Uit bovenstaande valt af te leiden dat in het hoog-impactscenario meer neerslag valt op minder dagen doorheen het jaar. Er wordt bijgevolg ook een stijging voorspeld in het voorkomen van extreme

neerslag. Extreme buien met een retourperiode van 1 jaar gaan van 29,4 mm per bui naar 40,3 mm per bui in 2100, een toename met 37%. Extreme buien met een retourperiode van 20 jaar zullen tegen 2100 voor Ledegem 99,5 mm neerslag per bui bevatten, daar waar het nu om 58,8 mm gaat. Dit is een stijging met 69%.

Het aantal dagen met zware neerslag, i.e. 20 mm of meer neerslag op een dag, stijgt van 3,3 dagen in het huidige klimaat naar 14,7 dagen in 2100.

2.1.3. Potentiële evapotranspiratie (maat voor verdamping)

De waterbeschikbaarheid voor mensen, dieren en planten wordt naast de hoeveelheid neerslag ook bepaald door de verdamping. Een maat voor deze verdamping is de evapotranspiratie, dit is de samentrekking van evaporatie, i.e. waterafgifte door de bodem en oppervlaktewater, en van transpiratie, i.e. waterafgifte door vegetatie.

De maximaal mogelijke evapotranspiratie is deze die optreedt indien er steeds voldoende water beschikbaar zou zijn. Dit is de potentiële evapotranspiratie (PET) en wordt uitgedrukt in mm.

Temperatuur is een bepalende factor voor deze verdamping.

Onder het hoog klimaatscenario stijgt de potentiële evapotranspiratie op jaarbasis van 536 mm nu naar 676 mm in 2100. In de zomer (juni-juli-augustus) is er in huidig klimaat een potentiële evapotranspiratie van 244,2 mm voor de gemeente. In verhouding met de huidige zomerneerslag is dit 135%. In 2100 bedraagt de potentiële evapotranspiratie 300,2 mm, 270% in verhouding met de zomerneerslag. Het neerslagtekort wordt dus sterk groter in de zomerperiode.

2.1.4. Wind

De gemiddelde jaarlijkse windsnelheid blijft volgens het Klimaatportaal redelijk stabiel, met een evolutie van 4,8 m/s nu naar 5,0 m/s in 2100. In deze regio is de gemiddelde windsnelheid hoger dan voor Vlaanderen (4,5 m/s nu en 4,6 m/s in 2100).

Gelet op de moeilijke voorspelbaarheid van extreme wind zoals stormen wordt daarover in het Klimaatportaal geen uitspraak gedaan.

2.2. Secundaire klimaateffecten

2.2.1. Wateroverlast, overstroming en zeespiegelstijging

Er zijn drie types overstromingen te onderscheiden: fluviale overstromingen (vanuit waterlopen), pluviale overstromingen (door directe regenval en oppervlakkige afvloeï) en overstromingen door zeespiegelstijging.

Via de website www.waterinfo.be/overstromingsrichtlijn kunnen gedetailleerde overstromingskaarten geconsulteerd worden. Ze geven voor de drie types overstromingen een beeld van de overstroombare gebieden voor verschillende scenario's (kleine (T1000), middelgrote (T100) en grote kans (T10)) en dit zowel voor huidig als voor toekomstig klimaat. Bij de gevaarkaarten is de omvang en de waterdiepte opgenomen voor de fluviale en pluviale overstromingen en de overstromingen vanuit zee. Bij pluviale overstromingen en kustoverstromingen is ook de stroomsnelheid opgenomen.

Het klimaatportaal spreekt over overstromingen vanuit waterlopen (fluviaal) en over wateroverlast door intense neerslag (pluviaal). De overstromingsgevaarkaarten op het Klimaatportaal Vlaanderen zijn samengesteld op basis van de hierboven genoemde fluviale overstromingskaarten en de informatie binnen het thema wateroverlast is gebaseerd op de pluviale overstromingskaarten. Er wordt zowel informatie gegeven over de aangroei van gevaargebied (respectievelijk overstroombaar gebied en gebied met wateroverlast) als over de waterdiepte.

De fluviale overstromingskaarten zijn niet gebiedsdekkend beschikbaar voor Vlaanderen, al ligt de gemeente Ledegem wel binnen het bereik van het overstromingsmodel.

Op vlak van zeespiegelstijging wordt in het Klimaatportaal de directe invloed getoond, uitgedrukt in het risico op overstroming door een 1.000-jarige stormvloed. Zeespiegelstijging heeft geen directe impact op het grondgebied van Ledegem.

2.2.2. Erosie

Het Klimaatportaal doet geen uitspraak over erosie in het kader van klimaatverandering. Algemeen blijkt uit literatuur dat de evolutie naar intensere buien en langere periodes van droogte leidt tot een hoger erosierisico in gebieden die nu reeds kampen met erosiegevoeligheid.

Ledegem is aangeduid als weinig erosiegevoelig en beschikt over een gemeentelijk erosiebestrijdingsplan.

2.2.3. Droogte, watertekorten en grondwater

In Ledegem zijn er in het huidig klimaat 173,2 droge dagen, dit zijn dagen waarop minder dan 0,1 mm neerslag per dag valt. In het hoog-impact klimaatscenario kan dit tegen 2100 oplopen tot 237,2 dagen.

Deze droge dagen zijn niet gelijkmatig verspreid over het jaar. Het aantal opeenvolgende droge dagen neemt tevens toe. In het Klimaatportaal wordt dit gedefinieerd als de langste periode van opeenvolgende dagen met minder dan 0,5 mm neerslag voor een terugkeerperiode van 20 jaar. In Ledegem neemt zo'n aaneensluitende periode van droogte toe van 24,6 dagen nu tot 57,2 dagen in 2100.

Uit onderzoek van VMM (Impact van klimaatverandering op meteorologische droogte, 2018) blijkt dat een belangrijk aandeel van de impact van klimaatverandering op de frequentie, de duur en de magnitude van droogtes tegen het jaar 2100 te wijten zal zijn aan zowel veranderingen in evapotranspiratie als veranderingen in de neerslag. Het onderzoek wijst erop dat wanneer naast neerslag ook het effect van evapotranspiratie, waarvoor een verhoging gedurende het hele jaar verwacht wordt, meegerekend wordt in het effect van klimaatverandering op droogtes, ook op de langere termijn de toegenomen winterneerslag niet meer voldoende is om te compenseren voor de waarschijnlijk afnemende zomerneerslag en toenemende evapotranspiratie.

Veranderende neerslagpatronen en een temperatuuroptocht die voor een verhoogde evapotranspiratie zorgt, hebben ook een invloed op het niveau van het freatisch grondwater. Dit is de bovenste laag grondwater, die rechtstreeks in contact met het oppervlak ligt zonder een ondoorlaatbare laag er bovenop. Tegen 2050 zullen de hoogste grondwaterstanden licht toenemen door hogere neerslagverwachtingen in de wintermaanden. De laagste grondwaterstanden zullen daarentegen sterk dalen omwille van lagere neerslagverwachtingen en een verhoogde verdamping onder invloed van hogere temperaturen in de zomer. Omdat wordt voorspeld dat de daling van het grondwaterspiegel in de zomermaanden sterker zal doorwegen dan een stijging van de grondwaterstanden in de wintermaanden, valt een netto daling van de (jaar)gemiddelde grondwaterstand te verwachten. In Ledegem wordt een daling verwacht van 148,51 cm in huidig klimaat tot 186,72 cm in 2100.

Het aantal droge dagen voor wat betreft het grondwater, dit is wanneer het grondwaterpeil beneden de kritische drempelwaarde duikt van de 5% laagste grondwaterstanden in het huidige klimaat, neemt toe bij verdere klimaatverandering. In Ledegem zal het aantal droogtedagen toenemen met 14,3 dagen tegen 2030 en met 97,5 dagen tegen 2100. Ook extreem lage grondwaterstanden, die in huidig klimaat éénmaal om de 25 jaar voorkomen, keren in de toekomst met een hogere frequentie terug, namelijk om de 5,54 jaar tegen 2100 in Ledegem.

2.2.4. Verzilting

Verzilting is het indringen van brak of zilt zeewater tot in de wortellaag van de bodem met een opstapeling van zouten in de bodem als gevolg. Binnen Ledegem is verzilting geen aandachtspunt.

2.2.5. Hitte

Aanhoudende perioden van hoge temperaturen kunnen leiden tot hittegolven. Een hittegolf wordt in het Klimaatportaal met de definitie van FOD Volksgezondheid beschreven nl. als een periode van minstens drie opeenvolgende dagen met een gemiddelde minimum temperatuur (gemiddelde over drie dagen en niet per dag) hoger dan 18,2°C en een gemiddelde maximum temperatuur hoger dan 29,6°C.

Het aantal hittegolfdagen neemt aanzienlijk toe binnen Ledegem van 3,5 dagen per jaar in huidig klimaat naar 47,9 dagen in 2100 onder het hoog klimaatscenario.

De duur en de ernst van de hittegolven nemen ook toe, wat gedefinieerd wordt door het aantal hittegolfgraaddagen per jaar. Dit aantal wordt bepaald door voor alle hittegolfdagen te berekenen hoeveel hoger de temperaturen boven de drempelwaarden liggen, met 18,2°C als drempel voor de minimum temperatuur en 29,6°C voor de maximum temperatuur. Finaal wordt de som gemaakt van het totaal van die overschrijdingen over alle hittegolfdagen in dat jaar. Hoe hoger de uitkomst, hoe ernstiger de hittestress. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het voorkomen van hittestress ruimtelijk sterk kan verschillen (bv. naargelang type bodem, verstedelijking versus landelijker gebied). Voor de gemeente neemt het aantal hittegolfgraaddagen sterk toe, van 10,9 in huidig klimaat naar 41,9 in 2030 en 298,9 in 2100.

Ook het aantal tropische dagen (dagen waarop de maximum temperatuur gelijk of hoger is aan 30°C) en het aantal tropische nachten (nachten waarop de minimum temperatuur hoger is dan 20°C) nemen toe. Voor Ledegem zijn er tegen 2100 respectievelijk 32,2 en 44,2 tropische dagen en nachten, waar dit er nu 2,8 en 0,6 zijn. wat betreft het aantal tropische dagen en nachten kent Ledegem een gematigdere prognose dan Vlaanderen.

Het aantal vorstdagen neemt af in Ledegem, van 31,9 dagen in huidig klimaat tot 28,0 dagen in 2030 en 7,6 dagen in 2100.

2.3. Kwetsbaarheidsanalyse

In de analyse wordt de socio-economische en de ecologische kwetsbaarheid onderzocht voor verschillende sectoren. Hierbij wordt de impact van water, erosie, droogte en watertekorten, en hitte behandeld.

2.3.1. Gezondheid en welzijn

De impact van klimaatverandering is niet voor iedereen hetzelfde. In het Klimaatportaal wordt specifiek aandacht besteed aan de kwetsbare instellingen, omdat zij extra kwetsbaar zijn en sneller schadelijke (gezondheids-)effecten zullen ondervinden. Kwetsbare instellingen zijn instellingen voor kinderopvang, instellingen voor onderwijs (kleuter-, lager- en buitengewoon onderwijs, excl. secundaire scholen (12-18 jaar)), ziekenhuizen en verzorgingstehuizen.

Op basis van de aangroei van het gebied met wateroverlast bij hevige regenval (afstromend water) zien we dat kwetsbare instellingen die vandaag niet in dergelijk gebied gelegen zijn, in 2050 toch bedreigd worden. In Ledegem gaat het in het huidige klimaat om 19,4% (of 6 instellingen). Tegen 2050 betreft het 22,6% (7 instellingen).

In Ledegem is verder 1 kwetsbare instelling (3,2%) onderhevig aan het risico op overstroming vanuit waterlopen in het huidige klimaat. In 2050 is dit het geval voor twee instellingen in de gemeente (6,5%).

Hitte heeft een belangrijke impact op gezondheid. Dit uit zich onder andere in hittestress, een toename in aandoeningen van de luchtwegen en zelfs oversterfte. In het huidige klimaat zijn de kwetsbare instellingen in Ledegem nog gespaard van hittestress. In 2030 zal 40,63% van de instellingen (13 in aantal) in de gemeente worden getroffen. De prognose voor 2050 is dat 96,88% van de instellingen (31 in aantal) in Ledegem zullen worden getroffen.

Een gelijkaardig beeld komt terug bij de meest kwetsbare personen, namelijk ouderen (65+ jaar) en kinderen onder de vier jaar. In het huidige klimaat is er nog geen impact in Ledegem. Tegen 2030 wordt 32,55% van de groep geconfronteerd met hittestress en tegen 2050 gaat het om 91,30%.

2.3.2. Gebouwen en infrastructuur

Overstromingen vanuit waterlopen en wateroverlast ten gevolge van intense neerslag kunnen beschadigingen of vernielingen veroorzaken aan gebouwen en infrastructuur. Het Klimaatportaal Vlaanderen geeft een beeld van de mogelijke impact van wateroverlast en overstroming op gebouwen.

In het huidige klimaat is 6,1% van de gebouwen (293 in aantal) in Ledegem onderhevig aan wateroverlast ten gevolge van intense neerslag. In 2050 stijgt dit naar 11,6% (553 gebouwen).

Het aantal gebouwen onderhevig aan overstromingen vanuit waterlopen stijgt in Ledegem van 1,8% (87 gebouwen) in het huidige klimaat naar 3,4% (161 gebouwen) in 2050.

In gebieden die erosiegevoelig zijn zullen kosten om modder van de wegenis te ruimen in de toekomst toenemen indien geen bijkomende erosiemaatregelen genomen worden. Er wordt immers verwacht dat de erosieproblematiek zal toenemen bij meer en intensere neerslag. Het direct gevolg van erosie op riolering en waterlopen is het dichtslibben, met als gevolg een verslechterde waterhuishouding en een verhoogd overstromingsrisico. Het reinigen van rioleringen en het ruimen van grachten vormt eveneens een directe maatschappelijke kost. Daarenboven ondervinden de pompinstallaties van het rioleringsstelsel en waterzuiveringen meer slijtage door de extra belasting met zand en slib. Als laatste neemt de waterkwaliteit af door nutriënten en bestrijdingsmiddelen die met het sediment meekomen.

Ook droogte en hitte kunnen een impact hebben op infrastructuur. Spoorrails kunnen kromgetrokken worden door warmte en er is een verhoogde kans op defecten bij treinen en locomotieven. Droogte kan schade veroorzaken aan het wegdek door scheuren, warmte kan de toplaag van asfalt doen smelten en vergroot de kans op spoorvorming. Het elektriciteitsnet kan schade oplopen door bijvoorbeeld oververhitte transformatoreenheden. Deze risico's brengen naast onderhoudskosten ook indirecte kosten met zich mee zoals onderbrekingen van dienstverlening, vertragingen, enz.

2.3.3. Industrie en economie

Voor industrie wordt de bedreiging door water in huidig en toekomstig klimaat op kaart weergegeven via de website www.waterinfo.be/overstromingsrichtlijn in functie van omvang, waterdiepte en stroomsnelheid en dit zowel voor het scenario 'grote kans' (storm die om de tien jaar voorkomt) als voor het scenario 'kleine kans' (storm die om de duizend jaar voorkomt). De kaarten geven een beeld van de ernst op economisch vlak, gelet op het toekomstperspectief van een toename in kans op overstroming. Industrie kent zowel schade aan gebouwen, machines en producten als schade door productieverlies en vertraging. Het wegspoelen van schadelijke stoffen naar de omgeving creëert eveneens schade.

Toenemende droogte heeft impact op de waterbeschikbaarheid. Industrie is, na huishoudens de tweede grootste gebruiker van leidingwater. Bij grondwater en oppervlaktewater gaat respectievelijk 34% en 57% naar de industrie.

Het klimaatportaal voorspelt echter dat het aantal matig kwetsbare tot kwetsbare grondwaterwinningen binnen de gemeente Ledegem toeneemt van 18,18% (2 in aantal) in 2030 tot 63,64% (4 in aantal) in 2100. De bedrijfszekerheid van die winningen komt in het gedrang. Zo kunnen steeds langere periodes van droogte een grote impact hebben op de waterbeschikbaarheid, met schade door productieverlies en vertraging als gevolg. De sector zet dan ook belangrijke stappen om water in het proces te zuiveren en hergebruiken. Zowel een gebrek aan koelwater als een gebrek aan productiewater hebben impact.

Ook hitte en hoge temperaturen hebben een negatieve impact op de productie en de arbeidsproductiviteit. Hogere wintertemperaturen zullen een productiviteitswinst veroorzaken, maar de kosten van arbeidsproductiviteitsverlies door warmte worden een stuk hoger ingeschat.

2.3.4. Energie en drinkwaterproductie

Winningen voor drinkwaterproductie zijn bijzonder kwetsbaar voor overstromingen met vervuild water, afkomstig van rioleringen of waterlopen, maar ook van overstroomde woningen of (landbouw)bedrijven. Daarnaast is drinkwaterproductie kwetsbaar voor droogte. In Ledegem zijn er geen beschermingszones voor grondwaterwinningen gelegen.

Droogte en hogere temperaturen zullen extra kosten veroorzaken voor de gecentraliseerde productie van elektriciteit in energiecentrales. Op het grondgebied van Ledegem bevinden zich geen dergelijke energiecentrales. Ook de transport- en distributie-efficiëntie van elektriciteit zal leiden onder de gevolgen van klimaatverandering met een hogere kostprijs als gevolg.

Hernieuwbare energieproductie zal minder gevolgen ondervinden van de klimaatverandering. Voor fotovoltaïsche zonnepanelen wordt wel een productieverlies voorzien doordat deze bij hogere temperaturen minder efficiënt werken.

Mildere winters zullen in de toekomst de warmtevraag verminderen, maar warmere zomers zullen een hogere vraag naar koeling met zich meebrengen.

2.3.5. Landbouw

Landbouw is sterk afhankelijk van water. Op het klimaatportaal worden de landbouwpercelen getoond met significante droogtestress (de landbouwgebruikspercelen waarbij de droogte-intensiteit hoger is dan 1.0, van waaraf gewassen en vegetatie beginnende betekenisvolle droogtestress ondervinden). Het is duidelijk dat de toekomstige evolutie naar minder neerslag en meer evapotranspiratie leidt tot extra impact en de meest droogtegevoelige percelen minder geschikt kunnen worden voor (waterintensieve) teelten. In Ledegem zijn geen landbouwpercelen onderhevig aan significante droogtestress in het huidige klimaat. In 2050 evolueert dit naar 13,8% en tegen 2100 naar 18,5%. Ook de wijzigende grondwatertafels hebben een invloed op de gewas-opbrengst. In Ledegem wordt bij 9,26% van de percelen in 2030 de gewasopbrengst getroffen door het wijzigende grondwaterregime vergeleken met het huidige klimaat. In 2100 gaat het om 41,98% van de percelen.

De landbouwsector doet nu reeds aanzienlijke inspanningen op vlak van reductie in het waterverbruik en het inzetten op het opvangen en het gebruiken van hemelwater.

De economische schade door een teveel aan water in huidig en toekomstig klimaat wordt op kaart weergegeven via de website www.waterinfo.be/overstromingsrichtlijn. In de landbouw manifesteert schade zich op twee manieren. Enerzijds is er schade bij de teelt van gewassen (o.a. ontoegankelijkheid percelen, verrotting en ziektes, wegspoelen van plantgoed), anderzijds is er schade bij veehouderijen (overstromen van gebouwen en weides).

Verder wordt landbouw rechtstreeks getroffen door erosie o.a. door het wegspoelen van vruchtbare grond, plantgoed en/of gewassen.

2.3.6. Natuur en ecosysteemdiensten

De klimaatrobuustheid van natuur in Vlaanderen wordt bedreigd door de aanzienlijke versnippering en de kleine oppervlaktes van de gebieden. Ledegem heeft relatief weinig waardevolle ecotopen in vergelijking met de provincie West-Vlaanderen.

In Ledegem zijn geen Natura2000-gebieden (vogelrichtlijngebied en/of habitatrichtlijngebied), alsook geen Vlaams Ecologisch netwerk (VEN)-gebieden gesitueerd.

Natuur is op zich relatief bestand tegen overstromingen en kan een waterbergende functie opnemen, maar dit is wel afhankelijk van de watertolerantie van het ecosysteem en de hoeveelheid en kwaliteit van het water. Overstromingen vanuit waterlopen en wateroverlast ten gevolge van intense neerslag kunnen een heel aantal negatieve effecten hebben op natuur zoals onder andere het verdrinken

van dieren, vissterfte door zuurstoftekort, afstervend plantenmateriaal, vervuiling en slib/modder door erosie, waterverontreiniging, zuurstoftekort voor planten, en eutrofiëring.

Ook het dalend wateraanbod en toenemende droogteperiodes hebben een impact op natuur en ecosysteemdiensten, met onder andere droogtestress en een verminderde groei tot gevolg. Het risico op droogtestress is het grootst op bodems met een lage waterberging, zoals zandbodems. Dit is ook terug te vinden in de prognoses van het percentage kwetsbare ecotopen onderhevig aan significante droogtestress. In Ledegem zijn geen kwetsbare ecotopen onderhevig aan significante droogtestress in het huidige klimaat. In 2050 gaat het om 12,2% en in 2100 om 17,9%. Ook de grondwatertafels spelen een rol, echter is een stijging van de oppervlakte potentieel bedreigde grondwaterafhankelijke natuur (GWATES) onder invloed van verdere klimaatverandering in Vlaanderen relatief beperkt. In het huidige klimaat staan veel grondwatergevoelige habitattypes immers al onder druk. In Ledegem is geen grondwaterafhankelijke natuur gelegen.

Naast de directe impact van een watertekort is bij droogte natuur vatbaar voor brand. Veelal kan de natuur zich herstellen na een brand, maar zeker kleine en versnipperde gebieden hebben vaak niet de veerkracht om na een hevige brand te herstellen. Verlies van ecosysteemdiensten zoals koolstofopslag en biodiversiteit kunnen het gevolg zijn.

2.3.7. Toerisme en recreatie

Warmere zomers zullen naar verwachting een gunstige invloed hebben op het toerisme in Ledegem. Meer mensen zullen vakantie in eigen land doorbrengen en de streek wordt ook aantrekkelijker voor buitenlandse bezoekers.

Recreatie aan of langs het water of met veel schaduwplekken zal tijdens hittegolven meer bezoekers aantrekken. De druk op deze voorzieningen zal dus toenemen ten gevolge van meer en langere hittegolven. De voornaamste recreatie-instellingen met een hogere belasting tijdens hittegolven zijn zwembaden en watersportcentra. Ook bossen en parken (eventueel met speelzone) zijn tijdens hittegolven aantrekkingspolen voor grote groepen mensen.

Meren en vijvers kunnen tijdens periodes van hitte, die ook meestal samenvallen met langere periodes van droogte, te maken krijgen met verminderde waterkwaliteit. Er is immers onvoldoende verversing of aanvulling van het water waardoor de temperatuur oploopt en het zuurstofgehalte daalt. Dit creëert de ideale omstandigheden voor blauwalgen, waardoor het water ongeschikt wordt voor mens en dier.

KLIMAATDOELSTELLINGEN

1. ALGEMENE UITGANGSPUNTEN

Door de gemeente Ledegem werd voor de opmaak van het duurzaam energie- en klimaatactieplan uitgegaan van een aantal belangrijke principes:

1. De voorbeeldfunctie van de gemeente

Binnen het Burgemeestersconvenant staat de voorbeeldfunctie van de gemeente centraal. Bijgevolg streeft de gemeente een CO₂-reductie van 40% na binnen de eigen organisatie (tegen het jaar 2030 t.o.v. 2011). De gemeente werkt hiervoor concrete acties uit binnen het eigen patrimonium, de eigen vloot en de gemeentelijke openbare verlichting. Ook op vlak van adaptatie wordt de voorbeeldfunctie opgenomen. Om deze voorbeeldfunctie uit te dragen, zet de gemeente sterk in op het informeren en sensibiliseren van de stakeholders via communicatie over de uitgevoerde acties en de gerealiseerde reducties.

2. Participatie als basis voor een gedragen klimaatplan

Om te komen tot gedragen energie- en klimaatactieplannen en het uitvoeren van de erin opgenomen acties wordt samengewerkt met de stakeholders. De stakeholders, bestaande uit burgers, kennisinstellingen, overheden, de bedrijfswereld en NGO's, worden vanaf het begin betrokken bij de opmaak van het plan via een intensief co-creatietraject. Ook bij de uitwerking en opvolging van het plan blijft samenwerking met de stakeholders centraal staan.

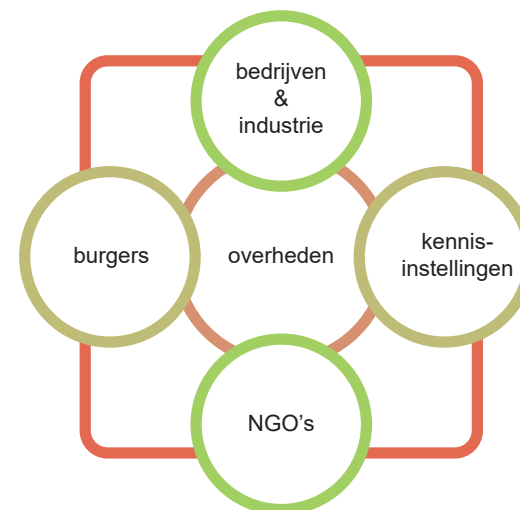
3. Het duurzaam energie- en klimaatactieplan is dynamisch en integraal

Het klimaatplan richt zich op verschillende sectoren en is op die manier een integraal plan. Integratie van dit plan binnen de verschillende beleidsdomeinen en samenwerking met de verschillende stakeholders is essentieel.

Het actieplan is ook dynamisch. De opgenomen acties geven richtingen weer, wat toelaat om de evoluties inzake opgestelde klimaatscenario's, wijzigende wetgeving, nieuwe technieken en technologieën, gewijzigde inzichten, nieuwe opportuniteiten, ... op te nemen in de acties bij uitvoering van het klimaatactieplan. Elk jaar zullen de opgenomen acties op het halfjaarlijks overleg geëvalueerd en waar nodig aangepast worden.

4. Speerpunten

Per sector worden op vlak van mitigatie speerpunten gedefinieerd. Speerpunten zijn de acties

met de grootste impact en waarop voor dat thema dient ingezet te worden. Impact kan uitgedrukt worden in de vorm van CO₂-reductie of voorbeeldfunctie. Het veerkrachtiger maken van de regio tegen klimaatverandering wordt gedefinieerd vanuit opportuniteiten. Bepaalde speerpuntacties/opportuniteiten dienen eerst opgenomen te worden (bvb. opstellen hemelwater- en droogteplan, opstellen warmtezoneringsplan, ...) alvorens er kan overgegaan worden tot het uitwerken van concrete acties (volgend uit deze speerpuntactie) op het terrein. Bepaalde speerpunten zijn bijgevolg noodzakelijk voor het uitbreiden van de kennis rond een bepaald onderwerp en het uitwerken van een korte, middellange en/of lange termijn visie. Andere speerpunten zijn acties waarbij een directe uitwerking op het terrein kan plaatsvinden en waar er een grote impact is.

2. MITIGATIE

2.1. Nagestreefde reductie

Om tegen 2030 overkoepelend een reductie van 40% CO₂-uitstoot te realiseren op het grondgebied van de gemeente Ledegem, wordt er over de verschillende gedefinieerde sectoren heen gewerkt. Dit houdt in dat er rekening gehouden wordt met de eigenheid van elke sector en de realistische mogelijkheden binnen die sectoren. Op die manier moet niet vanuit elke sector strikt een 40%-reductie gerealiseerd worden.

In 2030 mag de totale CO₂-uitstoot van de beschouwde sectoren slechts 21.675 ton bedragen, wat betekent dat 14.450 ton (40%) minder wordt uitgestoten t.o.v. de uitstoot in 2011 (36.126 ton).

Door het berekenen van het BAU-scenario is geweten dat zonder het nemen van bijkomende actie, de CO₂-uitstoot in 2030 15% minder zal bedragen dan in 2011. Dit betekent een uitstootreductie van 5.515 ton. In dat geval zou de totale CO₂-uitstoot op het grondgebied 30.611 ton bedragen.

Bijgevolg dient tegen 2030 een bijkomende CO₂-reductie van 8.935 ton gerealiseerd te worden opdat de emissie niet meer dan 21.675 ton zou bedragen.

2.2. Cijfers per thema

In tabel 7 kan de nagestreefde CO₂-reductie door de opgenomen acties in het klimaatplan worden teruggevonden in ton en procent over de verschillende sectoren heen.

De totale CO₂-reductie bedraagt 14.413 ton. Dit betekent een reductie van 40% t.o.v. 2011. Via het BAU-scenario wordt, zoals eerder beschreven, echter een reductie van 15% (5.515 ton) bekomen. De totale reductie van 14.413 ton is daarmee hoger dan de 8.935 ton die de gemeente met het inrekenen van het BAU-scenario moet behalen.

De grootste CO₂-reducties in absolute cijfers worden gerealiseerd binnen de sectoren wonen en mobiliteit (met daarin zowel de deelsectoren particulier en commercieel vervoer als openbaar vervoer), met een respectievelijke reductie van 5.687 ton en 3.196 ton. Wordt de mogelijke reductie per sector in procentpunten uitgedrukt, dan ligt het grootste potentieel binnen de sectoren gemeente als organisatie (40%), mobiliteit (38%) en wonen (32% reductie). De reductie in de sector industrie ligt met 5% schijnbaar laag. Dit vindt zijn verklaring in het feit dat een groot aandeel van de CO₂-reductie, die binnen deze sector wordt gerealiseerd door lokale energieproductie (elektriciteit en warmte/koude), afzonderlijk wordt verrekend. Bovendien voorziet het BAU-scenario reeds een stijging van de uitstoot in deze sector met 14% t.o.v. het referentiejaar 2011.

De sector lokale energieproductie staat voor de bijkomende hernieuwbare energieproductie op het grondgebied van de gemeente. Hernieuwbare energieproductie heeft geen aandeel in de CO₂-uitstoot. Hierdoor staat de CO₂- uitstoot in het referentiejaar 2011 voor deze sector op nul. De toegekende CO₂-reductie (3.516 ton) wordt bekomen door het plaatsen van bijkomende hernieuwbare energie-installaties op het grondgebied van de gemeente. Extra installaties bewerkstelligen een reductie van de CO₂-uitstoot gezien het verbruik van fossiele brandstoffen vermeden wordt.

Tabel 7: Overzicht CO₂-uitstoot in het referentiejaar 2011, de gerealiseerde CO₂-reductie door de opgenomen acties binnen het klimaatplan, de procentuele CO₂-reductie per sector en de procentuele bijdrage in de totale CO₂-reductie per sector

SECTOR	CO ₂ -UITSTOOT 2011 (TON)	CO ₂ -REDUCTIE (TON)	% REDUCTIE PER SECTOR T.O.V. UITSTOOT 2011	% BIJDRAGE SECTOR IN TOTALE CO ₂ -REDUCTIE
Gemeente als organisatie (patrimonium, openbare verlichting, eigen vloot)	668	266	40%	2%
Wonen	17.891	5.687	32%	39%
Mobiliteit (incl. openbaar vervoer, excl. gemeentelijke vloot)	8.376	3.196	38%	22%
Landbouw	3.009	773	21%	5%
Industrie (incl. niet toegekend)	2.570	116	5%	1%
Tertiaire sector (excl. gemeentelijk patrimonium)	3.613	859	29%	6%
Lokale energieproductie	0	3.516		24%
Totaal	36.126	14.413	40%	

3. ADAPTATIE

Daar waar de doelstelling van het Burgemeestersconvenant 2030 voor mitigatie meetbaar en objectief is, is de doelstelling voor adaptatie niet direct kwantificeerbaar. De algemene doelstelling die het convenant opneemt is dat de gemeenten hun veerkracht moeten vergroten om zich aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering.

Bij het ontwikkelen van strategieën is het een algemeen principe dat omgegaan dient te worden met de onzekerheid in de toekomstige evolutie. Dit is ook duidelijk aangegeven in de risico- en kwetsbaarheidsanalyse: het is niet mogelijk te voorspellen welk van de scenario's inzake de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen gevolgd zal worden (hoewel blijkt dat we nu nog steeds het pad van het extreem scenario volgen), en ook in de klimaatmodellen dient met onzekerheid omgegaan te worden.

Hoewel de precieze toekomstevolutie onzeker is, is duidelijk dat er extremere weersomstandigheden zullen optreden. Om die reden dient men in te zetten op no-regretmaatregelen die flexibel en aanpasbaar zijn. Er dient gestreefd te worden naar het combineren van natuurlijke oplossingen en bronmaatregelen, met een aanvullende investering in infrastructuur die bij voorkeur aanpasbaar is in de toekomst. Op deze manier wordt enerzijds de huidige investeringskost beperkt gehouden en worden anderzijds win-winsituaties gecreëerd op vlak van bvb. het verhogen van de leefkwaliteit.

Vanuit Vlaanderen wordt ingezet op het klimaatbestendig inrichten van steden en gemeenten (Departement Omgeving, website klimaatruimte.be) om de veerkracht te verhogen. Er worden zes ruimtelijke strategieën naar voren geschoven: ontharden, bebossen, ventileren, warmteopname beheersen, ruimte voor water en afschermen (het blokkeren van klimaateffecten door harde infrastructuur). Deze strategieën moeten een antwoord bieden op drie effecten van klimaatverandering nl. hittestress, droogte en wateroverlast. Deze principes worden in de hierna volgende klimaatacties geïntegreerd.

KLIMAATACTIES

1. OVERKOEPELENDE MAATREGELEN

1.1. Klimaatrobuust beleid

1.1.1. Speerpunten

Het klimaatplan bevat acties tot 2030. Om de acties in het plan effectief tot uitvoering te brengen en up-to-date te houden, zet Ledegem een intern opvolgingssysteem op via regelmatig intern overleg (o.a. via de raad voor klimaat en duurzaam patrimoniumbeheer) en de eventuele integratie van de opvolging van het klimaatplan in de rapportering van het meerjarenplan.

Op regionaal niveau bestaat het opvolgingssysteem uit het halfjaarlijks samenkomen van een kern-groep inzake klimaat onder coördinatie van WVI. Deze groep bestaat per gemeente uit de politieke en ambtelijke vertegenwoordiger bevoegd voor het klimaatplan 2030 (opgesteld binnen de kaders van het Burgemeestersconvenant 2030 en het Vlaams Lokaal Energie- en Klimaatpact). Deze groep wordt uitgebreid met bijkomende mandatarissen en ambtenaren volgens noodzaak. Tijdens het overleg kan ervaringsuitwisseling gebeuren, met stakeholders rond een specifiek thema samengewerkt worden, interessante eigen acties toegelicht worden, ...

De huidige meerjarenplanning (MJP 2020-2025) van de gemeente is opgesteld voordat de acties binnen het klimaatplan 2030 gedefinieerd werden. Bij de opmaak van de volgende meerjarenplanning zullen de acties in dit plan meegenomen worden. Waar mogelijk takt de gemeente aan op bestaande subsidiekaders voor het mee financieren van de acties uit het klimaatplan.

- lopende actie
- nieuwe actie
- lopende actie met nieuwe elementen
- afgeronde actie

1.1.2. Regionale acties

KLIMAATROBUUST BELEID		
ACTIE	TREKKER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Halfjaarlijks overleg met de kerngroep	WVI	
Opstellen beleidsaanbevelingen naar de hogere niveaus vanuit het co-creatietraject – aankaarten problematieken die lokale actie beperken/belemmeren	WVI	Volgens noodzaak

1.1.3. Individuele acties

KLIMAATROBUUST BELEID		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Intern opvolgingssysteem voor de uitvoer van het duurzaam energie- en klimaatactieplan 2030		Regelmatig intern overleg, Eventuele integratie in rapportering meerjarenplan (tweemaal jaarlijks)
		Raad voor klimaat en duurzaam patrimoniumbeheer, met vertegenwoordigers van verenigingen (cultuurraad, politiek vertegenwoordigers).
Bij de opmaak van het MJP 2026-2031 zullen de doelstellingen en acties uit het klimaatplan 2030 meegenomen worden		

1.2. Iedereen mee! – communicatie en participatie

1.2.1. Speerpunten

Informeren en sensibiliseren is een kernactiviteit van de gemeenten, al dan niet in samenwerking met (lokale) partners. Ledegem zal de beschikbare communicatie-instrumenten versterkt inzetten om rond de klimaatacties te communiceren en zo het bewustzijn te verhogen, het draagvlak te vergroten

en/of effectieve deelname/medewerking aan deze acties te stimuleren. Werken vanuit het eigen goede voorbeeld om zo inwoners, ondernemers en verenigingen te motiveren kan daarbinnen een goed aanknopingspunt vormen.

Daarnaast krijgt participatie een belangrijkere rol. Binnen het Lokaal Energie- en Klimaatpact 1.0 (LEKP 1.0) wordt het stimuleren van inwoners, bedrijven en verenigingen om samen de concrete en zichtbare streefdoelen uit de 4 werven van het pact te behalen als gemeentelijk engagement naar voren geschoven.

Klimaat vormt daarom binnen de gemeente nu reeds een vast agendapunt op alle adviesraden zoals onder andere de raad voor klimaat en duurzaam patrimoniumbeheer. Verder wenst Ledegem online een specifiek platform omtrent klimaat op te zetten met ruimte voor burgers om suggesties en ideeën aan te leveren.

Het halfjaarlijks overleg met de kerngroep zal, zoals eerder vermeld, gebruikt worden om verder te werken met de stakeholders die zich situeren binnen de diverse overheden, de bedrijfswereld, de kennisinstellingen, de NGO's en de eigen inwoners/ondernemers/verenigingen (zie 'Aanpak bij de uitvoering van het duurzaam energie- en klimaatactieplan').

1.2.2. Regionale acties

IEDEREEN MEE!: COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE		
ACTIE	TREKKER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Inzetten op de uitvoer van het klimaatplan 2030 in samenwerking met de vijf groepen stakeholders (overheden, bedrijfswereld, kennisinstellingen, verenigingen en burgers)	i.s.m. WVI	

1.2.3. Individuele acties

IEDEREEN MEE!: COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Uitwerken en voeren van een strategie gericht op bewust- making, informatieverlening en participatie en met nadruk op het feit dat de gemeente dit samen met de inwoners, bedrijven en verenigingen wil realiseren		
• Burgers, bedrijven en verenigingen stimuleren om samen met het lokaal bestuur de concrete en zichtbare streefdoelen uit de 4 werven van het Pact te behalen (engagement LEKP 1.0).		
• Uitspelen van de voorbeeldfunctie van de gemeente. Eigen acties en de resultaten communiceren.		Bv. in infomagazine de ervaring delen met elektrische wagens en andere doelstellingen
• Inzetten op (positieve) communicatie en sensibilisatie rond klimaat-gerelateerde thema's		Via verschillende communicatiekanalen (fysiek en website).
Voorbeeldacties:		
» Verspreiden van laagdrempelige informatie en voorbeelden inzake energie, klimaat en duurzaamheid in infokrant/stads- magazine en andere communicatiekanalen. Op regelmatige basis dienen er energietips en een artikel inzake energie/duur- zaamheid opgenomen te worden		Via website en infomagazine. Info van de hogere overheden wordt meegenomen in de infokanalen.
» organiseren van lezingen, vormingen, webinars		Jaarlijkse infosessie van VELT (Vereniging voor ecologisch leven, koken en tuinieren).
» oproepen van inwoners tot het geven van input/vragen		Via de specifieke webpagina klimaat zal input kunnen gegeven worden.
• Voeren van een campagne rond klimaatadaptatie (gericht naar specifieke doelgroepen)		
» Sensibiliseren en informeren van inwoners over klimaat- adaptatie, de urgentie, de mogelijke oplossingen, maatregelen die je als inwoner/bedrijf kan nemen, de meerwaarden,...		Er wordt ingespeeld op campagnes van de hogere overheden.
» Klimaatmaatregelen van de gemeente concretiseren en de baten ervan communiceren en visualiseren		

IEDEREEN MEE!: COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Participatietrajecten met stakeholders opzetten rond afgebakende projecten of specifieke acties en dit reeds vanaf de beginfase.		
» betrekken adviesraden, middenveld, burgers omtrent het klimaatbeleid omwille van gedragenheid en expertise		Klimaat komt in alle adviesraden aan bod, o.a. in de raad voor klimaat en duurzaam patrimoniumbeheer.

2. MITIGATIEMAATREGELEN

2.1. Gemeente als organisatie

2.1.1. Doelstelling

Vanuit de voorbeeldfunctie streeft Ledegem naar een CO₂-reductie van 40% binnen haar eigen werking. Het gaat hierbij over de eigen gebouwen, de gemeentelijke openbare verlichting en het eigen wagenpark/de eigen mobiliteit. Op elk van deze aspecten is de doelstelling om 40% minder CO₂ uit te stoten.

De totale CO₂-reductie die binnen de 'gemeente als organisatie' bekomen wordt, wordt geraamd op 266 ton. Deze reductie bestaat uit:

- 171 ton CO₂-reductie of 40% ten opzichte van 2011 voor het eigen patrimonium
- 75 ton CO₂-reductie of 40% ten opzichte van 2011 voor de gemeentelijke openbare verlichting
- 20 ton CO₂-reductie of 40% ten opzichte van 2011 voor het eigen wagenpark/de eigen mobiliteit

Door het ondertekenen van het Lokaal Energie- en Klimaatpact 1.0 (LEKP 1.0) verbindt Ledegem zich er toe om:

- Gemiddeld jaarlijks 2,09% primaire energie te besparen in eigen gebouwen (startpunt 2020);
- Tegen 2030 de CO₂-uitstoot van eigen gebouwen en technische infrastructuur met 40% te verminderen t.o.v. 2015 (29,3% t.o.v. 2019);
- Openbare verlichting tegen 2030 te verLEDden.

Door deelname aan het LEKP 2.0 worden bepaalde ambities aangescherpt:

- De doelstelling m.b.t. CO₂ voor eigen gebouwen en technische infrastructuur wordt verhoogd van 40% naar 55% reductie in CO₂-uitstoot tegen 2030 (40,3% t.o.v. 2019) en de scope van deze doelstelling wordt uitgebreid naar eigen mobiliteit;
- De primaire energiebesparingsdoelstelling voor eigen gebouwen en technische infrastructuur wordt aangescherpt naar -3% per jaar vanaf 2023.

2.1.2. Speerpunten

Verder bouwend op historische inspanningen, zet de gemeente versterkt in op energie-efficiëntie en het gebruik van hernieuwbare energie binnen het eigen gebouwenpatrimonium.

Energie-efficiëntie focust hierbij vooral op renovatieprojecten en op het inzetten op energiemonitoring. Het totaalplan renovatie openbare gebouwen wordt opgemaakt in samenwerking met VEB. In 2018 investeerde Ledegem in het plaatsen van zonnepanelen (PV) op 10 openbare gebouwen. In het kader van zonnedelen (het uitwisselen van opgewekte energie door PV) wordt onderzocht hoe de energieopwekking via PV kan gemaximaliseerd worden.

Tegen 2028 zal de volledige openbare verlichting verLED zijn. Hiervoor wordt samengewerkt met Fluvius. De openbare verlichting wordt reeds gedoofd tussen 00h00 en 04h00. De gemeente wenst het bestaande doofbeleid verder met één uur uit te breiden (van 23h00 tot 04h00) en bijkomend de nacht van zondag op maandag te doven.

De verplaatsingen van het eigen personeel worden duurzamer. Voor dienstverplaatsingen kan het gemeentepersoneel beroep doen op een hybride deelwagen of één van de beschikbare fietsen. Recent werd ook een elektrische bestelwagen aangekocht. Waar en wanneer mogelijk worden verplaatsingen vermeden door een stelsel van hybride werken en digitaal samenkomen.

2.1.3. Regionale acties

Er zijn geen regionale acties gedefinieerd.

2.1.4. Individuele acties

■ Gemeentelijk patrimonium

GEMEENTE ALS ORGANISATIE: GEMEENTELIJK PATRIMONIUM		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Algemeen		
Een gemiddelde jaarlijkse primaire energiebesparing van minstens 2,09% vanaf 2020 en van minstens 3% vanaf 2023 realiseren in eigen gebouwen en technische infrastructuur (engagement LEKP 2.0).		

GEMEENTE ALS ORGANISATIE: GEMEENTELIJK PATRIMONIUM		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Een reductie van de CO₂-uitstoot van eigen gebouwen en technische infrastructuur met 40,3% in 2030 t.o.v. 2019 realiseren (engagement LEKP 2.0).		
Grondige of gedeeltelijke renovaties		
totaalplan renovatie openbare gebouwen	VEB	Doorlichting van gebouwen i.s.m. VEB. Uitvoeringsvoorstel wordt opgemaakt voor 10 grootste verbruikers. Vervolgtraject voor alle grootverbruikers wordt geëvalueerd.
toepassen specifieke technologieën om openbare historische gebouwen ook te kunnen renoveren		De hoeve Capellehof
planadvies bij renovatie		
Relighting: studie en uitvoer		Planmatige aanpak
Energiezuinige, energieneutrale of passieve nieuwe gebouwen		
planadvies bij nieuwbouw		De Samenkomst, Chaplin, 't Oud Arsenaal.
Efficiënter gebruik van gebouwen		
multifunctioneel gebruik bvb. van gemeenschapszalen, scholen,... (vermijden leegstand over langere periodes)		- Chaplin, - De Kring, - Den Traveir, - De Binding. - Capellehof .
Investeren in hernieuwbare energie		

GEMEENTE ALS ORGANISATIE: GEMEENTELIJK PATRIMONIUM		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
geschiktheidsonderzoek van alle gemeentelijke gebouwen voor plaatsen zonnepanelen/zonneboilers en volgens de resultaten van het geschiktheidsonderzoek installaties plaatsen	Fluvius	Zomer 2018: PV op 10 openbare gebouwen geplaatst: • De LINK, • De Samenkomst, • Gemeentehuis • Muziekacademie, • Sociaal Huis, • Sporthallen Ledegem, Rollegem-Kapelle, Sint-Elooï-Winkel, • Voetbal Klein Harelbeke en Ter Schueren • Chaplin In het kader van de mogelijkheden i.f.v. zonnedelen wordt een onderzoek gemaakt naar maximalisatie van energieopwekking via PV.
• individuele projecten inzake zonnepanelen		
• zonneboilers		
Aankopen 100% groene stroom		Via VEB (Vlaams Energie Bedrijf).
Gebouwenmanagement		
• monitoring en analyse energieverbruik		Via E-lyse. Uit te breiden met: Capellehof, Chaplin, De Samenkomst.
• actie vanuit resultaten energieboekhouding naar gebouwbeheerder		
• screening energieprestaties (bvb. energieaudit)		Esco (Energy Service Company).
• energiezorgplan 2030 (bvb. Fluvius)		Jaarlijkse toelichting door Fluvius. Vanaf 2023 op te volgen via E-lyse.
• onderhoud verwarmings- en verluchtingssystemen		Volgens onderhoudscontracten.
• automatisering (licht, temperatuur,...)		
• aanstellen energieverantwoordelijke (mogelijk per gebouw)		
Blijvend inzetten op gedragsverandering personeel en/of gebruikers publieke gebouwen		
• sensibilisering		
• energiekosten doorrekenen aan de gebruikers van de openbare gebouwen		

GEMEENTE ALS ORGANISATIE: GEMEENTELIJK PATRIMONIUM		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
• deelname aan regionale/provinciale werkgroep		
Energie-efficiëntie opnemen in de bestekken bij aankoop		
Hanteren van het criterium energie-efficiëntie bij alle beleids- en investeringskeuzes		

■ Gemeentelijke openbare verlichting

GEMEENTE ALS ORGANISATIE: GEMEENTELIJKE OPENBARE VERLICHTING		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Inzetten op het verlichtingsbeleid		
• deelname aan West-Vlaams kennisplatform Openbare Verlichting		Tot en met 2022 – daarna stopgezet door de Provincie
• opmaak actieplan		In het kader van verLEDding en extra doven.
Inzetten op de uitvoering van het verlichtingsbeleid		
• Tegen ten laatste 2030 de openbare verlichting verLEDden (engagement LEKP 1.0)		Tegen 2028 afgerond in Ledegem, beslissing in college volgt.
• toepassen energiezuinige(re) technologieën		
» monument- en sfeerverlichting		Reeds op een aantal plaatsen in het centrum van Rollegem-Kapelle: • de kerk, • de fontein, • het oorlogsmonument.
» aanpakken van de verlichting van sportterreinen: onderzoeken van de mogelijkheden om over te schakelen naar energiezuinige verlichting (bvb. LED) + de verlichting beter op de terreinen zelf richten		
• doven		

GEMEENTE ALS ORGANISATIE: GEMEENTELIJKE OPENBARE VERLICHTING		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
» straatverlichting		Huidige schema: doven + dimmen tussen 00h en 04h. De gemeente wenst uit te breiden naar een uur extra doven: van 23h – 04h; ook op zondag. Bij uitgebreidere verLEDding kan dit herbekeken worden.
» monument-, sport- en sfeerverlichting		
• bewegingssensoren		
• geconnecteerde LED		
• doordacht plaatsen nieuwe straatverlichting		
• verwijderen overbodige straatverlichting		
• verbeteren van de signalisatie van de wegen (plastenverf gebrui- ken voor reflectie, actieve markering)		
• energiezuinige kerstverlichting		

■ Eigen vloot en mobiliteit

GEMEENTE ALS ORGANISATIE: EIGEN VLOOT EN MOBILITEIT		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Voorbeeldfunctie fietsverplaatsingen vanuit de gemeente		
• fietsvergoeding voor gemeentepersoneel		
• (elektrische) fiets voor dienstverplaatsingen gemeenteperso- neel, met inbegrip van goed fietsonderhoud en voorziening voor bagage (bvb. fietsmand, fietstas)		2 fietsen beschikbaar. Najaar 2022: de 2 oude fietsen waren per vergissing weg- genomen en er werd dan 1 nieuwe fiets aangekocht.
• Aanbod voorzien voor personeel om (elektrische) fiets te leasen of goedkoper aan te schaffen via groepsaankoop		2023: mogelijkheid fietslease via Cyclis
Voorbeeldfunctie verplaatsingen openbaar vervoer door de gemeente		
• terugbetaling woon-werkverkeer openbaar vervoer voor gemeentepersoneel		

GEMEENTE ALS ORGANISATIE: EIGEN VLOOT EN MOBILITEIT		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
• promoten openbaar vervoer voor verre werkverplaatsingen voor gemeentepersoneel		
• Stimuleren werkverplaatsingen met andere modi dan wagen mits valabele alternatieven beschikbaar/haalbaar zijn		
Voorbeeldfunctie duurzame mobiliteit vanuit de gemeente		
• eigen gemeentelijk voertuigenpark		
» voor dienstverplaatsingen gebruik maken van een deelwagen (waar mogelijk).		2 deelwagens: * Fiat 500 (plugin hybride) via Claus2you * 2de vanaf juli 2023 in gebruik
» Op het moment dat een dienstwagen toe is aan vervanging de analyse maken: overgaan naar het gebruik van een deelwagen of vervangen van de dienstwagen.		
» Geen personenwagens meer aanschaffen met enkel een verbrandingsmotor		Te onderzoeken.
» elektrische voertuigen		O.a. aankoop van een elektrische bestelwagen.
» Gebruik maken van de aankoopcentrale duurzame voertuigen: www.gestroomd.be		
• carpooling: interne werking gemeente		
• opzetten interne periodieke bandenspanningscontrole		Via onderhoud.
• inzetten op hybride werken gemeentepersoneel		
• digitaal samenkomen waar mogelijk om verplaatsingen te vermijden		

2.2. Wonen

2.2.1. Doelstelling

Wonen was goed voor de helft (50%) van de uitstoot in het jaar 2011 binnen het Burgemeesters-convenant. De gemiddelde energievraag van de woningen in Vlaanderen is hoog waardoor het besparingspotentieel binnen deze sector groot is. Steden en gemeenten staan dicht bij de burger en zijn hierdoor goed geplaatst om rond wonen acties op te zetten, te informeren en te sensibiliseren.

Ook het Lokaal Energie- en Klimaatpact 1.0 (LEKP 1.0) speelt hierop in door binnen de werf 'Verrijk je wijk' de doelstelling '50 collectief georganiseerde energiebesparende renovaties per 1.000 woon-eenheden vanaf 2021 t.e.m. 2030' voorop te stellen. Binnen het LEKP 2.0 wordt deze doelstelling aangescherpt door te stellen dat de helft van deze collectief georganiseerde renovaties fossielvrije renovaties moeten zijn. Verder vraagt het LEKP 2.0 de gemeenten inwoners van 50 per 1.000 woon-eenheden uit te nodigen voor een klimaat Tafel ter bespreking van een wijkgerichte aanpak (met een focus op de synergie tussen de 4 werven), voor einde 2024.

De totale CO₂-uitstootreductie die binnen de sector wonen wordt bekomen, wordt geraamd op 5.678 ton of 32% ten opzichte van de CO₂-uitstoot voor de sector wonen in het jaar 2011. De reductie kan op de volgende manier verklaard worden:

- De renovatie van woningen zal leiden tot een CO₂-reductie van 4.764 ton. Door het opnemen van verschillende acties wordt gestreefd naar het verhogen van de renovatiegraad van 1% naar 2,5%.
- Er wordt ingezet op gedragsveranderingen en rationeel energieverbruik door sensibilisatie-acties. Dit kan tot een CO₂-reductie van 923 ton leiden.

2.2.2. Speerpunten

Om de renovatiegraad te verhogen zet de gemeente in op verschillende acties.

Fluvius brengt sedert 2018 via luchttthermografie heel Vlaanderen in kaart, Ledegem werd overvlogen op 29.12.2019. Luchttthermografie geeft een beeld van het warmteverlies dat via het dak plaatsvindt. Door een opvolgactie aan deze beschikbare data te koppelen, kunnen de burgers gesensibiliseerd en geïnformeerd worden over (dak)isolatie. Dit kan burgers aanzetten om tot effectieve renovatie van hun woning over te gaan.

De gemeente maakt ook deel uit van de voor hun regio bevoegde woonwinkel en Energiehuis. De woonwinkel en het Energiehuis zijn intergemeentelijke samenwerkingsverbanden waar inwoners terecht kunnen voor informatie over wonen algemeen (bij de woonwinkels) en over energetische

renovatie (bij het Energiehuis). Door de samenwerking met de Woondienst en het Energiehuis zet Ledegem in op ontzorging van de inwoners die tot renovatie wensen over te gaan. Een renovatiecoach via het Energiehuis geeft onafhankelijk advies en maakt een stappenplan op. Bovendien onderzoekt Ledegem of het huidige premiestelsel omgevormd kan worden naar een nieuwe premie voor energiebesparende maatregelen.

2.2.3. Regionale acties

WONEN		
ACTIE	TREKKER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Ontzorgen inzake renovatie via een intergemeentelijk renovatiecoach		Via WRI (Woondienst Regio Izegem)
Extra inzetten op energetische renovaties in woningen van mensen in kansarmoede		Via intergemeentelijke renovatiecoach.
Uitbouwen en afstemmen samenwerking tussen alle actoren inzake begeleiding wonen-energie (woonloket, energiehuis, energiesnoei-ers, enz)		Oprichten eigen Energiehuis vanaf januari 2024

2.2.4. Individuele acties

WONEN		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Inzetten op ruimtelijke ordening		
• bij het creëren van nieuwe woongelegenheden voornamelijk inzetten op inbreiding en reconversie		
• inzetten op alternatieve woonvormen (bv. stapelwoningen)		
• in verkavelingen de beschikbare ruimte optimaal benutten, met de nodige aandacht voor blauw-groene zones. Er wordt ingezet op gegroepeerde en modulaire woonvormen.		

WONEN		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
inzetten instrument lasten en voorwaarden in kader omgevingsvergunning in functie van realiseren tien kernkwaliteiten beleidsplan ruimte Vlaanderen (BRV)		Te onderzoeken.
waar mogelijk creatie bijkomende wooneenheden toelaten om de renovatiekost te helpen dekken		
Renoveren		
• 50 collectief georganiseerde energiebesparende renovaties, waaronder 25 fossielvrije renovaties, per 1.000 wooneenheden vanaf 2021 t.e.m. 2030 (engagement LEKP 2.0)	Energiehuis WRI	
• inwoners van 50 per 1.000 wooneenheden uitnodigen voor een klimaat Tafel ter bespreking van een wijkgerichte aanpak (met focus op synergie 4 werven) voor eind 2024 (engagement LEKP 2.0)		
• Een lokaal sloopbeleidsplan opmaken (engagement LEKP 1.0)		
• actief doorverwijzen naar ontzorgers op vlak van renovatie (bv. Woonwinkel, Energiehuis, Acasus,...)		
• samenwerken met het woonloket (i.e. woonwinkel/woonpunt/woondienst/...)	WRI	
• samenwerken met het Energiehuis		
• inzetten op de renovatie van huurwoningen		
» renoveren van de eigen OCMW woningen		
» informeren van verhuurders en kandidaat verhuurders via infosessies over huurwetten en renovatie		
» inzetten op het conformiteitsattest		
» inzetten op de huur-en-isolatiepremie in slecht geïsoleerde huurwoningen		Wordt bekeken in de toekomst via WRI
• ontzorgen bij renovaties		
» ter plaatse gaan bij mensen voor het geven van onafhankelijk advies	Energiehuis	
• Opvolging geven aan de bekendmaking van de dakscans (luchtthermografie) van Fluvius	Energiehuis	Daken zijn overvlogen op 29/12/2019 en resultaten zijn beschikbaar op https://dakinzicht.fluvius.be/mijn-dak .
• financieringsoplossingen		

WONEN		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
» bekendmaken mogelijkheden van de Vlaamse Overheid bvb. Mijn Verbouw Premie, -lening		
» Omvormen van huidig premiestelsel naar een nieuwe premie voor energiebesparende maatregelen.	WRI	Dit wordt bekeken in lokaal woonoverleg
• doelgroepgericht sensibiliseren		
» organiseren van een woonbeurs		Werd in het verleden georganiseerd (LDC De Kring). Geen directe toekomstplannen
» sensibiliseren over het nut van energieadvies en de aanbieders hiervan (energiehuizen, woonwinkels, planadvies...)		Via infomagazine.
» voorafgaand aan verlenen stedenbouwkundige vergunning voor verbouwing		
» bij transactie verkoop vastgoed		
• sensibiliseren inzake renovatie en mogelijkheden hernieuwbare energie bij woningen. Er wordt een overzicht gegeven van de kosten, de te realiseren besparingen en de terugverdientijd. (bv. zonnepanelen)		
Nieuwbouwwoningen		
• inzetten op compacter bouwen		Ja, maar niet strenger dan de op dat moment geldende normen.
Inzetten op hernieuwbare energie		Zie verder, in het deelthema "lokale energieproductie"
Inzetten op rationeel energieverbruik		
• promoten groepsaankoop groene energie		
• uitlenen (slimme) energiemeter en toelichten interpretatie van de resultaten		Voor verenigingen.
• kansarmen leiden naar groepsaankopen		
• promoten oplossingen voor accumulatie verwarming		
• promoten ideale combinaties van technieken: bv doorstroomer gecombineerd met een zonneboiler, warmtepomp en PV...		
• sensibiliseren over gebruik digitale meter en mogelijkheden afstemming elektriciteitsverbruik		

2.3. Mobiliteit

2.3.1. Doelstelling

Het aandeel van CO₂-uitstoot van de sector mobiliteit in het jaar 2011 bedroeg iets meer dan 1/5de (23%) van de totale CO₂-uitstoot op het grondgebied van de gemeente Ledegem. De CO₂-uitstoot op de snelwegen wordt niet meegenomen in dit aandeel.

De totale CO₂-reductie die binnen de sector mobiliteit wordt bekomen, wordt geraamd op 3.196 ton of 38% ten opzichte van de CO₂-uitstoot in het jaar 2011 voor de sector mobiliteit. De reductie kan op volgende manier verklaard worden:

- Door het samenwerken in de vervoersregio en het hieruit voortvloeiende aanbod van openbaar vervoer te promoten wordt een reductie van 255 ton CO₂ verkregen.
- Inzetten op de modal shift van verplaatsingen met de wagen naar verplaatsingen te voet of met de fiets levert een reductie van 604 ton op.
- Verplaatsingen met de wagen vervangen door verplaatsingen met een elektrische fiets leidt tot een CO₂-reductie van 503 ton.
- Overstappen naar andere brandstoffen binnen het wagenpark levert een CO₂-reductie van 1.834 ton op voor de overstap naar elektrische voertuigen.

Werk 3: 'Elke buurt deelt (koolstofvrije (deel)mobiliteit) en is duurzaam bereikbaar' van het LEKP 1.0 heeft volgende doelstellingen (te bereiken op niveau Vlaanderen):

- Per 1.000 inwoners 1 'toegangspunt' voor een (koolstofvrij) deelsysteem tegen 2030
- Per 100 inwoners 1 laadpunt tegen 2030
- 1 m nieuw of structureel opgewaardeerd fietspad extra per inwoner vanaf 2021 t.e.m. 2030

In het LEKP 2.0 wordt de tweede doelstelling aangescherpt tot:

- 1,5 (semi-)publieke laadequivalenten per 100 inwoners tegen 2030.

2.3.2. Speerpunten

Ledegem zet sterk in op het STOP-principe. Bij het STOP-principe gaat de prioriteit eerst naar stappen, dan naar trappen, vervolgens naar openbaar vervoer en tenslotte naar personenwagens. Het is belangrijk dit principe in het beleid te integreren en in te bedden bij concrete realisaties. Daarom blijft Ledegem inzetten op het opmaken van lokale mobiliteitsplanning vanuit het STOP-principe. Daarnaast participeert de gemeente met een klimaatagenda in de vervoersregio. Op deze manier worden de klimaatambities opgesteld binnen het Burgemeestersconvenant 2030 steeds meegenomen en bepleit bij het maken van keuzes binnen de vervoersregio.

Ledegem nam verder zelf het initiatief om een gratis dienst uit te werken om jongeren veilig van en naar evenementen van jeugdverenigingen binnen de gemeente te brengen, namelijk de 'Party Bob' pendelbus.

In de kernen wenst de gemeente voetgangers en fietsers op de eerste plaats te zetten. In Ledegem wordt daarom jaarlijks budget voorzien voor de aanleg en herstelling van wandel- en voetpaden. Ook wordt sterk ingezet op de herstelling en aanleg van fietspaden, met enkele projecten in de pijplijn in de nabije toekomst. De gemeente is gestart met fietszones en -straten in de schoolomgevingen. Na een positieve evaluatie kan dit verder worden uitgebreid.

Slimme e-mobiliteit en autodelen worden belangrijke nieuwe acties. Ledegem wenst proactief strategische locaties voor laadpalen te onderzoeken in lijn met een toekomstgericht parkeer- en mobiliteitsbeleid. Ter hoogte van het gemeentehuis staat een plug-in deelwagen ter beschikking, waar naast burgers ook gemeentepersoneel gebruik van kan maken voor dienstverplaatsingen vanuit een voorbeeldfunctie.

2.3.3. Regionale acties

MOBILITEIT		
ACTIE	TREKKER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Met een klimaatagenda participeren in de vervoerregio (i.e. ambities voor duurzame mobiliteit en het belang ervan ook steeds vanuit de genomen klimaatambities in CoM2030 bepleiten binnen de vervoerregio)	MOW + inhoudelijke ondersteuning door WVI	
Versterkend communiceren over de nieuwe vormen van mobiliteit inzake openbaar vervoer – combimobiliteit – vervoer op maat	Vervoerregio (VVR)	
Structureel overleg rond trage wegen – trage functionele verbindingen (gemeentegrensoverschrijdend)		

2.3.4. Individuele acties

MOBILITEIT		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Algemeen		
• behoud lokaal mobiliteitsplan		Versie februari 2016
• samen met de vervoerregio het netwerk van Hoppin-punten uitbouwen (bv. parking, fietsenparking)		Hoppin-punten te bekijken
• een ruimtelijke visie rond elektrische mobiliteit en deelmobiliteit uitwerken		
Modal shift naar verplaatsingen per fiets en te voet		
• stimuleren van fietsverplaatsingen (werk, school, recreatie)		
» uitbouwen comfortabeler en veiliger fietsnetwerk – fietspaden		
» 1m nieuw of structureel opgewaardeerd fietspad extra per inwoner vanaf 2021 t.e.m. 2030 (engagement LEKP 1.0)		Vernieuwde fietspaden vanaf 2021 via projecten. • Dadizelestraat • Lendeleedsestraat
		Geplande projecten: • Roeselarestraat • Izegemsestraat • Oekensestraat • Wevelgemsestraat • Rollegemstraat tussen RK en Huis Maria
» als gemeente de fiets op de eerste plaats zetten		In de schoolomgevingen
» investeren in goede, veilige en obstakelvrije fietspaden		
» in kaart brengen kwaliteit fietsverbindingen met de burgers		Bv. bij De Kempkens, Honoré Lagaewegeltje en verbindingsweg Burg Wylinstraat-Foncierestraat. Op de planning: verbinding St-Antoniusstraat en St-Kaherine.
» herstellen fietsinfrastructuur		
» verbeteren/vervolledigen fietsinfrastructuur (bvb. aanleg fietsdoorsteken, afsluiten sluiproutes voor autoverkeer, aanleggen fietsbrug)		

MOBILITEIT		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
» aanleggen/verbeteren fietsinfrastructuur op wegen opge- nomen in het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk: Fietsfonds		
» fietssnelwegen door de provincie		
» inzetten op fietsstraten of fietszones		
» inzetten op trage wegen via planopmaak trage wegen en/of realiseren missing links en/of onderhouden van bestaande verbindingen		Het (digitaal) inventariseren van de trage wegen is lo- pende (in samenwerking met de vzw Trage Wegen)
» betere en meer fietsstallingen		Wordt bekeken op vraag, situatie per situatie.
» minimum aantal fietsstallingen via stedenbouwkundige – of verkavelingsvergunning bij woningen-appartementen-be- drijven met laadvoorzieningen voor e-bikes		Zie verordening.
» nieuwe bouwverordening rond fietsenstalling bij nieuwe verkaveling		Zie verordening.
» fietsstallingen opnemen bij het bestemmingspunt (bvb. bus- haltes, winkelstraat, bibliotheek, sportvoorzieningen,...)		
» voorzien van voldoende en goede fietsstallingen bij de bus- haltes en aan de stations		
» promoten van kleine fietsrekken bij de plaatselijke middenstand		Te onderzoeken.
» voorzien van overdekte stallingen		
» voorzien van beveiligde stallingen		
» voorzien van fietsstallingen waar ook elektrische fietsen en bakfietsen kunnen gestald worden		
» inzetten op deelfietssystemen (kort gebruik en langer uitlenen)		
» kinderfietsen (cfr. fietsbieb)	Beweging.net	
» promoten van fietstoerisme		
» opstellen schoolfietsroutekaart		
• stimuleren van verplaatsingen te voet		
» uitbouwen voetgangersdoorsteken		
» goede infrastructuur voor voetgangers		Elk jaar wordt budget voorzien.

MOBILITEIT		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
» goed onderhouden en vernieuwen voetpaden		
» voorzien van voldoende straatmeubilair (banken,...)		Te onderzoeken.
• sensibiliseren en stimuleren		
» deelnemen / promoten acties:		• Strapdag • Straatvinken • Deelname aan campagne 'ik fiets naar het werk' voor gemeentepersoneel op 27 april 2023 (Cyclis Bike Lease)
» week van de mobiliteit		
» strapdag		
» autoluwe zondag		
» promoten onder inwoners om mobiliteitsgegevens van de gemeente te bekomen en te sensibiliseren rond doorgaand verkeer (bv. Straatvinken, telraam)		
» 'bike to work' (werkgevers en werknemers)		
» Baanbrekende Werkgever		
» fietslessen inrichten voor inwoners (waar kan in samenwerking met lokale verenigingen)		
» fietseducatie op school		Fietsexamen.
» promoten van het fietsgebruik door fluohesjes en fietshelmen te voorzien voor de schoolgaande leerlingen		Subsidiereglement voor fluohesjes (in GR oktober 2023)
» sensibilisatie via infoartikels		
Werken aan autoluwe centra, woonwijken,...		
• autoluwe zones/ Zone 30		Gestart met fietszones en fietsstraten in de schoolomgeving (4 scholen – 3 deelgemeenten). Wordt besproken/geëvalueerd in de verkeersraad. Hierna evaluatie voor uitbreiding.
• parkeermanagement		
» strengere parkeernormen in verkavelingen (stedenbouwkundige vergunning)		
» lang- en kortparkings		10 min. kortparkeren bij handelszaken.
» centrale parkeerplaatsen met laadpalen		Laadpunten (iedere keer 2 parkeerplaatsen): Kerk Ledegem; Parking gemeentehuis; Parking Voerman; Parking Papestraat; Kloosterstraat (brandweerarsenaal); St-Hubrechtsplein naast deelwagen

MOBILITEIT		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
• mobiliteit bij evenementen: mobiliteitsplanning i.s.m. organisatoren: » trein, bus, pendelbussen, mobiele fietsenstallingen, ... » communicatie		Party Bob: 8+1 pendelbus voor activiteiten en evenementen van Ledegemse jeugdverenigingen in Ledegem
• intergemeentelijk overleg mobiliteit, mobiliteitsstudies		
Stimuleren gebruik openbaar vervoer		
• overleg met vervoersmaatschappijen (De Lijn, NMBS), al dan niet intergemeentelijk		
• afstemmen van het trein-, bus- en fietsgebruik: werken aan een betere afstemming van bus- en treinlijnen	VVR	
Inzetten op slimme e-mobiliteit		
• inzetten op elektrische voertuigen		
» 1,5 (semi-) publieke laadequivalenten per 100 inwoners tegen 2030 (engagement LEKP 2.0)		Plan in opmaak samen met Vlaanderen (concessie toegewezen aan Total Energies voor midden-West-Vlaanderen). Fluvius wordt betrokken voor het versterken v.h. net. E403 – parking Oekene: snellaadpaal gepland
» locatie laadpunten afstemmen op (toekomstgericht) parkeer-/mobiliteitsbeleid gemeente		Proactief strategische locaties onderzoeken.
» inspraak burgers en bedrijven voorzien bij bepalen waar er laadpalen, laadpleinen, deelwagens moeten komen		
» rekening houden met e-mobiliteit bij heraanleg of nieuwe inrichtingen		
» bekijken of en waar snellaadpunten gewenst zijn (stadsdistributie, taxi's)		
» Vermijden van laadkabels over het voetpad (cfr. leidraad VVSG)		Politierglement: matten voor laadkabels op voetpad (najaar 2023 in GR)
• sensibilisatie		
Autodelen		

MOBILITEIT		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
• Per 1.000 inwoners 1 'toegangspunt' voor een (koolstofvrij) deel- systeem tegen 2030 (engagement LEKP 1.0)		
• parkeerplaatsen voorbehouden voor deelwagens		Fiat 500 (plug-in hybride) via Claus2you bij het adminis- tratief centrum.
• autodelen particulieren stimuleren / faciliteren		Bij het gemeentehuis Op het St-Hubrechtsplein
Carpoolen		
• investeren in aanleg carpoolparkings, met fietsstalling		Te onderzoeken, bv. bij Muizelstraat.

2.4. Landbouw

2.4.1. Doelstelling

De sector landbouw was goed voor 8% van de CO₂-uitstoot op het grondgebied van Ledegem in het jaar 2011.

De totale reductie die binnen de sector landbouw bekomen wordt, wordt geraamd op 859 ton of 6% ten opzichte van het referentiejaar 2011 voor de sector landbouw.

Voor het berekenen van de reductie van het lokaal energie- en klimaatplan 2030 voor de gemeente Ledegem werd gewerkt naar analogie met het Vlaams klimaatplan. De sector landbouw is door de gemeente immers moeilijk te bereiken en de acties zijn zeer sectorspecifiek. De stakeholders geven ook zelf aan dat de actie veelal op het bovenlokale niveau ligt en het aan het lokale niveau is te ondersteunen.

Binnen het Vlaams klimaatplan wordt gewerkt met het WAM-scenario ("with additional measures" of "met bijkomende maatregelen") voor het bepalen van de te behalen energie-gerelateerde reducties in 2030 t.o.v het jaar 2013. Voor de sector landbouw gaat dit om een CO₂-reductie van 19%.

Volgens de CO₂-inventarissen van het Departement Omgeving bedroeg de CO₂-uitstoot van de sector landbouw

voor Ledegem 2.654 ton in 2013. Een reductie van 19% CO₂ t.o.v. het jaar 2013 komt dan overeen met een reductie van 859 ton (of 6% t.o.v. het jaar 2011).

De besparing door in te zetten op lokale energieproductie, waar een groot deel van de mogelijkheden voor de sector ligt, wordt verrekend in het luik 'Lokale energieproductie'.

2.4.2. Speerpunten

Aangezien de actie veelal op het bovenlokale niveau ligt en de te behalen CO₂-reductie in lijn is getrokken met de doelstellingen van het Vlaamse Klimaatplan, ligt de focus van de gemeente op het samenwerken met en het ondersteunen van de acties van bovenlokale stakeholders. Volgende stakeholders worden als belangrijke partners aanzien: Inagro, ILVO, sectororganisaties zoals Boerenbond en ABS, Provincie West-Vlaanderen,...

Zo wordt informatie over energetische renovaties en financieringsmogelijkheden vanuit Ledegem nogmaals gecommuniceerd naar de landbouwers in de gemeente.

Vanuit de gemeenten wordt tevens ingezet op het promoten van streekeigen producten bv. via de week van de korte keten en de Ledegembon.

2.4.3. Regionale acties

Er zijn geen regionale acties gedefinieerd.

2.4.4. Individuele acties

LANDBOUW		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Inzetten op energiebesparende en klimaatvriendelijke maatregelen		
• informeren over financieringsmogelijkheden		
• sensibiliseren over energetische renovatie (isoleren van gebouwen, –leidingen voor sanitair warm water, efficiënt warmtebeheer...)		
Promoten van klimaatvriendelijke landbouwtechnieken		
• stimuleren van de afzet van biologische landbouw en/of geïntegreerde landbouw van korte keten via de week van de biolandbouw, het samenbrengen van ketenpartijen, ...		Via week van de korte keten.
• voor landbouwers afschaffen van belastingen op het uitbaten van automaten voor eigen producten, in het voordeel van de korte keten		
• indienen van een subsidieaanvraag in het kader van een subsidieprogramma (Europees plattelandsontwikkelingsfonds, Blue Deal, Water-Land-Schap,...)		Zie verder, in het deelthema “water”
Promoten duurzame landbouw en voeding		
• integreren van duurzame, lokale voeding zoals korte keten, seizoensproducten, bio, minder vlees, ... in het aankoopbeleid van eigen catering voor o.a. gemeentescholen, OCMW, kantine gemeentepersoneel, ...		

LANDBOUW		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
• promoten van streekeigen producten		• Cfr. week van de korte keten • via de Ledegembon.

2.5. Industrie (niet-ETS)

2.5.1. Doelstelling

Het aandeel van de sector industrie in de CO₂-uitstoot op het grondgebied van de gemeente bedroeg 6% in het jaar 2011.

De totale CO₂-reductie die binnen de sector industrie kan bekomen worden, bedraagt 116 ton of 5% ten opzichte van de CO₂-uitstoot van de industrie in het referentiejaar 2011.

Deze reductie kan op volgende manier verklaard worden:

- Door in te zetten op energie-efficiëntie binnen de bedrijven kan een CO₂-reductie van 74 ton bekomen worden.
- Het installeren van warmtepompen levert een CO₂-reductie van 15 ton op.
- Inzetten op zonneboilers kan leiden tot een CO₂-reductie van 7 ton.

De besparing door in te zetten op lokale energieproductie, waar een groot deel van de mogelijkheden voor de sector ligt, wordt verrekend in het luik 'Lokale energieproductie'.

2.5.2. Speerpunten

De industrie is een sector die door de gemeenten slechts beperkt benaderd wordt. De meeste contacten vinden plaats in het kader van omgevingsvergunningen.

Om concrete acties rond de industrie op te zetten zal dan ook beroep gedaan worden op de stakeholders waarmee de industrie meer in contact komt. De betrokken stakeholders bestaan uit VLAIO, sectororganisaties, bedrijventerreinontwikkelaars, kennisinstellingen, ...

De taak van de gemeente bestaat er dan in om de stakeholders in de acties te ondersteunen en deze acties te communiceren naar de bedrijven op haar grondgebied. De gemeente Ledegem zet hierbij voornamelijk in op communicatie via het forum lokale economie en WhatsApp.

2.5.3. Regionale acties

Er zijn geen regionale acties gedefinieerd.

2.5.4. Individuele acties

INDUSTRIE EN BEDRIJFVIGHEID		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Algemeen		
» In gesprek gaan met de grootste bedrijven op het grondgebied (om hun ambities te leren kennen, de ambities van de gemeente kenbaar te maken, te zien waar gemeente en bedrijf elkaar kunnen versterken)		Forum lokale economie.
Energie-efficiëntie en hernieuwbare energie		
• Informeren, sensibiliseren en stimuleren van bedrijven rond maatregelen m.b.t. energie-efficiëntie, hernieuwbare energie, rationeel energiegebruik		Communicatie via forum lokale economie en Whatsapp.
• Faciliteren van samenwerking rond maatregelen m.b.t. energie-efficiëntie, rationeel energiegebruik, circulariteit		
» Bedrijven samenbrengen (via burgemeester of lokale economische raad) of langsgaan bij bedrijven		Via forum lokale economie.

2.6. Tertiaire sector

2.6.1. Doelstelling

De tertiaire sector was goed voor 10% van de CO₂-uitstoot in het jaar 2011.

De totale CO₂-reductie die binnen de tertiaire sector wordt bekomen bedraagt 773 ton of 21% ten opzichte van de CO₂-uitstoot van de tertiaire sector in het referentiejaar 2011. De reductie kan op volgende manier verklaard worden:

- Het verhogen van de isolatiegraad van de gebouwen in de tertiaire sector leidt tot een CO₂-reductie van 356 ton.
- Het inzetten op de installatie van warmtepompen, zonneboilers en warmtepompboilers kan een CO₂-reductie van respectievelijk 178 ton, 37 ton en 52 ton opleveren.
- Door in te zetten op maatregelen voor het verhogen van de energie-efficiëntie kan een CO₂-reductie van 150 ton bekomen worden.

2.6.2. Speerpunten

Voor het behalen van de doelstellingen in de tertiaire sector is het inzetten op, samenwerken met en het promoten van de acties opgezet door de stakeholders cruciaal. Unizo en vakverenigingen (bv. Horeca Vlaanderen) worden aanzien als belangrijke stakeholders. Omdat de tertiaire sector zeer divers is, dienen de stakeholders die specifiek op deze deelsectoren werken, betrokken te worden bij het uitwerken van de acties en het benaderen van deze sector. Ledegem promoot onder meer de groepsaankoop van groene energie die uitgaat van de provincie en het laten uitvoeren van een energiescan.

De scholen en (jeugd)verenigingen worden aanzien als belangrijke focusgroepen binnen de tertiaire sector (o.a. door hun bereik en potentieel om draagvlak te creëren). Voor het sensibiliseren van jeugdverenigingen wordt er bv. ingezet op financiële sensibilisering van het eigen verbruik en op kamp gaan met de fiets. Bovendien wordt onderzocht of voor jeugdverenigingen die zich duurzaam verplaatsen een soort 'fietsvergoeding' kan voorzien worden.

2.6.3. Regionale acties

Er zijn geen regionale acties gedefinieerd.

2.6.4. Individuele acties

TERTIAIRE SECTOR		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Inzetten op sensibilisatie		
• promoten groepsaankoop groene energie	Provincie	
• promoten van energiezuinigere uitbating/procesuitvoering		
» energiescan		
Focusgroep: betrekken van scholen in het energieverhaal		
• Inzetten op energie bij scholen.		Drie nieuwe scholen, één bestaande wordt vernieuwd.
• promoten ondersteuning (bvb. MOS – klimaatbende)		MOS project werd in het verleden gerealiseerd.
Focusgroep: betrekken van (jeugd)verenigingen in het klimaatverhaal		
• ondersteunen van acties en projecten m.b.t. rationeel energiegebruik i.s.m. (jeugd)verenigingen		• Financiële sensibilisering van eigen energieverbruik. • Rationeel afvalbeheer, • Jaarlijkse Lenteschoonmaak.
• sensibiliseren van verenigingen rond rationeel energiegebruik – duurzame verplaatsingen		Op kamp met de fiets.
		Te onderzoeken: type fietsvergoeding.
• organiseren van multifunctioneel gebruik van bestaande en nieuwe gebouwen bvb. door voorwaarden op te leggen bij subsidies nieuwbouw jeugdbeweging		Gemeente heeft jeugdlokalen in eigen beheer.

2.7. Lokale energieproductie

2.7.1. Doelstelling

Ledegem zet in op de energietransitie en streeft hierbij naar lokale hernieuwbare energie- en koude/ warmte productie. Tegen 2030 wenst Ledegem 24% van de energiebehoefte van het grondgebied te voorzien door lokale hernieuwbare energieproductie. Dit komt overeen met een CO₂-reductie van 3.516 ton. Ledegem wenst deze reductie te bekomen door in te zetten op de installatie van

zonnepanelen, het ondersteunen van middelgrote windturbines en het inzetten op het omschakelen naar duurzame warmte.

Voor de installatie van zonnepanelen dient rekening gehouden te worden met het geschikte dakpotentieel. Onder het geschikte dakpotentieel worden volgende daken verstaan: met voldoende draagkracht, goed georiënteerd, zonder beschaduwing en met uitsluiting van dakoppervlaktes met ramen, lichtkoepels en dergelijke.

Er wordt gestreefd naar het benutten van 38% van het geschikte dakpotentieel. Dit leidt tot een CO₂-reductie van 3.516 ton.

De overige CO₂-reductie dient bekomen te worden door in te zetten op een mix van duurzame warmte, middelgrote windturbines, energieopwekking uit biomassa, e.a.

Het belang van de energietransitie komt binnen het Lokaal Energie- en Klimaatpact sterk tot uiting:

- Werf 2: 'Verrijk je wijk (renovatie, hernieuwbare energie)'
 - » In LEKP 1.0 is de doelstelling 1 coöperatief/participatief hernieuwbaar energieproject per 500 inwoners tegen 2030 te hebben die samen voor een totaal geïnstalleerd vermogen zorgen van 216 MW vanaf 2021 t.e.m. 2030.
 - » Het LEKP 2.0 neemt een bijkomende doelstelling op in deze werf: inwoners van 50 per 1.000 wooneenheden worden uitgenodigd voor een klimaattafel ter bespreking van een wijkgerichte aanpak (met een focus op de synergie tussen de 4 werven) voor einde 2024. Verduurzaming van de warmtevraag wordt in een toelichting hierover in de tekst van het pact meegenomen. De actie hierrond is opgenomen in "Wonen".
- Individuele engagementen binnen het Lokaal Energie- en Klimaatpact 1.0:
 - » Door het LEKP 1.0 te ondertekenen verbindt de gemeente er zich toe om het draagvlak voor hernieuwbare energie te verhogen, geen heffingen op hernieuwbare energie-installaties in te voeren en bestaande heffingen (zoals de heffing op pylons van windmolens) tegen ten laatste 2025 af te bouwen;
 - » Lokale warmte- en sloopbeleidsplannen opmaken.
- Bijkomend individueel engagement binnen het LEKP 2.0:
 - » Geen nieuwe principiële schepencollege- of gemeenteraadsbeslissing meer te nemen m.b.t. lokale heffingen op elektriciteitsmasten en sleuven van ELIA.

2.7.2. Speerpunten

Ledegem wenst werk te maken van de energietransitie, die alleen mogelijk is indien ingezet wordt op meerdere acties met een grote impact.

Om de transitie op het grondgebied ook effectief te bewerkstelligen is er nood aan het vergroten van het draagvlak voor hernieuwbare energie. Ledegem werkt daarom vanuit de eigen voorbeeldfunctie en plaatste in het verleden reeds zonne-installaties op de tien belangrijkste openbare gebouwen. Om inwoners aan te moedigen ook zelf energiebesparende maatregelen te nemen, is de energieopbrengst per installatie op de website te volgen. Deze installaties werden in het verleden geplaatst in functie van het eigen verbruik. De gemeente wenst nu een capaciteitsmaximalisatie te onderzoeken in het kader van zonnedelen en ziet eventuele mogelijkheden voor sociale appartementen, het rusthuis en scholen. Ledegem onderzoekt hierbij de mogelijkheden om burgers mee te laten profiteren.

Acties ter ondersteuning voor het omschakelen naar duurzame warmte zullen gekoppeld worden aan het warmtebeleidsplan wanneer dit is opgemaakt.

2.7.3. Regionale acties

LOKALE ENERGIEPRODUCTIE		
ACTIE	TREKKER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Opmaken van een ruimtelijke regionale energievisie voor de regio Midwest.	WVI	

2.7.4. Individuele acties

LOKALE ENERGIEPRODUCTIE		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Algemeen		
• 1 coöperatief/participatief hernieuwbaar energieproject per 500 inwoners tegen 2030 (engagement LEKP 1.0)		

LOKALE ENERGIEPRODUCTIE		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
• Initiëren en ondersteunen van collectieve oplossingen (bv. thuis-batterij, warmtepomp, zonneboiler)	Energiehuis WRI	Mogelijkheid: infoavond
• Het draagvlak voor hernieuwbare energie verhogen (engagement LEKP 1.0)		
Voorbeeldacties:		
» Informeren over de noodzaak		
» Informeren over de technieken		
• Sensibiliseren en informeren rond hernieuwbare energie		
Voorbeeldacties:		
» rond de productie van hernieuwbare energie in de gemeente		Ja, productie te raadplegen op website: Energiebesparing openbare gebouwen Gemeente Ledegem
» rond de levenscyclusanalyse/recyclage/CO ₂ -uitstoot van hernieuwbare energie-installaties		
» uitwisselen van ervaringen, weergeven van resultaten van monitoring (bv. x kWh geproduceerd sinds...), opzetten van een competitie tussen wijken, e.a.		Via E-lyse.
• Ondersteunen van hernieuwbare energie		
» geen heffing op hernieuwbare energie installaties invoeren (zoals de heffing op pylons van windmolens) (engagement LEKP 1.0)		
» aanbieden en bekendmaken van subsidies voor hernieuwbare energie		
» aanbieden van advies op maat rond hernieuwbare energie		Via Energiehuis en Woondienst.
» stimuleren van het gebruik van ESCO-financiering voor de productie van hernieuwbare energie		ESCO-financiering loopt af in 2025
» ondersteuning bieden bij het opzetten van grote lokale hernieuwbare energieprojecten		
Zon		
• Promoten groepsaankoop PV		

LOKALE ENERGIEPRODUCTIE		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
• Inzetten op zonnedelen tussen burgers / tussen bedrijven / tussen burgers en bedrijven		Verankerd in het beleidsplan
• Inzetten op zonnepanelen bij minder-kapitaalkrachtigen	Woonmaatschappij Thuiswest	Via project Aster
Wind		
• Stimuleren van de toepassing van hernieuwbare energie door het versoepelen van het vergunningsbeleid of door premies, groeps-aankopen, collectieve aanpak, ...		OMV goedgekeurd voor windturbine i.f.v. landbouwbedrijf (Driepikkelstraat 8/10). 15 m
• Voeren van gesprekken met projectontwikkelaars en actiecomités i.v.m. de visie van de regio en de individuele gemeenten, de verwachtingen met betrekking tot burgerparticipatie, de oprichting van omgevingsfondsen, e.a.		
• Als lokaal bestuur kleine en middelgrote windturbines ondersteunen		
Warmte		
• Een lokaal warmtebeleidsplan opmaken (engagement LEKP 1.0)	Energiehuis WRI	
• Sensibiliseren, informeren over en ondersteunen van plaatsing warmtepompen	Energiehuis WRI	
• Sensibiliseren en informeren rond en ondersteunen van plaatsing van zonneboilers		
Biomassa - vergisten		
promoten en stimuleren van pocketvergisters, kleinschalige biomassa-installaties		Zuivelhoeve Dendauw.
Informeren en sensibiliseren rond duurzame houtverbranding		

3. ADAPTATIEMAATREGELEN

De adaptatiemaatregelen worden opgelijst via een verdeling over de volgende thema's:

- Water: acties die inzetten op het niveau van een duurzame waterbalans, rioleringsbeleid, circulair watergebruik en rationeel watergebruik. De Ladder van Lansink is een leidend principe voor het deelluik hemelwater. De acties richten zich vooral op de klimaateffecten wateroverlast en droogte.
- Blauw-groen netwerk: acties die specifiek inzetten op zachte maatregelen en/of ecosysteemdiensten. De acties kunnen impact hebben op de klimaateffecten wateroverlast, droogte, erosiegevoeligheid en/of hitte. Hoewel de relatie met de overige thema's heel groot is, worden ze gezien het belang van blauw-groen in adaptatie specifiek uitgelicht.
- Erosie: acties met als hoofdfocus het aanpakken van erosiegevoeligheid die nog niet aan bod gekomen zijn in het thema blauw-groen netwerk. In dit thema wordt de afbakening van erosiegevoeligheid gebaseerd op de Vlaamse afbakening i.k.v. het Erosiebesluit. Ledegem is hierbij aangegevoeld als weinig erosiegevoelig.
- Hitte: acties met als hoofdfocus het aanpakken van hittestress en die nog niet aan bod gekomen zijn in het thema blauw-groen netwerk.

Er dient opgemerkt te worden dat het duidelijk is dat binnen het adaptatieluik heel wat maatregelen impact hebben op meerdere klimaateffecten. Er zitten om die reden onvermijdelijk kruisverbanden tussen de acties van de hier gedefinieerde thema's.

3.1. Water

3.1.1. Ladder van Lansink

Binnen het thema water is de Ladder van Lansink een leidend principe. Deze is verankerd in het wettelijk kader omtrent riolering, m.n. de herziene Code van goede praktijk voor het ontwerp, de aanleg en het onderhoud van rioleringssystemen (vastgesteld op 20 augustus 2012). Essentieel is de inzet op bronmaatregelen (zie deel 3 van de Code van goede praktijk, met daarbij ook de Technische toelichting hieromtrent en de Leidraad ontwerpen van bronmaatregelen).

Volgens deze Code van goede praktijk zijn bronmaatregelen alle lokale opwaartse maatregelen m.b.t. hemelwaterafvoer die de hydraulische (piek)belasting van de afwatering verminderen, waardoor de afwateringssituatie zo goed mogelijk deze van de natuurlijke situatie benadert (zie p. 3/31). Aanvullend kan gesteld worden dat bronmaatregelen niet enkel van belang zijn in het verminderen van de hydraulische (piek)belasting maar ook in het zich wapenen tegen waterschaarste en droogte.

Figuur 2: Ladder van Lansink (CIW, 2012, Leidraad ontwerpen van bronmaatregelen)

De Ladder van Lansink lijst de maatregelen inzake het omgaan met hemelwater in volgorde van belang op:

- Afstroom vermijden door in projecten de verharding zo veel als mogelijk te beperken
- Hemelwater hergebruiken
- Inzetten op maximale infiltratie, zowel om de afvoer van hemelwater te beperken als om de grondwatertafel op peil te houden. Ook in verstedelijkt gebied dienen de mogelijkheden benut te worden bvb. via afwatering naar plantvakken. Het aanwezige groen heeft hierbij eveneens een positieve invloed inzake het tegengaan van hittestress (verkoelend effect door evapotranspiratie en schaduw ingeval van aanplant bomen).
- (Tijdelijke) buffering en vertraagde afvoer van het water naar een waterloop

Deze bronmaatregelen zijn ook de maatregelen die ingezet dienen te worden in het kader van klimaatverandering. Zoals geschetst in de doelstellingen (zie 'Klimaatdoelstellingen – 3. Adaptatie') is het essentieel maximaal in te zetten op bronmaatregelen om de impact van klimaatverandering op te vangen, om op die manier de investering in infrastructuur te beperken en geen overmatige investeringskost te genereren om zich aan te passen aan een niet exact te voorspellen toekomstevoluitie.

3.1.2. Bovenlokale aanpak

De Europese Kaderrichtlijn Water (23 oktober 2000) en de Overstromingsrichtlijn (23 oktober 2007) werden in Vlaanderen uitgewerkt in het decreet Integraal Waterbeleid (18 juli 2003, gecoördineerd op 15 juni 2018).

Dit decreet en de concrete uitvoeringsbesluiten vormen het juridisch kader en zorgden voor een grondige hertekening van het waterlandschap. Zo werden de stroomgebieden, bekkens en deelbekkens afgebakend (waaraan bijhorende overlegstructuren en planningsinstrumenten gekoppeld zijn), werd de watertoets vormgegeven en de financiële instrumenten uitgewerkt.

De structuren, plannen en beleidsinstrumenten bepalen in hoge mate het waterbeleid en hebben ook doorwerking tot het lokale niveau. Als voorbeeld kan de Blue Deal (juli 2020) benoemd worden, een plan gericht op het structureel aanpakken van droogte en waterschaarste, met 70 maatregelen verdeeld over 6 sporen.

Het CIW, de coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid, staat in voor de coördinatie en de afstemming tussen de verschillende actoren in Vlaanderen. Het is één van de taken een regisseursrol op te nemen in de transitie naar klimaatrobuuste en veerkrachtige watersystemen en naar een circulaire economie op vlak van water. Op Vlaams niveau treedt dit CIW sedert juni 2017 ook op als droogtecoördinator, daartoe aangesteld door toenmalig minister Schauvliege. De taken zijn gericht op het

instaan voor het nodige overleg tussen de actoren en het afstemmen van de maatregelen (zoals het instellen van een hoger peil, de stuwregeling voor schepen aanpassen, watergebruiksbeperkingen voor specifieke toepassingen, een captatie- of een recreatieverbod omwille van blauwalgen, ...).

Ongeacht de genomen maatregelen zullen er zich zowel op vlak van wateroverlast als op vlak van droogte events blijven voordoen die een specifieke en snelle aanpak vergen. Daar waar in het verleden de focus voornamelijk lag op het aanpakken van wateroverlast is ook droogte de afgelopen jaren prominent in beeld gekomen. De wijziging in neerslagpatronen door klimaatverandering, zoals geschetst in de risico- en kwetsbaarheidsanalyse, dragen hiertoe bij. Daarnaast heeft Vlaanderen een aantal specifieke uitdagingen zoals de toenemende bebouwde oppervlakte en verharding, de versnippering van de open ruimte, de hoge bevolkingsdichtheid, ... die de kwetsbaarheid verhogen. Om die reden zet Vlaanderen in op:

- 'Meerlaagse waterveiligheid', wat staat voor een combinatie van maatregelen die de kritieke overstromingen beheersen (protectie), maatregelen die de schade door overstromingen voorkomen/verminderen (preventie) en maatregelen die zorgen voor een goede voorbereiding in geval van wateroverlast (paraatheid). Het opzetten van deze maatregelen vergt een gedeelde verantwoordelijkheid van de betrokken stakeholders zoals waterloopbeheerders, rioolbeheerders, crisisdiensten e.a.
- Het bij aanhoudende of dreigende droge periodes met algemene watertekorten activeren van de Vlaamse Droogtecommissie, ingebed in de werking van het CIW en opgericht op 22 juni 2018. In geval van lokale droogte en waterschaarste gebeurt het overleg en de coördinatie via het provinciale crisioverleg onder leiding van de gouverneur.
- Het toepassen van het Afwegingskader prioritair watergebruik tijdens droogte en waterschaarste. Dit kader is opgesteld om veerkrachtig te kunnen reageren en kan voorzorgsmaatregelen en prioritair watergebruik bepalen in aanloop naar of tijdens een waterschaarste.

3.1.3. Opportuniteiten

Op lokaal niveau schuilt een sterke meerwaarde in de opmaak van een hemelwater- en droogteplan, het omvattend plan voor het omgaan met hemelwater en droogte op het grondgebied. Ledegem neemt dit als actie op.

Een tweede belangrijke opportuniteit is het omvormen van het gemengd rioolstelsel naar een gescheiden stelsel en het afkoppelen van hemelwater, waarbij inwoners ondersteund worden in het afkoppelingstraject. Ledegem investeert als rioolbeheerder in de aanleg van gescheiden rioleringsstelsels en neemt de kost voor de afkoppeling van woningen op zich. Met de actie Ledegem wordt Leudegem, bouwde de gemeente in de Sint-Pieterstraat een innovatieve installatie om afvalwater

lokaal via een plantenfilter te zuiveren en in de bodem te laten infiltreren. Het project kadert als systeeminnovatie binnen Water-Land-Schap 2.0 met ondersteuning van de Blue Deal middelen.

Naar bronmaatregelen toe zal de gemeente versterkt inzetten op het ontharden, het beperken van bijkomende verhardingen en het stimuleren van ruimte voor water, infiltratie en buffering. Ruimtelijke planning is hierin essentieel. De maatregelen dragen zowel bij aan het voorkomen van wateroverlast als het vermijden van de impact door droogte.

Het lokaal Energie- en Klimaatpact 1.0 (LEKP 1.0) ondersteunt de gemeenten in deze aanpak. In Werf 4 – Water, het nieuwe goud (droogteproblematiek) zijn concrete streefdoelen gedefinieerd, op Vlaams niveau:

- 1 m² ontharding per inwoner vanaf 2021 t.e.m. 2030
- Per inwoner 1 m³ extra opvang van hemelwater of infiltratiecapaciteit voor regenwater vanaf 2021 t.e.m. 2030 (bovenop de wettelijke verplichtingen)

Op vlak van meerlaagse waterveiligheid wordt door Ledegem ingezet op het opstellen van een plan van aanpak bij wateroverlast (met optimalisatie van crisiscommunicatie en het voorbereid zijn op noodsituaties). Dit wordt als opportuniteit meegenomen bij de opmaak van het hemelwater- en droogteplan. Maatregelen in de praktijk zoals de aanleg van gecontroleerde overstromingsgebieden en bufferbekkens, zullen helpen dergelijke periodes van extreme neerslag, maar ook van droogte te overbruggen. Ook de inspanningen binnen 'riviercontract Heulebeek' (samen met VMM) hebben tot doel het overstromingsrisico te verminderen, de waterkwaliteit te verbeteren en in droge periodes de waterschaarste in de Heulebeek te beperken.

3.1.4. Regionale acties

Er zijn geen regionale acties gedefinieerd.

3.1.5. Individuele acties

WATER		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Algemeen		
• 1 m² ontharding per inwoner vanaf 2021 t.e.m. 2030 (engagement LEKP 1.0)		Concreet voorbeeld: onthardingsproject: ontharden en aanleggen karrespoor (150 m).
• Per inwoner 1 m³ extra opvang van hemelwateropvang voor hergebruik, buffering en infiltratie voor regenwater vanaf 2021 t.e.m. 2030 (engagement LEKP 1.0)		
Creëren van een duurzame waterbalans		
• Opstellen van een hemelwater- en droogteplan	RIOPACT	
• Inzetten op handhaving inzake de gewestelijke stedenbouwkundige verordening hemelwater		
• Duurzaam beleid inzake grondwaterwinning (bvb. verzamelen van informatie over legale winningen, duurzame balans in onttrekking en aanvulling, aanpak illegale winningen,...)		
Inzetten op een duurzaam rioleringsbeleid		
• Stimuleren van het afkoppelen van hemelwater en het omvormen van -gemengde riolering naar een gescheiden stelsel		
» investeren in de aanleg van gescheiden rioleringsstelsels en -communiceren naar de inwoners waarom dit en afkoppelen nodig is		
» maximaal bovengronds houden van hemelwater		
» keuze voor infiltratieriool waar toepasbaar		
» de bestaande riolering in goede staat houden en vernieuwen indien nodig		
» financiële kost voor afkoppeling van woningen dragen		
» advies verlenen rond afkoppeling van woningen		Informatievergaderingen.
• (Meewerken aan de) uitvoering van de projecten geformuleerd in de gebiedsdekkende uitvoeringsplannen (GUPs) van de Vlaamse overheid		Aanvullend: www.leaudegem.be

WATER		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Inzetten op circulair en rationeel watergebruik		
• Informeren en sensibiliseren over juiste maatregelen en mogelijke financieringskanalen of subsidies		
• Stimuleren om hemelwaterputten aan te leggen en dit water te gebruiken bij bestaande woningen		
• Stimuleren van (landbouw)bedrijven om rationeel om te gaan met water		
• Stimuleren van het gebruik van alternatieven		
» stimuleren van hergebruik van water over de perceelsgrenzen heen, bvb. a.h.v. hemelwaternetwerk		
» hergebruik van bemalingswater stimuleren of verplichten (via vergunning)	Regio Midwest	Via bijzondere voorwaarden in de vergunning. Specifiek: bij grotere projecten structureel hergebruik onderzoeken.
» land- en tuinbouwers informeren over alternatieve waterbronnen (bv. tool www.waterradar.be)		
• Onderzoeken van mogelijkheden tot hergebruik van hemelwater in het eigen patrimonium		
• Wateraudit bestaande gemeentelijke gebouwen met de checklist van Vlakwa (ism provincie West-Vlaanderen)		Dit is gebeurd. De checklist Vlakwa is ontwikkeld in Ledegem.
• Hemelwater gebruiken voor beregening openbaar groen (met begeleidende communicatie naar burger)		Evalueren i.k.v. nieuwe stedenbouwkundige verordening hemelwater.
Inzetten op infiltratie in tuinen, op terreinen		
• Stimuleren van het beperken van de verharding en het gebruik van waterdoorlatende verhardingen		
» infiltrerend maken van opritten		Stimuleren
» steekproefsgewijs uitvoeren van controles op verhardingen (volgens de vergunningsvoorwaarden, op onvergunde verhardingen,...)		
• Opleggen van maxima aan verhardingen, dit in relatie tot de oppervlakte van de kavel		
• Inzetten op infiltratie bij bedrijven(terreinen)		

WATER		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Infiltratie voorzien in een bovengronds systeem zoals wadi of vijver binnen (nieuwe) verkavelingen en hierbij streven naar co-benefits (bvb. speelnatuur, natuurontwikkeling, ...)		
Inzetten op infiltratie op het publiek domein		
Infiltratie in (op stapel staande) infrastructuurwerken		In de mate van het mogelijke (kleigrond in Ledegem).
Actief herbekijken van bestaande ruimtelijke planningsinstrumenten (RUP's, BPA's, e.a.)		
Inzetten op het ontharden van gemeentelijke sites		- De Samenkomst - Parking 't Oud Arsenaal
Inzetten op buffering en vertraagde afvoer		
Stimuleren om grachten aan te leggen, behouden en onderhouden		
» sensibiliseren van inwoners rond het belang van een bovengronds grachtenstelsel		
» overleggen met landbouwers rond het onderhoud van grachten i.s.m. partners (VLM, ABS, Boerenbond,...)		Land en tuinbouwraad.
» openmaken van gekanaliseerde/ingebuisde grachten		
» stuwtjes voorzien waar nuttig en geschikt		
In stand houden van waterbekkens en deze combineren met functies (bvb. recreatie, landbouw)		
Aanleggen van waterbekkens en deze combineren met functies (bvb. recreatie, landbouw)		In het kader van de Blue Deal.
Aanleggen van gecontroleerde overstromingsgebieden en buffers om droogte te overbruggen	Provincie	
Faciliteren van het aanleggen van bufferbekkens (bvb. vergunningen, grondverzet,...)	Provincie	
Inzetten op ruimte voor water		
Opmaken van een kaart op perceelsniveau van laaggelegen valleigebieden (natuurlijke winterbedding) die een natuurlijke waterbergingsfunctie hebben en waar ophogingen wel/niet toegestaan zijn		Gebruik waterinfo.be + advies dienst waterlopen.

WATER		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
• Ruimte in overstromingsgevoelige gebieden en signaalgebieden behouden als open ruimte		
» ontraden van nieuwbouwvergunningen in effectief overstromingsgevoelig gebied		
» in stand houden van gecontroleerde overstromingsgebieden		
» aanleggen van gecontroleerde overstromingsgebieden		
» verbieden van nieuwe verkavelingen in effectief overstromingsgevoelig gebied		
• Opleggen van duurzame voorschriften in de ruimtelijke plan- ningsinstrumenten m.b.t. hergebruik, infiltratie, buffering, ruimte voor water, voldoende groen e.a.		
» opleggen van beperking verharding.		
» opleggen van een minimum % oppervlakte aan groen bij nieuwbouw of verkoop		
» stimuleren van een minimum % oppervlakte aan groen bij be- staande woningen		
» minimaliseren van verhouding bebouwing tot verharde ruimte. Hoger -bouwen (meergezinswoningen) in gemeenschappelijk groen.		
» verbieden van ophogingen in overstromingsgevoelige gebieden		
• Uitwerken van een ruimtelijke visie inzake ruimte voor water, bouwwrije zones,...		
• Sensibiliseren van inwoners om water op eigen perceel te houden		
• Handhaven van opgelegde voorschriften m.b.t. waterbeheer		
Beschermen van de gebouwen en terreinen van inwoners, bedrij- ven en organisaties		
• Informeren over de overstromingsgevoelige gebieden aan de hand van detailplannen		

WATER		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
• Plan van aanpak bij wateroverlast met daarin, al dan niet op basis van het hemel-water- en droogteplan, advies aan inwoners/bedrijven (bvb. over individuele bescherming gebouwen), betrokkenheid van burgers optimaliseren, crisis-communicatie optimaliseren,...		Cfr. Actie opmaak hemelwater- en droogteplan.
• Ervoor zorgen dat kwetsbare infrastructuur (zoals nutsvoorzieningen, ziekenhuizen,...) niet in overstromingsgebied liggen of waar nodig actie nemen		
• Waar nodig het nood- en interventieplan aanpassen m.b.v. risico- en kwetsbaarheidsanalyses en/of eigen ervaring		
• Inwoners, organisaties en bedrijven stimuleren om klimaatrobuust te (ver)bouwen op vlak van water		
» sensibiliseren over overstromingsveilig bouwen en wonen		

3.2. Blauw-groen netwerk

3.2.1. Algemene principes

Om een klimaatrobuuste omgeving uit te bouwen, is natuur een essentiële bouwsteen. Natuur levert daarin immers een aantal belangrijke ecosysteemdiensten zoals een natuurlijke bescherming tegen overstroming, bijdrage aan waterzuivering (zelfzuiverend vermogen) en het milderen van hittestress. Uit risico- en kwetsbaarheidsanalyses blijkt echter dat er twee essentiële knelpunten zijn in Vlaanderen met betrekking tot de klimaatrobuustheid van het natuurnetwerk nl. de aanzienlijke versnippering en de kleine oppervlakte van de meeste Natura 2000-gebieden (waarbij Natura 2000 het Europees netwerk van beschermde natuurgebieden is op het grondgebied van de Europese lidstaten).

Ook in het stedelijk gebied moet ingezet worden op een sterk blauw-groen netwerk. Dit verhoogt de veerkracht van het systeem. Bovendien zijn er ook positieve effecten op andere domeinen zoals biodiversiteit, luchtkwaliteit en leefkwaliteit.

De maatregelen om in te zetten op het blauw-groen netwerk zijn veelal no-regretmaatregelen: maatregelen die ook in het huidige klimaat effectief en nuttig zijn. Daarnaast zijn het ook meestal maatregelen die uitbreidbaar zijn naar de toekomst toe, wat binnen het perspectief van klimaatverandering een sterke meerwaarde is.

3.2.2. Opportuniteiten

Een belangrijke opportuniteit ligt in het samenwerken met actoren die via hun werking bijdragen aan het uitbouwen van het blauw-groen netwerk op het grondgebied van de gemeenten. Voor Ledegem zijn volgende partners essentieel:

- Stadslandschap West-Vlaamse hart (afgekort als WVH in de onderstaande actielijst)
- Bosgroep IJzer en Leie
- WMF (West-Vlaamse Milieufederatie), koepelorganisatie van de West-Vlaamse milieu- en natuurverenigingen
- (Lokale) natuurverenigingen zoals Natuurpunt Mandelstreke en Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen (een samenwerking tussen verschillende afdelingen, waaronder Natuurpunt Mandelstreke)
- Provincie
- VMM (Vlaamse Milieumaatschappij)
- VLM (Vlaamse Landmaatschappij)
- ANB (Agentschap voor Natuur en Bos)

Het Lokaal Energie- en Klimaatpact 1.0 heeft op Vlaams niveau doelstellingen geformuleerd in Werf 1 – Laten we een boom opzetten. Het gaat concreet om:

- Eén boom extra per Vlaming tegen 2030
- Per Vlaming een halve meter extra haag of geveltuinbeplanting tegen 2030
- Eén extra natuurgroenperk per 1000 inwoners tegen 2030

Uiteraard sluiten de doelstellingen van Werf 4 – Water, het nieuwe goud (droogteproblematiek) hier ook bij aan, gezien de doelstelling rond ontharden ook potentieel biedt voor integratie van blauw-groene elementen.

Naar acties toe zet de gemeente in op het zowel beschermen, uitbreiden en inrichten van de grotere gebieden (bv. Ledegemse Meersen, ecologisch inrichten gecontroleerde overstromingsgebieden) als

het creëren van verbindingen (bvb. blauw-groene corridors) en het stimuleren van kleine landschapselementen (KLE). In de bebouwde omgeving komt de focus op het inbrengen van groen. Zo worden de mogelijkheden onderzocht voor extra openbaar groen, is er een bomenplan in opmaak en wordt ingezet op groene leefstraten.

3.2.3. Regionale acties

Er zijn geen regionale acties gedefinieerd.

3.2.4. Individuele acties

BLAUW-GROEN NETWERK		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Algemeen		
• Aansluiten bij/verder samenwerken met Regionaal Landschap West-Vlaamse hart vzw, Natuurreservaten en/of Bosgroepen		
• Eén boom extra per inwoner tegen 2030 (engagement LEKP 1.0)		Zie bomenplan (in eigen beheer).
• 1/2 ^{de} meter extra haag of geveltuinbeplanting per inwoner tegen 2030 (engagement LEKP 1.0)		Gekoppeld aan gescheiden fietspaden.
Creëren van een blauw-groen netwerk in de open ruimte		
• Lagergelegen gebieden vernatten en natter houden		Ledegemse Meersen.
• Beschermen, uitbreiden en inrichten van natuurgebieden, bosgebieden, e.a.		
Voorbeeldactie:		
» aankopen van gronden voor het aanplanten van bossen	Provincie	
• Stimuleren van kleine landschapselementen (KLE)	WVH	
• Ecologisch inrichten van bestaande en geplande gecontroleerde overstromingsgebieden		• Ledegemse Meersen, • Project Heulebeek, • Koolsdambeek • Begijnestraat

BLAUW-GROEN NETWERK		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Meewerken aan het opmaken en uitvoeren van natuurbeheerplannen met specifieke aandacht voor het tegengaan van verdroging		Blue Deal.
Creëren van een blauw-groen netwerk op het privaat domein		
Sensibiliseren en informeren van landbouwbedrijven rond ecologisch bermbeheer, aanplanten van perceelsranden, erf, tuin, e.a.		Land- en tuinbouwraad.
Stimuleren van het aanplanten van bomen		
» aanbieden van gratis bomen	WVH	wilgenpootjes
Tegengaan van het kappen van bomen		Hogere overheid, zie omgevingsvergunningen.
Creëren van een blauw-groen netwerk op het publiek domein		
Eén extra natuurgroenperk per 1000 inwoners tegen 2030 (engagement LEKP 1.0)		- Onderzoek mogelijkheid tot aankoop deel site gemeenschapsonderwijs, voor mogelijke inrichting openbaar groen; - Op pleintje aan de Albrecht Rodenbachlaan wordt in samenwerking met West-Vlaamse Hart een groene prikket aangelegd; - Mogelijke creatie groen op publiek domein aan De LINK
Uitwerken bomenbeheerplan dat rekening houdt met juiste inheemse boomsoort, met voldoende ruimte en grond voor wortels, luchtige structurele grond, waterdoorlatende bovengrond, afvoermogelijkheid van te veel aan water, onderling verbonden bomenrij,...		
Aanplanten van straatbomen/laanbomen/dreven		
Behouden van straatbomen/laanbomen/dreven		
Groene leefstraten: met bewoners bekijken hoe men pleintjes en straten kan vergroenen en ontharden		Lopende: De Groene Wijk Gepland: Koning Boudewijnlaan
Ontwikkelen van speelbossen en speelnatuur		
Verbinden van speelzones aan de hand van trage wegen tot een speelweefsel		
Gemeentelijke speelterreinen duurzaam inrichten met aandacht voor schaduwrijke plaatsen, biodiversiteit, water e.a.		
Vergroenen van recreatiedomeinen, sportterreinen e.a.		

BLAUW-GROEN NETWERK		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
(Her)Aanleggen van begraafplaatsen naar plaatsen met een meer natuurlijk karakter (bvb. met minder stenen, meer bomen, bankjes, ruimte voor verspreiden van assen, e.a.)		

3.3. Erosie

3.3.1. Algemene principes

Uit de risico- en kwetsbaarheidsanalyse blijkt dat de evolutie naar intensere buien en langere periodes van droogte leidt tot een hoger erosierisico in die gebieden die nu reeds kampen met erosiegevoeligheid. Vanuit het aspect adaptatie dient ingezet te worden op het huidige instrumentarium om de problematiek in deze erosiegevoelige gebieden (versneld) aan te pakken.

In Vlaanderen is het Erosiebesluit sturend in de aanpak van bodemerosie (besluit van 7 dec. 2001, opgeheven en vervangen door het besluit van 8 mei 2009). Hierin is o.a. de afbakening van erosiegevoelige gemeenten (op basis van actuele watererosie in ton/ha.j) en de subsidiëring voor de opmaak van gemeentelijke erosiebestrijdingsplannen, de erosiecoördinatoren en het uitvoeren van erosiebestrijdingsmaatregelen opgenomen. Ledegem is aangeduid als weinig erosiegevoelig.

3.3.2. Opportuniteiten

Op het grondgebied van de gemeente is een goed beeld op de erosieproblematiek in huidig klimaat vanuit het erosiebestrijdingsplan. Hierin is een oplijsting opgenomen van de knelpunten en de maatregelen voor een brongerichte aanpak. Samenwerking met Inagro staat centraal.

In het kader van de opmaak van het hemelwater- en droogteplan is de opportuniteit de plannen en de reeds gerealiseerde oplossingen door te nemen en waar nodig aan te scherpen.

3.3.3. Regionale acties

Er zijn geen regionale acties gedefinieerd.

3.3.4. Individuele acties

EROSIE		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
Bestrijden van erosie i.s.m. de landbouwers		
Opmaken van een erosiebestrijdingsplan	i.s.m. Inagro	Een zone van 300 ha is opgenomen in het erosie- bestrijdingsplan (hoofdzakelijk van toepassing op een beperkt gebied in zuid Sint-Eloois-Winkel).
Effectief en versneld uitvoeren van het erosiebestrijdingsplan	i.s.m. Inagro	

3.4. Hitte

3.4.1. Algemene principes

Heel wat maatregelen die opgenomen zijn in het luik blauw-groen netwerk hebben ook een positief effect naar het verminderen van hittestress.

In de bebouwde omgeving zijn het voornamelijk de groene structuren die zorgen voor een vermindering van de omgevingstemperatuur (koel houden door schaduw, afkoeling door de evapotranspiratie), waardoor het hitte-eilandeffect getemperd wordt. Het hitte-eilandeffect is het fenomeen waarbij de temperatuur in de bebouwde omgeving sneller oploopt dan in de landelijke omgeving, waarbij dit vooral 's nachts uitgesproken is en uitschieters tot 7 à 8°C verschil kan opleveren (gemiddeld gaat het veelal om enkele graden verschil). Hittegolven treden daardoor meer frequent op in steden, en zijn er ernstiger van aard.

Uit literatuur blijkt dat het verkoelend effect van wateroppervlakken lager ligt. Water kan immers meer warmte opnemen, wat gedurende de nacht weer afgegeven wordt en waardoor het, vooral in de latere zomer, 's nachts juist warmer kan zijn dan de omgevingslucht en de nachtkoeling dus geremd

wordt. Bij een goede inplanting, nl. in het verlengde van de heersende windrichting, brengen grotere waterpartijen ook naar het einde van de zomer toe nog verkoeling. Bovendien werkt de aanwezigheid van water overdag ook verkoelend (evapotranspiratie).

3.4.2. Opportuniteiten

In Vlaanderen hebben de LOGO's (Lokale gezondheidsoverleggen) een uitgebreid ondersteuningspakket rond hitte ontwikkeld voor lokale besturen. Er wordt zowel gewerkt op vlak van analyse als naar plan van aanpak. In het 'Lokaal gezondheidsplan warme dagen' worden alle acties gebundeld om de inwoners tegen hittestress te beschermen en gezondheidsrisico's te vermijden. Ledegem heeft een eigen plan opgesteld dat goedgekeurd werd in 2021.

Daarnaast liggen de acties op het terrein in het inzetten op het blauw-groen netwerk, met voor hitte bijkomend de focus op groen in de bebouwde omgeving. Aandacht gaat daar naar het vergroenen van de kernen en het beschermen van de bestaande groenstructuren en -elementen.

3.4.3. Regionale acties

Er zijn geen regionale acties gedefinieerd.

3.4.4. Individuele acties

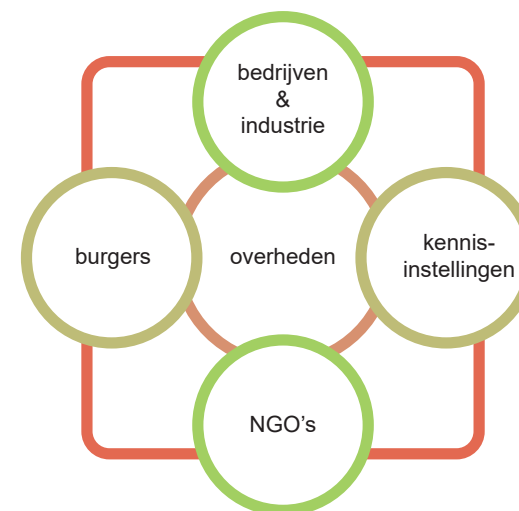
HITTE		
ACTIE	MEDEVERANTWOORDELIJKE/ PARTNER	AFGERONDE ACTIE (GRIJS), LOPENDE ACTIE (BLAUW), LOPENDE ACTIE MET NIEUWE ELEMENTEN (GROEN), NIEUWE ACTIE (GEEL)
• Opmaken van het 'Lokaal gezondheidsplan warme dagen'		Het gemeentelijk plan is goedgekeurd in 2021 en wordt uitgevoerd.
• Uitvoeren Lokaal gezondheidsplan warme dagen		

MIDDELEN EN OPVOLGING

1. MIDDELEN

Voor de uitvoering van de acties in het klimaatplan moet de gemeente inzetten op een aantal sporen:

- Personeelsinzet over alle diensten heen. Het is immers duidelijk dat door de uitgebreide thematiek (zo goed als) alle diensten binnen de gemeentelijke werking betrokken zijn bij de uitvoering van het klimaatbeleid.
- Samenwerking met de stakeholders uit de vijf pijlers van PentaHelix zijnde overheden, bedrijfswe-
reld, kennisinstellingen, NGO's en burgers. Door hun ondersteuning en acties op het terrein worden lokaal de doelstellingen mee gerealiseerd. Een versterkte samenwerking is noodzakelijk om de klimaatdoelstellingen, en niet enkel deze van het lokale niveau, te behalen.
- Inschalen van de financiële middelen voor acties die behoren tot het bestaand gemeentelijk beleid, met een positieve impact op het klimaatbeleid. Heel wat acties behoren nu reeds tot de reguliere werking en worden nu reeds gefinancierd, zonder dat dit budget in het geheel als klimaatbudget moet beschouwd worden. Deze acties kunnen ofwel in ongewijzigde vorm gere-
kend worden tot het uitvoeren van het klimaatbeleid, of kunnen door een andere aanpak (die niet steeds extra financiële middelen vergt) een meerwaarde krijgen binnen het klimaatbeleid. Een voorbeeld hiervoor is de werking in het kader van het riolerings- en zuiveringsbeleid. De uitvoering krijgt een extra klimaatdimensie door het versterkt inzetten op de bronmaatregelen zoals opge-
nomen in de Ladder van Lansink, waardoor een duidelijke meerwaarde gecreëerd wordt op vlak van klimaatbeleid. Een ander voorbeeld is het aanpakken van een voorziene dorpskernhernieu-
wing waarbij het concept uitgewerkt wordt vanuit het vooropstellen van de voetgangers en de fietsers, met ruimte voor groen- en waterstructuren.
- Voorzien van extra financiële middelen voor acties om de doelstellingen in het klimaatplan te realiseren.
- Duidelijke voorbeelden zijn het voorzien van extra middelen voor communicatie om versterkt in te kunnen zetten op de structurele campagne, het uitwerken van een warmtezoneringvisie,...
- Herinvesteren van financiële middelen die gegenereerd worden door besparingen voortvloei-
end uit klimaatacties. Een klassiek voorbeeld zijn de middelen die op termijn bespaard worden door een lagere energiefactuur n.a.v. energiebesparende investeringen in het gemeentelijk patrimonium.
- Gericht op zoek gaan naar externe middelen of financiële structuren zoals subsidies (Europees, federaal, Vlaams, provinciaal), derdepartijfinanciering, crowdfunding, samenwerking met coöpe-
ratieven, ...

Daarnaast neemt WVI als territoriaal coördinator het engagement op om de gemeente Ledegem te begeleiden bij de uitvoer van het klimaatplan. De sleutelrol ligt in het coördineren van het halfjaarlijks overleg met de kerngroep, maar daarnaast ook in het coördineren van of mee vorm geven aan een aantal regionale acties.

Het is geen evidentie om aan te geven welke tijdsinzet of financiële middelen vereist zijn voor het uitvoeren van het

Klimaatplan. Een aantal factoren zijn hiervoor verantwoordelijk:

- Het klimaatplan kent een looptijd tot en met 2030, wat legislatuuroverschrijdend is
- Het lokaal beleid is sterk geënt op wat op bovenlokaal niveau gebeurt. Afhankelijk van de taken en acties die daar genomen worden, wordt het lokaal niveau wel of niet ondersteund of ontlast.
- Gedurende de looptijd van het convenant kunnen nog heel wat opportuniteiten ontstaan, waarbij het ofwel kan betekenen dat gemeenten minder moeten investeren ofwel dat om er op in te gaan net wel een extra bijdrage (in tijd of financiële middelen) nodig is.
- Voor regionale acties wordt de financiële verdeelsleutel gemaakt op basis van het aantal deelnemende gemeenten.

Voor alle gemeenten is de Beleids- en Beheerscyclus (BBC) hét instrument om het beleid te plannen, de financiële vertaling ervan te maken, te bewaken en te registreren en om het gevoerde beleid te evalueren en erover te rapporteren. Het is de taak van de gemeenteraad om de meerjarenplanning, de wijziging(en) eraan en de jaarrekeningen goed te keuren. Binnen dit stramien moeten de budgetten voor de klimaatacties opgenomen worden.

De meerjarenbegroting ligt vast voor de periode 2020-2025 en werd opgemaakt voor de opmaak van dit klimaatplan. Gelet op de looptijd van het plan tot 2030 is bovendien ook de volgende meerjarenbegroting cruciaal. Hierdoor zijn een heel aantal zaken op heden niet begroot of te begroten. Daarom zullen in de toekomst die acties die extra middelen vergen steeds ter goedkeuring voorgelegd worden aan het college van burgemeester en schepenen, met opgave van de vereiste middelen, om na goedkeuring ervan in te kunnen schuiven in de financiële planning.

De Europese Commissie wenst zich een beeld te vormen van zowel de tijdsinzet als de financiële middelen die ingezet worden om de acties uit het klimaatplan ook daadwerkelijk uit te voeren. Een minimum aan gegevens moeten bij het indienen van het klimaatplan beschikbaar gesteld worden nl. de toegewezen personeelscapaciteit (van de lokale instantie, de territoriale coördinatoren van het convenant en de ondersteuners van het convenant, van externe consultants en van andere) en de totale begroting voor de implementatie van de acties (met als enige verplichting de lokale investeringen te beschouwen, doch met sterke vraag om ook de niet-investering mee te geven, en dit

verdeeld in meer categorieën dan enkel voor het totaal van het plan). Volgende input is gebruikt om de vereiste gegevens te verzamelen:

- Het meerjarenplan van de gemeente als basis, het betreft de budgettering voor de periode 2020-2025
- Specifieke aanvullende gegevens vanuit de gemeente, voor de periode 2020-2025
- Een continuering tot 2030, op basis van een rekenkundige oefening met de cijfers voor de periode 2020-2025
- Een inschatting van de personeelscapaciteit in VTE, op basis van globale aannames over het takenpakket voortvloeiend uit de klimaatacties. Sleutelfiguren zijn de milieuambtenaar, de mobiliteitsambtenaar, de ambtenaar bevoegd voor ruimtelijke ordening, de ambtenaar bevoegd voor het gemeentelijk patrimonium, de ambtenaar bevoegd voor de openbare werken en de ambtenaar bevoegd voor communicatie.
- De oefening leidt tot een tijdsinzet van 1,5 VTE (voltijd equivalent) te verdelen over al deze ambtenaren. Het betreft hierbij heel wat taken die nu reeds in het reguliere takenpakket zitten, maar die bijdragen aan het behalen van de doelstellingen uit het plan. Het gaat dus om bestaande personeelsleden, waarbij een deel van de tijdsinzet ingeschaald wordt in het uitvoeren van de acties opgenomen in dit plan.

2. OPVOLGING

In het klimaatplan zijn in het luik 'Klimaatacties – 1. Overkoepelende maatregelen – 1.1 Klimaatrobuust beleid' de structuren verankerd die zorgen voor een daadwerkelijke uitvoering van het klimaatplan en de opvolging ervan.

De structuren betreffen zowel de gemeentelijke werking als de regionale werking onder coördinatie van WVI.

Kort samenvattend zijn deze als volgt opgevat:

- Een intern opvolgingssysteem, waarbij minstens de ambtenaren van de verschillende diensten meerdere keren per jaar de individuele acties bespreken en opvolgen
- Op regionaal niveau het halfjaarlijks overleg met de kerngroep (per gemeente de politieke en ambtelijke verantwoordelijke voor CoM 2030), die kan uitgebreid worden volgens noodzaak en relevantie
- De regionale coördinatie vanuit WVI als territoriaal coördinator

Daarnaast dient de uitvoering van het actieplan ook volgens de richtlijnen van het Europees Burgemeestersconvenant opgevolgd te worden. Dit gebeurt via het systeem van een in te dienen tweejaarlijkse rapportering, volgens het vast format van het convenant. De richtlijnen bepalen dat er tweejaarlijks beschrijvend gerapporteerd wordt (kwalitatief) en één keer per vier jaar ook kwantitatief gerapporteerd wordt, dus inclusief de tussentijdse resultaten inzake behaalde CO₂-reductie. Ledegem zal deze rapportage volgens de vereiste formaliteiten en het vereiste ritme indienen.

BIJLAGE 1: LIJST MET AFKORTINGEN

ABS	Algemeen Boerensyndicaat
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
BAU	Business as usual (in deze context vanaf 2011)
BBC	Beleids- en beheerscyclus
BEI	Baseline Emission Inventory, of nulmeting voor het referentiejaar (in deze context 2011)
BPA	Bijzonder plan van aanleg
CH4	Methaan
CIW	Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid
CoM	Covenant of Mayors, of Burgemeestersconvenant – algemene term
CoM 2020	Burgemeestersconvenant voor Lokale Duurzame Energie, met doelstellingen tot 2020
CoM 2030	Burgemeestersconvenant voor Klimaat en Energie, met doelstellingen tot 2030
CO₂	Koolstofdioxide
EPB	Energieprestatie en Binnenklimaat
ESCO	Energy service compagny
ETS	Energy Trading System, Europees Emissiehandelssysteem voor energie-intensieve bedrijven
FOD	Federale overheidsdienst
GUP	Gebiedsdekkend uitvoeringsplan
GWATES	Grondwaterafhankelijke terrestrische ecosystemen
ICA-principes	De zeven internationaal erkende coöperatieve principes (de 7 ICA-principes) die ICA (de Internationale Coöperatieve Alliantie) opstelde
ILVO	Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek
KLE	Kleine landschapselementen
KMO	Kleine of middelgrote onderneming
KWh	Kilowattuur
LED	Light-emitting diode (licht-emitterende diode of lichtuitstralende diode)
LEKP	Lokaal Energie- en Klimaatpact
LEKP 1.0	Lokaal Energie- en Klimaatpact 1.0 (4 juni 2021)
LEKP 2.0	Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.0 (8 juli 2022)
LEKP 2.1	Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.1 (16 december 2022)
LOGO	Lokaal gezondheidsoverleg
MIRA	Milieurapport Vlaanderen
MOS	Milieuzorg op school
MOW	Departement Mobiliteit en Openbare Werken
NGO	Niet-gouvernementele organisatie

NMBS	Nationale Maatschappij van de Belgische Spoorwegen
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
PV	Fotovoltaïsche panelen (zonnepanelen)
RUP	Ruimtelijk uitvoeringsplan
RVA	Risk and vulnerability assessment, of risico- en kwetsbaarheidsanalyse op vlak van klimaat
SEAP	Sustainable Energy Action Plan, of Duurzaam energieactieplan, opgesteld in het kader van CoM 2020
SECAP	Sustainable Energy and Climate Action Plan, of Duurzaam energie- en klimaatactieplan, of kortweg klimaatplan, opgesteld in het kader van CoM 2030
STOP-principe	Het principe dat de rangorde bepaalt van de wenselijke vervoerwijzen, waarbij S staat voor stappen (voetgangers), T voor trappen (fietsers), O voor openbaar vervoer (collectief vervoer) en P voor individueel gemotoriseerd vervoer (privé)
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VEKA	Vlaams Energie- en Klimaatagentschap
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLAIO	Agentschap Innoveren en Ondernemen
VLAKWA	Vlaams Kenniscentrum Water
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VMM	Vlaamse milieumaatschappij
VTE	Voltijds equivalent
WAM	“With additional measures” of “met bijkomende maatregelen”
WKK	Warmtekrachtkoppeling
WMF	West-Vlaamse Milieufederatie
WVI	West-Vlaamse Intercommunale

BIJLAGE 2: LEGENDE TABEL REGIONALE ACTIES & INDIVIDUELE ACTIES

- lopende actie
- nieuwe actie
- lopende actie met nieuwe elementen
- afgeronde actie

ANNEXEN

- 1. KLIMAATPLAN LEDEGEM – ANNEX 1: UITGEBREIDE RESULTATEN VAN DE KLIMAATENQUÊTE**
- 2. KLIMAATPLAN LEDEGEM – ANNEX 2: VERSLAG KLIMAATATELIER VOOR INWONERS EN ONDERNEMERS**
- 3. KLIMAATPLAN LEDEGEM – ANNEX 3: SAMENVATTING VAN DE VERZAMELDE INPUT GEDURENDE DE 'KLIMAATATELIERS VOOR EXPERTS'**
- 4. KLIMAATPLAN LEDEGEM – ANNEX 4: RISICO- EN KWETSBAARHEIDSANALYSE OP VLAK VAN KLIMAAT**